నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం

నమ్మలేని నిజాలు

కళ్ల చెంతకు
అరచేతిలో స్వర్గం
ఓట్ల గారడీ.

మెతుకు బాట
పేదకు ముళ్లబాట
ఆకలి వేట.

రక్త బంధాలు
తూర్పు పడమరలు
కరెన్సీ కాలం.

మతిమంతులు
గతి తప్పిన దారి
అల్ప జీవులు

గెలుపు పోరు
దేశం గర్వపడాలి
ప్రపంచ కప్పు.

- రేడియమ్
సెల్: 9291527757

నేటి నిజం

తెలుగు దినపత్రిక

website2:www.netinijam.com ఎడిటర్: బైస దేవదాస్: సెల్:9000065433 E-mail : netinijam93@gmail.com

శ్రీనిజాలు

ఓటర్ల నాకర్షించె
పోటాపోటి హామీలు !
పార్టీల రాజకీయం
ప్రజల ముంచె సునామీలు !.

చెదరకుండ చూసుకోండి
సీటు మీద చూపు !
కంద చూసి మురవకండి
బలుపు కాదు వాపు !

- కందుకూరి శ్రీరాములు
సెల్:9440119245

హైదరాబాద్ గురువారం 19-10-2023 NETI NIZAM Telugu Daily, RNI No.52865/93· Postal No.L1/HQ/SD/258/2021-2023 సంపుటి :30 సంచిక:65 పేజీలు:6 వెల: రూ.1/-

ఇజ్రాయెల్ చేరుకున్న అమెరికా అధ్యక్షుడు బైడెన్

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 18:: హమాస్ మిలిటెంట్లతో యుద్ధం చేస్తున్న ఇజ్రాయెల్‌లో ఇవాళ అమెరికా అధ్యక్షుడు జో బైడెన్ పర్యటించనున్న విషయం తెలిసిందే. ఇందులో భాగంగానే బైడెన్ ఇజ్రాయెల్ చేరుకున్నారు. ఎయిర్‌ఫోర్స్ వన్‌లో టెల్ అవీవ్‌లోని బెన్ గురియన్ విమానాశ్రయంలో దిగారు. అక్కడ బైడెన్‌కు ఇజ్రాయెల్ ప్రధాని బెంజిమిన్ నెతన్యాహు స్వాగతం పలికారు. కాగా, హమాస్ తీవ్రవాద దాడిని ఎదుర్కొంటున్న ఇజ్రాయెల్‌కు తన బలమైన మద్దతును ప్రదర్శించడమే ఈ దేశంలో బైడెన్ పర్యటన ప్రధాన ఉద్దేశమని వైట్‌హౌస్ ప్రకటించింది. యుద్ధం నేపథ్యంలో తర్వాత చేపట్టాల్సిన చర్యలపైనా ఇజ్రాయెల్‌తో చర్చించనున్నట్టు వెల్లడించింది.

మరోవైపు, బైడెన్ జోర్డాన్ పర్యటన రద్దైంది. ఇజ్రాయెల్ పర్యటన తర్వాత బైడెన్ జోర్డాన్ వెళ్ళాల్సి ఉంది. అక్కడ అరబ్ నేతలతో సమావేశం నిర్వహించాలని ముందుగా ప్రణాళిక చేసుకున్నారు. జోర్డాన్ రాజు అబ్దుల్లా 2, ఈజిప్టు ప్రధాని ఎల్-సిసీ, పాలస్తీనా అధ్యక్షుడు మహమూద్ అబ్బాస్ తదితరులతో భేటీ కావాల్సి ఉంది. అయితే, నిన్న గాజా ఆసుపత్రిపై దాడి ఘటనతో అనూహ్యంగా బైడెన్ జోర్డాన్ పర్యటన రద్దైంది. బైడెన్ జోర్డాన్ పర్యటన రద్దైనట్టు జోర్డాన్ విదేశాంగ మంత్రి ఐమన్ సఫాది తెలిపారు. అయితే ఇందుకు గల కారణాన్ని మాత్రం ఆయన వెల్లడించలేదు.

జహీరాబాద్‌లో కాంగ్రెస్ పార్టీకి భారీ షాక్.. బీఆర్ఎస్‌లో చేరిన ఝరాసంగం జడ్పీటీసీ

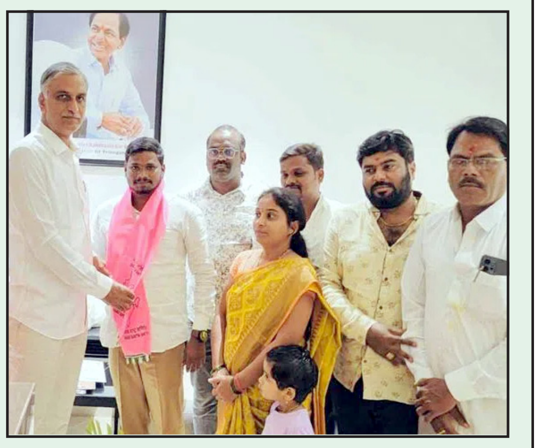

హైదరాబాద్, అక్టోబర్ 18(నేటినిజం ప్రతినిధి) సంగారెడ్డి జిల్లా జహీరాబాద్ నియోజకవర్గంలో బీఆర్ఎస్‌లోకి చేరికలు కొనసాగుతున్నాయి. ఝరాసంగం కాంగ్రెస్ జడ్పీటీసీ సభ్యురాలు వినీల, నరేశ్ దంపతులు మంత్రి హరీశ్‌రావు సమక్షంలో బీఆర్ఎస్‌లో చేరారు. వారికి గులాబీ కండువా కప్పి పార్టీలోకి ఆహ్వానించారు. జహీరాబాద్ ఎమ్మెల్యే మాణిక్ రావు వినీల నరేశ్ దంపతులను పార్టీలోకి సాదరంగా ఆహ్వానించారు. వీరి చేరికతో పార్టీ మరింత బలోపేతం అవుతుందని ఎమ్మెల్యే అన్నారు. వినీల నరేశ్ దంపతులతో పాటు మరి కొంతమంది కాంగ్రెస్ నాయకులు కూడా బీఆర్ఎస్ పార్టీలో చేరారు.

ఢిల్లీలోని ఓ పరిశ్రమలో భారీ అగ్నిప్రమాదం.

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 18: దేశ రాజధాని ఢిల్లీలోని ఓ పరిశ్రమలో భారీ అగ్ని ప్రమాదం సంభవించింది. ఒక్కసారిగా మంటలు చెలరేగడంతో ఆ పరిశ్రమలోని ఉద్యోగులు, కార్మికులు ప్రాణాలు అరిచేతిలో పెట్టుకుని బయటికి పరుగులు తీశారు. ఇంతలోనే భారీ ఎత్తున మంటలు ఎగిసిపడ్డాయి. ఫ్యాక్టరీ అంతటా దట్టమైన పొగలు వ్యాపించాయి. ఫ్యాక్టరీ సిబ్బంది ద్వారా సమాచారం అందుకున్న పోలీసులు, అగ్నిమాపక సిబ్బంది హుటాహుటిన ఘటనా ప్రాంతానికి చేరుకున్నారు. 26 ఫైరింజన్‌ల సాయంతో మంటలు ఆర్పుతున్నారు. ప్రమాదానికి విద్యుత్ షార్ట్ సర్క్యూటే కారణమై ఉంటుందని పోలీసులు అనుమానిస్తున్నారు. ఘటనపై కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేస్తున్నట్లు తెలిపారు.

ఎన్నికలప్పుడే వచ్చి మాయ మాటలు చెప్పేవాళ్లను నమ్మొద్దు: ఎమ్మెల్సీ కవిత

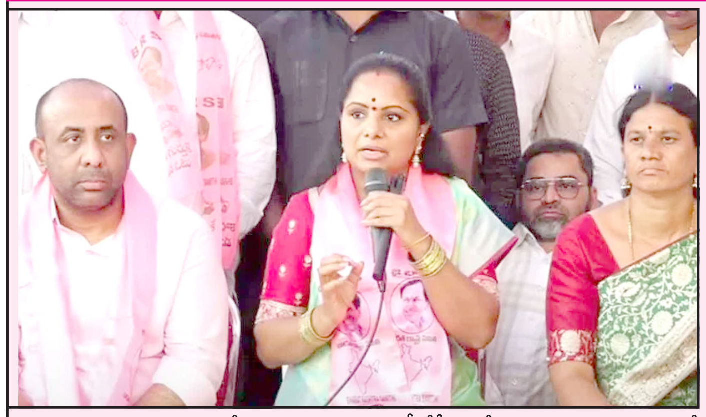

నిజామాబాద్, అక్టోబర్ 18:కాంగ్రెస్, బీజేపీల నేతలకు ఎన్నికల టైమ్‌లో వచ్చి ఓట్ల కోసం మాయమాటలు చెప్పడం అలవాటుగా మారిందని ఎమ్మెల్సీ కల్వకుంట్ల కవిత విమర్శించారు. తెలంగాణ ప్రజలు రాజకీయంగా చాలా చైతన్యం కలిగి ఉన్నారని, కల్లబొల్లి మాటలు నమ్మి ఓట్లేసే పరిస్థితిలో తెలంగాణ సమాజం లేదని ఆమె చెప్పారు. బుధవారం ఉదయం నిజామాబాద్ జిల్లా బోధన్ పర్యటనలో కవిత మాట్లాడారు. రాహుల్ గాంధీ ఇప్పుడు బీసీ జనగణన గురించి మాట్లాడుతున్నారని, కానీ సంక్షేమంలో బీసీలకు పెద్దపీట వేసిందే కేసీఆర్ అనే సంగతి గుర్తుంచుకోవాలని కవిత హితవుపలికారు.

నిజామాబాద్ జిల్లాలో 2014కు ముందు ఒక్కటే బీసీ హాస్టల్ ఉండేదని, ఇప్పుడు కేసీఆర్ పాలనలో బీసీ హాస్టల్‌ల సంఖ్య 15కు పెరిగిందని కవిత చెప్పారు. బీసీ బిడ్డలను విదేశాలకు పంపి చదివిస్తున్న ఏకైక ప్రభుత్వం కేసీఆర్ ప్రభుత్వమని, ఇది బీసీ సాధికారత అవునో కాదో..? రాహుల్‌గాంధీయే చెప్పాలని కవిత డిమాండ్ చేశారు. నిజాం షుగర్ ఫ్యాక్టరీని చంద్రబాబు ప్రైవేటు పరం చేసినప్పుడు ఇక్కడి కాంగ్రెస్ నేతలు ఎందుకు నోరు మెదపలేదో రాహుల్‌గాంధీ చెప్పాలన్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చినంక ప్రభుత్వం చెరుకు రైతులను అన్ని విధాలుగా ఆదుకున్నదని, రైతులను కళ్లల్లో పెట్టుకుని కాపాడుకునే నైజం కేసీఆర్‌ది అయితే, ఆ రైతులపై రాజకీయాలు చేసే నైజం రాహుల్‌గాంధీది అని కవిత విమర్శించారు.

ఎన్నికలప్పుడే వచ్చి మాయ మాటలు చెప్పే వాళ్లను నమ్మాలో లేదంటే ఎల్లప్పుడూ వెంట ఉండి పనిచేసే వాళ్లను నమ్మాలో ప్రజలే ఆలోచించుకోవాలని ఎమ్మెల్సీ కవిత సూచించారు. ముఖ్యమంత్రిని మార్చాలనుకున్నప్పుడల్లా మత కల్లోలాలు రెచ్చగొట్టిన పార్టీ కాంగ్రెస్ పార్టీ అని విమర్శించారు. ఇప్పుడు హిందూ ముస్లింలు కలిసిమెలిసి మత సామరస్యంతో పండుగలు చేసుకుంటున్నారని చెప్పారు. 65 ఏండ్లు అధికారంలో ఉన్న కాంగ్రెస్ పార్టీ ఇక్కడి ప్రజలకు మంచి నీళ్లుగానీ, సాగు నీళ్లుగానీ, మంచి విద్యగానీ, మంచి వైద్యంగానీ ఎందుకు ఇవ్వలేకపోయిందో రాహుల్‌గాంధీ చెప్పాలని కవిత డిమాండ్ చేశారు. పార్లమెంట్ సాక్షిగా ప్రధాని మోదీ తెలంగాణపై అక్కసు వెళ్లగక్కుతుంటే రాహుల్‌గాంధీగానీ, సోనియాగాంధీగానీ ఎందుకు అడ్డుకునే ప్రయత్నం చేయలేదని ఆమె ప్రశ్నించారు. ఇవాళ బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం ఏది చేస్తే అది దేశమంతా అనుసరించే పరిస్థితి ఉన్నదని, ఇప్పటికే తెలంగాణ సర్కారు చేసిన ఎన్నో కార్యక్రమాలు, సంక్షేమ పథకాలు దేశానికి మార్గదర్శనంగా మారాయని కవిత చెప్పారు. నిజామాబాద్ పర్యటనకు వస్తున్న రాహుల్‌గాంధీకి స్వాగతం పలుకుతున్నామని, ఆయన మా అంకాపూర్ చికెన్ రుచి చూడాలని, అంకాపూర్ చికెన్ భారతదేశంలో చాలా పాపులర్ అని కవిత వ్యాఖ్యానించారు.

హుజూరాబాద్, హుస్నాబాద్‌ల ఇంచార్జిగా ఇనుగాల.. మంత్రి కేటీఆర్

కరీంనగర్, అక్టోబర్ 18: హుజూరాబాద్, హుస్నాబాద్ నియోజకవర్గాల ఎన్నికల ఇంచార్జిగా మాజీ మంత్రి ఇనుగాల పెద్దిరెడ్డిని నియమిస్తున్నట్లు బీఆర్ఎస్ పార్టీ రాష్ట్ర వర్కింగ్ ప్రెసిడెంట్, మంత్రి కేటీఆర్ తెలిపారు. కరీంనగర్ లో జరిగిన ప్రజా ఆశీర్వాద సభలో ప్రకటించారు.

నగరంలోని ఎగ్జిబిషన్ గ్రౌండ్ లో జరిగిన కరీంనగర్ నియోజకవర్గ ప్రజా ఆశీర్వాద సభకు మంత్రి కేటీఆర్, మంత్రి గంగుల, ప్లానింగ్ వైస్ చైర్మన్ వినోద్ కుమార్, జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్ కనుమల్ల విజయ ఎమ్మెల్యేలు రసమయి లతో పాటు సుంకె రవిశంకర్, జిల్లా బీఆర్ఎస్ పార్టీ అధ్యక్షుడు జీవీ రామకృష్ణ, ఎమ్మెల్సీలు భానుప్రసాదరావు, ఎల్ రమణ, నగర మేయర్ వై.సునీల్ రావు, పలువురు కార్పొరేటర్లు ఆయా గ్రామాల సర్పంచులు, ఎంపీటీసీలు, జడ్పీటీసీలు, తదితరులు పాల్గొన్నారు. కరీంనగర్ లో కేటీఆర్ కు ఘన స్వాగతం లభించింది. హెలిపాడ్ నుండి సభాస్థలి వరకు నీరాజనం పలికారు. సభ విజయవంతం కావడం పట్ల మంత్రి గంగుల నియోజకవర్గ ప్రజలకు కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

రాష్ట్రస్థాయి ఫోటోగ్రఫీ మరియు షార్ట్ ఫిలిం పోటీలకు ఆహ్వానం

-వరంగల్ పోలీస్ కమిషనర్ అంబర్ కిషోర్ ఝా.

హన్మకొండ, అక్టోబర్ 18: (నేటినిజం ప్రతినిధి): పోలీస్ అమరవీరుల సంస్మరణ దినోత్సవం (ఫ్లాగ్ డే)ను పురస్కరించుకొని వరంగల్ పోలీస్ కమిషనరేట్: పరిధిలో విద్యార్థిని, విద్యార్థులకు, యువతి, యువకులకు ఔత్సాహిక ఫోటోగ్రాఫర్లకు ఫోటోగ్రఫీ మరియు అదేవిధంగా షార్ట్ ఫిల్మ్‌లకు సంబంధించి తెలంగాణ రాష్ట్ర పోలీస్ ఆధ్వర్యంలో జిల్లా, రాష్ట్ర స్థాయిలో పోటీలను నిర్వహిస్తున్నట్టు వరంగల్ పోలీస్ కమిషనర్ తెలిపారు. ఇందుకు సంబంధించి వరంగల్ పోలీస్ కమిషనర్ వివరాలను వెల్లడిస్తూ (పోలీస్ ఫ్లాగ్ డే) పోలీస్ అమరవీరుల ప్రాణత్యాగాలను స్మరిస్తూ ఈనెల 21 నుంచి 31 వరకు వారోత్సవాలు నిర్వహించబడుతాయని. ఇందులో భాగంగా పోలీసుల త్యాగాలు, పోలీసు విధుల్లో ప్రతిభను తెలిపే విధంగా ఉండే ఈ మధ్య కాలంలో తీసిన (3) ఫోటోలు మరియు తక్కువ నిడివి (3 నిమిషాలు) గల షార్ట్ ఫిలిమ్స్ తీసి రాష్ట్రస్థాయి పోటీల కోసం ఈనెల 22వ తేదీలోపు వరంగల్ పోలీస్ కమిషనరేట్ కార్యాలయంలో సంబంధిత షార్ట్ ఫిల్మ్ లోడ్ చేసిన పెన్ డ్రైవ్, 10 బీ 8 సైజ్ ఫోటోలను వరంగల్ పోలీసు కమిషనరేట్ పీఆర్‌ఓకు అందజేయాలన్నారు. ఈ పోటీలకు నామినేషన్లు పంపించే ఔత్సాహికులు రోడ్డు ప్రమాదాలు, సైబర్ నేరాలు, ఈవ్‌టీజింగ్, ర్యాగింగ్, కమ్యూనిటీ పోలీసింగ్, మూఢనమ్మాలు, ఇతర సామాజిక రుగ్మతలు. అత్యవసర సమయాల్లో పోలీసులు స్పందన. ప్రకృతి వైపరిత్యాల్లో పోలీసుల సేవ, ఇతర సంద ర్భాల్లో పోలీసుల కీర్తి ప్రతిష్టలను పెంపొందించే అంశాలకు సంబంధించి గత సంవత్సరం 2022 అక్టోబర్ నుండి (ప్రస్తుత సంవత్సరం అక్టోబర్ నెల ఇప్పటివరకు) తీసిన మూ డు ఫోటోలు, షార్ట్ ఫిల్మ్ మాత్రమే పంపించాల్సి వుంటుంది. మరిన్ని వివరాల కోసం 8712685050 నెంబర్ ద్వారా పీఆర్ఓ ను సంప్రదించాలన్నారు. సమాజంలో శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ కోసం శ్రమించి అసువులు: బాసిన పోలీస్ అమరవీరుల త్యాగాలను స్మరిస్తూ నిర్వహిస్తున్న పోటీలకు విద్యార్థులతో పాటు, ఔత్సాహికులు పెద్ద సంఖ్యలో పాల్గొని ఈ కార్యక్రమాన్ని విజయవంతం చేయాలని పోలీస్ కమిషనర్ కోరారు.

కుమ్రం భీం ఆసిఫాబాద్ జిల్లాలో 418 గంజాయి మొక్కలు స్వాధీనం

కుమ్రం భీం ఆసిఫాబాద్ : గంజాయి(సాగుపై అధికారులు ఉక్కుపాదం మోపుతున్నారు. ఎక్కడికక్కడ తనిఖీలు చేస్తూ గంజాయి కట్టడికి పక్కాగా చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. తాజాగా బుస్సిమెట్ట క్యాంప్ గ్రామంలో 418 గంజాయి మొక్కలు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. వివరాల్లోకి వెళ్తే.. జిల్లాలోని జైనూరు మండలం బుస్సిమెట్ట క్యాంప్ గ్రామంలో ముగ్గురు రైతులు తమ వ్యవసాయ పొలంలో గంజాయి మొక్కలు పెంతున్నారనే విశ్వసనీయ సమాచారం మేరకు పోలీసులు దాడుడు నిర్వహించారు.

418 భారీ గంజాయి మొక్కలను పోలీసు అధికారులు స్వాధీనం చేసుకున్నారు. జిల్లాలో ఎక్కడైనా, ఎవరైనా గంజాయి, గుట్కా, ఇతర మత్తు పదార్థాలను విక్రయిస్తే, వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకుంటామని హెచ్చరించారు. యువత గంజాయి, మత్తు పదార్థాలకు బానిసలు కావొద్దని, భవిష్యత్తును నాశనం చేసుకోవద్దని సూచించారు.

మోడీ దసరా కానుక- డివి నాలుగు శాతం పెంపు..

న్యూఢిల్లీ, అక్టోబర్ 18: కేంద్ర ఉద్యోగులకు మోదీ ప్రభుత్వం మరో సారి గుడ్ న్యూస్ చెప్పింది. దసరా, దీపావళికి ముందు ప్రభుత్వం నుంచి పెద్ద బహుమతి లభించింది. తాజాగా కేంద్ర కేబినెట్ సమావేశం నిర్ణయాన్ని ప్రకటించింది.

దీపావళికి ముందే ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, పెన్షనర్లకు మోడీప్రభుత్వం పెద్ద కానుకను అందించింది. ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ అధ్యక్షతన జరిగిన కేబినెట్ సమావేశంలో కేంద్ర ఉద్యోగులు, పెన్షనర్ల కరువు భత్యం పెంపునకు ఆమోదం తెలిపింది. డియర్‌నెస్ అలవెన్స్‌లో 4 శాతం పెంపుతో 42 శాతం నుంచి 46 శాతానికి పెంచింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం తీసుకున్న ఈ నిర్ణయంతో 47 లక్షల మంది ఉద్యోగులు, 68 లక్షల మంది పెన్షనర్లకు లబ్ధి చేకూరనుంది. కరువు భత్యం పెంపుతో పాటు కేంద్ర ఉద్యోగులు, పెన్షనర్లకు అక్టోబర్ నెల జీతం కూడా వచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయి. జూలై నుంచి సెప్టెంబర్ వరకు ఉన్న బకాయిలను కూడా అక్టోబర్ నెల జీతంతో పాటు కేంద్ర ఉద్యోగులు, పెన్షనర్లకు ఇవ్వాలని నిర్ణయించింది.

ప్రజా ఆశీర్వాదంతో హ్యాట్రిక్ విజయం సాధిస్తా : మంత్రి ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి

నిర్మల్, అక్టోబర్ 18: ప్రజా ఆశీర్వాదంతో హ్యాట్రిక్ సాధిస్తానని అటవీ, పర్యావరణ, శాఖ మంత్రి అల్లోల ఇంద్రకరణ్ రెడ్డి అన్నారు. నిర్మల్ రూరల్ మండలం ఎల్లపల్లిలో దుర్గామాత మండపం, అంజనేయ స్వామి దేవాలయంలో ప్రత్యేక పూజలు చేశారు. అనంతరం కుటుంబ పెద్దల ఆశీర్వాదం తీసుకున్నారు. సొంత గ్రామం నుంచి మంత్రి ఎన్నికల శంఖారావం పూరించారు. అంతకుముందు కుమ్రంభీం, డా.బీఆర్.అంబేద్కర్ విగ్రహాలకు పూలమాల వేసి నివాళులర్పించారు.

ఈ సందర్భంగా మంత్రి మాట్లాడుతూ..సీఎం కేసీఆర్ సారథ్యంలో బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం చేసిన అభివృద్ధి, సంక్షేమ పథకాలే పార్టీ విజయానికి సోపానాలని అన్నారు. ప్రభుత్వం చేపడుతున్న పనులను వివరించి భవిష్యత్తులో మరింత అభివృద్ధి కోసం బీఆర్ఎస్‌కు పట్టం కట్టాలని ప్రజల ముందుకు వెళ్తున్నామని అన్నారు. ఈ తొమ్మిదేండ్లలో చేసిన అభివృద్ధి, సంక్షేమ పథకాల అమలు, బీఆర్ఎస్ మేనిఫెస్టోను వివరిస్తూ ఓట్లు అడుగుతామని వివరించారు.

గతంలో ఎన్నడూలేని విధంగా బీఆర్ఎస్ ప్రభుత్వ హయాంలో నిర్మల్ నియోజకవర్గంలో అభివృద్ధి జరిగిందని తెలిపారు. దశాబ్దాలుగా పెండింగ్‌లో ఉన్న సమస్యలు పరిష్కరించగలిగామన్నారు. నియోజకవర్గంలో చేసిన అభివృద్ధి కండ్ల ముందే కనబడుతున్నదని, అభివృద్ధి ఫలాలు పొందుతున్న.. నిర్మల్ ప్రజలు మరోసారి ఆశీర్వాదిస్తారని ఆశాభావం వ్యక్తం చేశారు.

విద్యుత్ షాక్ తో ఫైబర్ నెట్ కార్మికుడి మృతి

అమరావతి, అక్టోబర్ 18:ఏలూరు జిల్లా కల్వకుంటలో స్తంభంపై ఏపీ ఫైబర్ నెట్ వర్క్ చేస్తుండగా విద్యుత్ తీగలు తగిలి గోరికిపూడి వీరబాబు కిందపడి తీవ్రగాయాల పాలయ్యాడు. గాయపడిన కార్మికుడిని ఏలూరు జిల్లా ప్రభుత్వాసుపత్రికి తరలిస్తుండగా మార్గమధ్యలో మృతి చెందాడు. మృతదేహాన్ని పోస్టుమార్టం నిమిత్తం ఏలూరు జిల్లా కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆసుపత్రి మార్చురీకి తరలించారు. పోలీసులు కేసు నమోదు చేసి దర్యాప్తు చేస్తున్నారు. మృతుడు నూజివీడుకు చెందిన వ్యక్తిగా సమాచారం. మృతుడితో ఉన్న తోటి కార్మికుల వద్ద నుంచి పోలీసులు వివరాలు సేకరిస్తున్నారు

నేటి కందం- నేటికి అందం

కం॥ జనులందరు సంతసమున
మనగలిగెడి మంచి రోజు మనకౌనసుటకై
ఘన సంఘములో చెలగుట
ఘన "ఋణ వితరణ సమాఖ్య" కలకాలంబున్!!

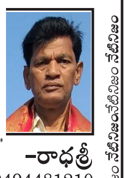

-రాధశ్రీ
సెల్:9494481210

(అక్టోబర్ 19 ఋణ వితరణ దినోత్సవం..)
Oct 19 International Credit Union Day..)

నిర్బంధ ఓటింగ్ విధానం తోనే ప్రజాస్వామ్యం వర్ధిల్లుతుంది

(నేదునూరి కనకయ్య)

భిన్నత్వంలో ఏకత్వం కలిగిన భారత ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థ ప్రపంచానికే ఆదర్శం. ప్రజాస్వామ్యానికి మూల స్తంభం ఎన్నికల వ్యవస్థ. భారత రాజ్యాంగం 326 ఆర్టికల్ ద్వారా కుల, మత, ప్రాంత, లింగ, జాతి బాషా, అనే భేదం లేకుండా అక్షరాస్యులకు, నిరక్షరాస్యులకు 18 సంవత్సరాల వయస్సు నిండిన భారత జాతీయ పౌరులకు వయోజన ఓటు హక్కును కల్పించింది .

ప్రపంచ రాజకీయ చరిత్రలో గొప్ప విప్లవాత్మకమైన మార్పు ఓటుహక్కు

ప్రపంచ రాజకీయ చరిత్రలో ఓటు హక్కు గొప్ప విప్లవాత్మకమైన మార్పు. అభివృద్ధి చెందిన దేశాల కంటే ముందే మన దేశంలో వయోజన ఓటు హక్కును భారత రాజ్యాంగం కల్పించి ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థకు పునాది వేసింది.ఓటు హక్కుతో ప్రజాస్వామ్యయాన్ని పరిపుష్టం చేసే అవకాశం పౌరులందరికీ కల్పించింది . ఐదేళ్లకు ఒక సారి జరిగే సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో ఓటు హక్కును వియోగించుకోవడంతో పాటు తాము కోరుకున్న పాలనను ప్రజలే తెచ్చుకోవచ్చు.

'మన భవిష్యత్తు మన చేతిలోనే ఉంది' అన్న విషయాన్ని ఓటు చాటుతుంది. ఓటు రూపములో భవిష్యత్తుకు మనమే బాట వేసుకునే అవకాశాన్ని రాజ్యాంగం కల్పించింది. ఓటు అనే రెండు అక్షరాలు దేశ చరిత్రను మార్చి వేస్తుంది. ప్రభుత్వాలను కూలదోస్తుంది. ఓటు తూటా కంటే గొప్పది. ఓటు హక్కు వజ్రాయుధం. ఓటు హక్కును వినయోగించు కోవడం ప్రజల ప్రధాన కర్తవ్యం.

ఓటు హక్కుపై విస్తృత ప్రచారం చెయ్యాలి. కుల మతాలకు అతీతంగా ఓటు హక్కును వినియోగించు కోవాలి.

ఓటుహక్కు వినియోగం సార్వత్రిక ఎన్నికలు

భారత దేశములో 2023 జనవరి 1 నాటికి నమోదైన మొత్తం ఓటర్ల సంఖ్య 95, 50, 25, 694 చేరింది.

దేశంలో జనభాతో పాటు ఓటర్ల సంఖ్య పెరుగుతుంది. ఎన్నికల్లో పోలింగ్ శాతం పెంచటానికి ఎన్నికల కమిషన్ తీసుకున్న చర్యలు పోలింగ్ శాతం పెంచడంలో విపలమైనాయి. .ఓటర్లలో 3 వ వంతు పోలింగ్ కు దూరంగా ఉంటున్న స్థితి కొనసాగుతుంది.

దేశంలో1951 నాటికి నమోదైన ఓటర్ల సంఖ్య 68 కోట్లు' 2023 నాటికి 94.50 కోట్లకు పెరిగింది .

యువకులు, పట్టణ నగర ప్రాంతాలలో ఓటర్లు పోలింగులో పాల్గొనడం లేదు. గత లోకసభ సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో 3వ వంతు ఓటర్లు పోలింగుకు దూరంగా ఉన్నారని ఎన్నికల కమిషన్ పేర్కోవడం గమనార్హం

దేశములో 1951లో నమోదైన ఓటర్లు 17.32 కోట్లు వుండగా 45.57 శాతం ఓటర్లు మాత్రమే ఓటు హక్కు వినియోగించుకున్నారు. దశాబ్దాలుగా దేశంలో ఓటర్ల సంఖ్య గణనీయంగా పెరిగిన ఓటు హక్కు వినియోగించుకునే ఓటర్ల సంఖ్య పెరుగకపోవడం శోచనీయం. 1957లో జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో ఓటర్ల సంఖ్య19.37 కోట్లు ఉండగా అందులో 47.74 శాతం ఓటర్లు మాత్రమే ఓటు హక్కును వినియోగించుకున్నరు.ఓటర్ల పోలింగ్ శాతాన్ని 75 శాతానికి పెంచటానికి ఎన్నికల కమిషన్ కసరత్తు చేస్తుంది.

2014 లో దేశంలో నమోదైన ఓటర్ల సంఖ్య 83.4 కోట్లు పోలింగ్ శాతం 66.44 వుంది. 2019లో లోకసభకు జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో నమోదైన మొత్తం ఓటర్ల సంఖ్య 91.2 కోట్లు పోలింగ్ శాతం 67.4.శాతం మించలేదు. 2019లో జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో 30 కోట్ల మంది పోలింగ్ బూతుకు వెళ్లలేదని ఓటు హక్కు వినియోగించుకోలేదని ఎన్నికల కమిషన్ నిర్ధారించింది.

పట్టణ నగర ప్రజలు యువకులు విద్యావంతులు వలస కార్మికులు ఓటువేయని వారిలో ఉన్నారని తేలింది. ఇటీవల హిమాచల్ ప్రదేశ్ గుజరాత్ అసెంబ్లీలకు జరిగిన ఎన్నికల్లో పట్టణ ప్రజలు పోలింగ్ లో పాల్గొనకుండా వున్న ఉదాసీన వైఖరిని ఎన్నికల కమిషన్ గుర్తించింది.

ఉన్న చోటే ఓటు హక్కు వినియోగం-రిమోట్ ఓటింగ్ విధానం

,స్వరాష్ట్రములో ఓటరుగా నమోదైన వారు వివిధ కారణాల వల్ల వేరువేరు చోట్లకు వలస వెళ్లిన క్రమములో ఓటు హక్కు వినియోగించుకునే స్థితిలో లేరు. వారి కొరకు రిమోట్ ఓటింగ్ విధానం నూతన సాంకేతికతను ఎన్నికల కమిషన్ ప్రతిపాదించింది.వినూతనమైన కమ్యూనికేషన్ వ్యూహాల మీద ఎన్నికల కమిషన్ దృష్టిపెట్టింది.

రాజకీయ ఏకాభిప్రాయం రిమోట్ ఓటింగ్ విధానం మీద దేశములో వున్న జాతీయ ప్రాంతీయ పార్టీలు 'ఉప ప్రాంతీయ పార్టీల ఏకాభిప్రాయం కావాలి. ఎన్నికల కమిషన్ ప్రతిపాదించిన సంస్కరణలకు ఇచ్చిన సూచనలకు

రాజకీయ పార్టీలు ఏకాభిప్రాయం వ్యక్తం చేసిన సంఘటనలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. 1962 లో జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో 55.42 శాతం ఓటర్లు ఓటు హక్కును వినియోగించుకున్నారు 2009 లో జరిగిన ఎన్నికల్లో 71.70 శాతం ఓటర్లు ఓటు హక్కు వినియోగించుకున్నారు. 2019 లో జరిగిన సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో మొత్తం ఓటర్లు 91.20 కోట్లు ఉండగా 67.40 శాతం ఓటు హక్కు వినియోగించుకున్నారు.

ప్రస్తుతం తెలంగాణలో ఓటర్ల వివరాలు

పురుషులు 15048250 స్త్రీలు..14924718 థర్డ్ జెండర్.1 951ఎన్.ఆర్.ఐ 2740 రక్షణ రంగములో పనిచేసే సేవారంగం 15282

మొత్తం 2 99 92941 వున్నారు. ఓటర్లను తమ ఓటు హక్కు వినియోగం మీద పోలింగ్ బూతుల వారిగా అవగాహన చైతన్యం కలిగించాలి.

ఎన్నారై ఓటర్లు ఆన్లైన్ ఓటింగ్

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వివిధ దేశాలలో 2.2 కోట్ల మందికి పైగా ఎన్.ఆర్,ఐ ఓటర్లు ఉన్నట్లు అంచనా వీరికి త్వరలో ఒక చట్టం తేవడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

ఆన్లైన్ ఓటింగ్ విధానం రిమోట్ ఓటింగ్ విధానం అమల్లోకి వస్తే ఎన్. ఆర్.ఐలు తమ వోటు హక్కును వినియోగించుకునే అవకాశం కలుగుతుంది.

ఓటింగ్ శాతం పెంచడానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు

ఎన్నికల కమిషన్ నిరంతరం ఓటర్ల నమోదు కొత్త ఓటర్ల చేరికలు డూప్లికేట్ ఓటర్ల ను దొంగ ఓటర్లను ఓటర్ల జాబితా నుండి తొలగించే కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా చేపట్టాలి.

కళాశాల స్థాయిలో ఓటర్ల నమోదు కేంద్రాలను ఏర్పాటు చెయ్యాలి

ఎలక్షన్ లిట్రిసీ క్లబ్ లను నిర్వహించాలి. 'ఎన్నికల అక్షరాస్యత' బలమైన ప్రజాస్వామ్యం కోసం ఎన్నికల అక్షరాస్యత పరివ్యాప్తిలో

యువజన 'మహిళా 'స్వశక్తి సంఘాలు' పౌర సమాజం స్వచ్ఛంధ, సామాజిక సేవా సంస్థలు క్రియాశీలక పాత్ర పోషించాలి.

'నిర్బంధ ఓటింగ్ విధానం సంస్కరణలు చట్టాలు' ప్రభుత్వం నిర్బంధ ఓటింగ్ విధానం అమల్లోకి తేవాలి.అందుకు అవసరమగు బిల్లు లోకసభలో ప్రవేశ పెట్టి సమగ్ర ఎన్నికల చట్టాలను రూపొందించాలి.

భారత మాజీ రాష్ట్రపతి అబ్దుల్ కలాం పేర్కొన్నట్లు మొత్తం ఓటర్లలో 90శాతం ఓటింగ్ జరిగితే దేశం అభివృధి పధంలో ముందుకు సాగుతుంది అన్న వాక్య యువతకు పట్టణ ఓటర్లకు కనువిప్పు కావాలి.

యువత ఓటువే యడం మీద ఆసక్తి చూపడం లేదు. ఓటు విలువ మీద విస్తృత స్థాయిలో ప్రచారం చెయ్యాలి. ప్రజాస్వామ్యానికి ఓటు వజ్రాయుధం.

గ్రామ సభ, పురపాలక, నగర పాలక సంస్థలు ప్రతి 3 నెలలకు ఒక సారి ఓటు హక్కు వినియోగం ఓటు నమోదు దొంగ ఓటర్ల గుర్తింపు తొలగింపు మీద సమావేశాలు నిర్వహించి ప్రజాస్వామ్యంలో ఓటు హక్కు వినియోగంపై అవగాహన చైతన్యం కలిగించాలి.

'ఓటు హక్కు వినియోగం మీడియా, మీడియా టివి సినిమా ప్రచార ప్రసార సాధనాలు మాధ్యమాలు ఓటు హక్కు వినియోగం ఓటు విలువ ఓటింగ్ విధానం పట్ల ప్రచారం చెయ్యాలి.ఓటరుగా వున్నందుకు గర్వపడుతున్నాను ఓటు వేయడానికి సిద్దంగా వున్న అనేది నినాదం కాకుండా ఓటర్ల విధానం కావాలి.

లోకసభ, శాసన సభ, స్థానిక సంస్థల ఎన్నికల్లో విధిగా ఓటర్లు ఓటు హక్కు వినియోగించుకోవాలి.

ఎటువంటి ప్రలోభాలకు లోను కాకుండా సమర్థులైన అభ్యర్థులకు ఓటువేసి ఉత్తమ అభ్యర్థులను ఎన్నుకుంటామని ప్రతిజ్ఞ చెయ్యాలిఅప్పుడే ప్రజలచేత ప్రజల కొరకు ప్రజలు ఏర్పరుచుకున్న ప్రభుత్వం ఏర్పడుతుంది.

భలమైన ప్రజాస్వామ్య వ్యవస్థలో ప్రగతి పురోగతి, సంక్షేమం సిద్ధించి దేశ సర్వతోముఖాభివృద్ధి సాధ్యమౌతుంది.

నేటినిజం
సాహితీ కెరటాలు
website:www.netinijam.com website: www.netinijam.com

2 హైదరాబాద్ ఎడిటర్: బైస దేవదాస్: సెల్:9000065433 గురువారం 19-10-2023

బంజారా నానీ

ఆమె జీవితంలో
చీకటి ముసురుకుంది.
తొలిపొద్దు
పొడిచేదెప్పుడో!

-డా॥ సూర్యాధనంజయ్
సెల్:9849104187

ఘంటారావం

అపనమ్మకం
ఆపేస్తుంది
నమ్మకం
నడిపిస్తుంది.

అంతరంగ శత్రుత్వాన్ని
జయించనీ
బహిర్గత శత్రుత్వాన్ని
క్షమించనీ.

ఎదురుదాడి
చేస్తే ఎలా?
ఎదురుటివారి కోణంలో
ఆలోచించాలి కదా.

కొందరు
కారణజన్ములు
మరికొందరు
రణజన్ములు

-గంటా మనోహర్‌రెడ్డి
సెల్:9949992964

నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం నేటినిజం

పుస్తక సమీక్ష

కరకురాళ్ళల్లోనూ చిగురించిన కవితాక్షరాలు

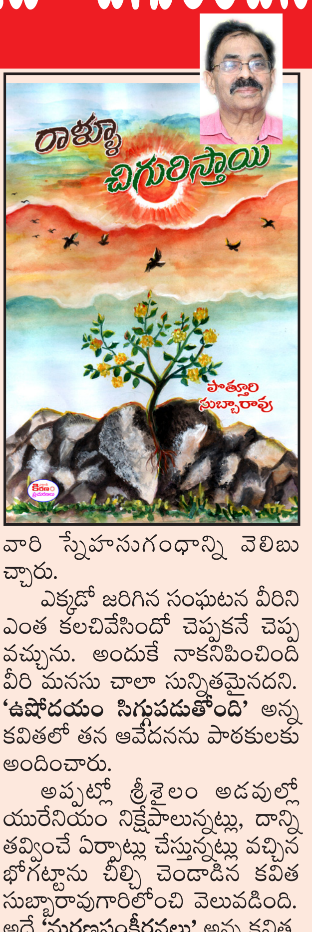

పొత్తూరి సుబ్బారావుగారు సాహితీలోకానికి సుపరిచితులు. వీరు చదివింది సైన్సు, సాహిత్యానికి, భాషకు ఎనలేని సేవ చేస్తున్నారనడంలో ఏమాత్రం అతిశయోక్తి కాదు. వీరు ఎన్నో పురస్కారాలు అందుకున్నవారే. వీరు చిరకాలంగా తెలుగుభాషాసేవ చేస్తున్నారు. గతంలో వీరు **'సుమ సోయగాలు'** పేరట కవితాసంపుటిని తెలుగు పాఠకలోకానికి అందించారు. అప్పుడు మంచి పూలు పూయించారు. ఇప్పుడు కరకు రాళ్ళల్లోనూ కవితాక్షరాలను చిగురింపచేస్తున్నారు. అవి ఎలానో చూద్దాం.

వీరి కవితలు ఎంత నిశితంగా ఉంటాయో. అంత రమ్యంగా, స్వభావయుక్తంగా విశ్లేషణతో ఉంటాయి.

'నేనిప్పుడు నిశ్చింతగా ఉన్నా.....' అనే కవిత ఎలక్షన్ల సమయంలో రచించినట్లు గోచరిస్తోంది. ఆ కవిత ఆమూలాగ్రం ఓట్ల కోసం పాటుపడేవారు ఉదయంనుండి వీధి వీధి తిరిగి ఏం చేస్తారో, వారి ప్రవర్తనను యథాతథంగా చిత్రించారు.... **"ఇటు తిప్పి చూసి, సొణుక్కుంటూ, (గొణుక్కుంటూ) వెనుదిరిగి వెళుతుంటే, అప్పుడర్థమైంది ఓటర్ల జాబితాలో నా పేరు గల్లంతయిందని".** ఇక్కడ గమనించాల్సింది వారి నిశితమైన పరిశీలన తత్త్వం. కవిగారి పనికి ఆటంకం కలిగించినందుకు నిశ్చింతంగా ఉన్నానంటారు. నిజమే కదా!

'కాలం సంక్షోభాల పుట్ట'- కవితలో కాలాన్ని సంక్షోభాలపుట్ట అని అభివర్ణించారు. అనగా కాలంలో ఎన్నో సంక్షోభాలుకూడా చోటు చేసుకొని వుంటాయి. వాటిని మనిషి ఛేదిస్తూ తన గమ్యంవైపు మరల్చుకొని వెళుతూవుంటాడు. కానీ అవి తీరినా తీరకపోయినా, కాలచక్రం తనతో తిప్పుకుంటూ ఉంటుందంటారు. ఎంతైనా మనిషి ఆశాజీవి కదా అందుకే ముందుకు వెళుతూనే ఉంటాడు అంటారు. సుబ్బారావుగారి హృదయం చాలా సున్నితమైంది. **'దీక్షబూనాలి'** అనే కవితలో భక్తి ప్రాధాన్యతకు చోటిచ్చారు. పురాణాలలో విషయాలను ఉటంకిస్తూ శబరిమలను స్త్రీలు దర్శించడంలో తప్పేంటి అంటారు. ఇక్కడ వీరి పరిశీలనాశక్తి ఏమిటో పాఠకులకు అర్థమవుతుంది. వీరు ఏ విషయాన్ని తీసుకొని కవిత రచించినా సమగ్రంగా ఉంటుంది. కవిత అర్థాంతరంగా ముగించరు. వీరి కవితల్లో స్పష్టత ఎక్కువ.

'ఏరుపెక్కిన మంచుధార' కవిత వీరి హృదయం చాలా సున్నితమైనదని చెప్పడానికి ఉదాహరణగా తీసుకోవచ్చు.

సుబ్బారావుగారి మనసు ఎంత నిర్మలమైనదో, సున్నితమైందో మైత్రిబంధాన్ని ఇప్పటికీ కొనసాగిస్తూ, తన కవితాకదంబాన్ని చిరకాలమిత్రునికి అంకితమివ్వడంలోనే మనం అర్థం చేసుకోవచ్చు. దాన్నే **'ఎన్నటికీ తరగని స్నేహ సుగంధం'** కవితలో వారి స్నేహసుగంధాన్ని వెలిబుచ్చారు.

ఎక్కడో జరిగిన సంఘటన వీరిని ఎంత కలచివేసిందో చెప్పకనే చెప్పవచ్చును. అందుకే నాకనిపించింది వీరి మనసు చాలా సున్నితమైనదని. **'ఉషోదయం సిగ్గుపడుతోంది'** అన్న కవితలో తన ఆవేదనను పాఠకులకు అందించారు.

అప్పట్లో శ్రీశైలం అడవుల్లో యురేనియం నిక్షేపాలున్నట్లు, దాన్ని తవ్వించే ఏర్పాట్లు చేస్తున్నట్లు వచ్చిన భోగట్టాను చీల్చి చెండాడిన కవిత సుబ్బారావుగారిలోంచి వెలువడింది. అదే **'మరణసంకీర్తనలు'** అన్న కవిత. ఈ కవితలో కవి ప్రజలను మేలుకొల్పటమేకాదు, దీనివల్ల నష్టమేమిటో కూడా బాకా ఊది మరీ చెప్పాలంటారు. సామాజిక స్పృహ, కవి హృదయం ఉన్నవారు పొత్తూరివారు.

కరోనా మహమ్మారిని పారద్రోలడానికి మా దగ్గర అస్త్రాలున్నాయని ఎలుగెత్తి చాటిన 'దారులెక్కడుంటాయి' అన్న కవిత ఎంతో హృదయ విదారకతను ఒలికిస్తుంది. **'హృదయదీపాలను వెలిగించుకుందాం రండి'** అన్న కవిత కరోనా ముగింపుకు స్వాగతం పలికిన కవిత.

'లోపలికొచ్చిన తరువాత' అనే కవితకూడా కరోనాకు చెందినదే. ఇందులో కరోనాను పారద్రోలే శాస్త్రజ్ఞులు ఎక్కడున్నారో వెతికి వారిని ఎర్రతివాచీ పరిచి స్వాగతిద్దాం అని ఆవేదనతో పలికిన పలుకులవి. మరో సామాజిక అంశాన్ని **'ఈ బంధాలన్నీ తెంచుకోవలసిందేనా!'** అన్న కవిత ద్వారా ప్రశ్నిస్తారు.

కవి ప్రభుత్వాన్ని, ప్రభుత్వ విధానాలను చీల్చి చెండాడుతూనే తన సున్నితత్వాన్ని వెలువరించారు **'ఎన్నాళ్ళకో మళ్ళీ'** కవితలో. కవిగారు ఎంత సున్నితమైన మనస్సు కలవారో ఇది చదివితే మీకే తెలుస్తుంది. **మందుబాబులపై కురిపించే ప్రేమజల్లు ముందు, వారి కుటుంబం చిందించే అశృధారలు/చీకటిలో రాలే చినుకులే...** అంటూ మందుబాబుల గతి, మతి తప్పిన స్వైర విహారాన్నీ, ప్రభుత్వాలు వారిని ఎలా వశపరుచుకుంటాయో తెలుపుతారు. అలానే **'బ్రతుకుసౌందర్యం'** కవితలో ప్రజల జీవన విధానాన్ని ఎలా కోరుకుంటున్నారో తెలుపుతారు. ఎన్నికల్లో నాయకులు ఇచ్చే వాగ్దానాలు, మ్యానిఫెస్టోల్లో పెట్టినవాటిని చూసనా తలరాతలు ఏవైనా మారతాయా, అలాంటివి ఏమూలైనా రాయబడ్డా యేమోనని వెతుకుతూ కొత్త పాలకుల ప్రజాపాలనకొరకు ఎదురుచూస్తూ ఉంటాను అంటారు.

'ఏ జాతి చరిత్ర చూసినా ఏమున్నది గర్వకారణం.... పరపీడన పరాయణత్వం' అన్న శ్రీశ్రీ కవిత **'కాళ్ళు పాఠాలుచెబుతాయి'** అన్న కవితలో కరోనా సమయంలో ప్రజలు పడుతున్న అష్టకష్టాలను వర్ణించిన తీరు వర్ణనాతీతం. ఈ పాఠాలు ఎప్పటికైనా పాలకులకు గుణపాఠాలు చెబుతాయంటారు. ఎందుకంటే ఆ సమయంలో వారిని పట్టించుకునే నాథుడే లేకపోయినాడు. **'తూర్పు వాకిట్లో'** కరోనా సమయంలో అందించిన కవితనే.

తెలుగు భాషామతల్లిని అవమానిస్తున్నారంటూ **'దెబ్బపై దెబ్బ'** అనే కవితద్వారా ఆవేదన చెందారు. తెలుగు భాషను అంతం చేయడానికి మనవాళ్ళే మన దగ్గర తిష్టవేసారంటారు. **'ఊపిరీ! నీ రూపమేదీ!'** అనే కవిత అగ్రరాజ్యానికి చెంపపెట్టులాంటిది. అగ్రరాజ్యం చేస్తున్న వికృత క్రీడను నిరసిస్తాడు కవి ఈ కవితలో.

సుబ్బారావుగారు అభ్యుదయ వాది అని అనడానికి ఎన్నో ఉదాహరణలు మనకు ఈ పుస్తకంలో లభ్యమవుతాయి. రైతుల సమస్యలు లాంటి కవితలు చదివినప్పుడు ఆ భావాలు ప్రస్ఫుటమవుతాయి. **'వివక్షాపూరిత విషనాగులు'** అన్న కవితలో కులసంఘాల గురించి విమర్శిస్తూ, యువత, ముందు ఇలాంటివి తరిమికొట్టటానికి ముందుకు రావాలని పిలుపునిచ్చారు.

అసలు ఈ కవితా సంపుటి నామౌచిత్యం గురించి....

ఇది వారి నోటినుంచి వచ్చి, కలం నుండి ఆవిష్కృతమైన భావాన్ని మీముందుంచుతున్నాను.

దీని నేపథ్యం..... రాతిపగుళ్ళ లోనుండి వచ్చిన మొక్క పచ్చని పూలనుకూడ వికసింపచేసింది. దానిని తిలకించిన నా మనస్సు ఓ చిగురించిన హృదయోల్లాసంలో ఓలలాడి **'రాళ్ళూ చిగురిస్తాయి'** అనే కవితాశీర్షికతో కవిసమ్మేళనంలో వినిపించిన కవిత, మంచి స్పందన లభించిందంటారు.

కాబట్టి అందరూ చదివి ఆనందించండి, ఆస్వాదించండి, ఈ రస గుళికలలాంటి కవితలను ఎందుకు వదలాలి.

ప్రతులకు: సాహితీకిరణం,
11-13-154, రోడ్ నెం.3,
అలకా పురి, హైదరాబాద్,
సెల్:9490 751681
మరియు
అన్ని ప్రముఖ
పుస్తకకేంద్రాలలో

-కె.కృష్ణమాచారి
(అమెరికానుండి),
సెల్:9885346138

క్యాటరాక్ట్

చూపులు మసక బారినప్పుడే
తెలుస్తుంది కండ్లవిలువ.
పొరలు కమ్మినయ్ చూస్కో
అంటున్నది వయసు.
ఉషోదయం
అందమైన రంగుల క్రీడ
ఇవాళ అది ఒకనీడ.

కండ్లు రెండు
కాని దృష్టి ఒకటే
ద్వైతం అద్వైతంగా మారినట్టు.
దృశ్యాల వెనుక
అమూర్తాన్నీ దర్శిస్తాయి నేత్రాలు,
నా కవిత్వం వీటికే రుణపడ్డది.

చీకటి ఒకదైన్యం
అనుభవానికొస్తే తప్ప అర్థంకాదు

ఇవాళ
అంధసోదరులు గుర్తుకొస్తున్నారు
వారికోసం
నయనాల రిజర్వాయర్లలో
కన్నీళ్ళను రిజర్వు చేస్తున్నాను.

ఆపరేషన్‌కు వెళ్లేముందు
కొంత పరేషాన్ సహజమే,
బయటికి వచ్చినంక
కండ్లను సద్వినియోగం చేస్తానని
వాగ్దానం చేస్తున్నాను.

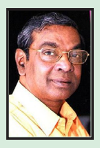

-డా॥ ఎన్. గోపి
సెల్:9391028496

వాగ్గేయకారుల సాహిత్యం నేటి తరానికి తెలియాలి-డా॥కె.వి.రమణాచారి

కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న అతిథులు. డా॥కె.వి. రమణాచారి,నృత్య గురువులు కళాకృష్ణ, డాక్టర్ భాగవతుల సేతురాం, డాక్టర్ ఆర్. ప్రసన్నరాణి, నవ్య నాటక సమితి అధ్యక్షులు వేమరాజు విజయ్‌కుమార్

వాగ్గేయకారుల సాహిత్యం నేటి తరానికి తెలియాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వ సలహాదారుడు డాక్టర్ కె.వి.రమణాచారి అన్నారు. జంట నగరాలకు చెందిన నృత్య గురువులు నెలకొల్పిన సిద్ధ నాట్య కళా సమితి ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమం తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తులో ఆదివారం సాయంత్రం జరిగింది. తెలంగాణ ప్రభుత్వ సలహాదారుడు డాక్టర్ కె.వి.రమణాచారి కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు. ముత్తుస్వామి దీక్షితార్ రచనలకు నృత్య రూపకల్పన చేసిన అంశాలకు పలువురు కళాకారులు నర్తించారు. నృత్య గురువులు కళాకృష్ణ, డాక్టర్ భాగవతుల సేతురాం, డాక్టర్ ఆర్. ప్రసన్నరాణి, నవ్య నాటక సమితి అధ్యక్షులు వేమరాజు విజయ్‌కుమార్ పాల్గొన్నారు.

అరుణోదయ విమలక్కకు..సుద్దాల హనుమంతు జానకమ్మ జాతీయ పురస్కారం

సభలో ప్రసంగిస్తున్న డా॥ సుద్దాల అశోక్ తేజ, భూపతి వెంకటేశ్వర్లు.● విమలక్కకు పురస్కారం అందజేస్తున్న న్యాయమూర్తి జస్టిస్ జి. రాధారాణి, ఆర్. నారాయణమూర్తి, డా॥ సుద్దాల అశోక్‌తేజ దంపతులు, కోయి కోటేశ్వరరావు, అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి తదితరులు.

సుద్దాల ఫౌండేషన్ ఆధ్వర్యంలో సుద్దాల హనుమంతు-జానకమ్మ జాతీయ పురస్కార ప్రదానోత్సవ కార్యక్రమం శుక్రవారం సాయంత్రం బాగ్‌లింగంపల్లి సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో ఫౌండేషన్ వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు డాక్టర్ సుద్దాల అశోక్‌తేజ నేతృత్వంలో ఘనంగా జరిగింది. కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథులుగా తెలంగాణ రాష్ట్ర హైకోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ జి. రాధారాణి, ప్రజానటుడు, నిర్మాత, దర్శకుడు ఆర్. నారాయణమూర్తి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాస్తు సలహాదారుడు సుద్దాల సుధాకర్ తేజ, ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయం తెలుగు శాఖ అధ్యక్షుడు చింతకింది కాశీం, ప్రముఖ రచయిత్రి అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి హాజరై "సుద్దాల హనుమంతు- జానకమ్మ" జాతీయ పురస్కారాన్ని అరుణోదయ విమలక్కకు ప్రదానం చేశారు. అదే విధంగా యాగమాటి జగన్ మోహన్‌రెడ్డిని ప్రత్యేకంగా సన్మానించారు. సిటీ కాలేజీ తెలుగు శాఖ అధ్యక్షుడు కోయి కోటేశ్వరరావు అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ కార్యక్రమంలో మోదుగుపూలు సంపాదకులు భూపతి వెంకటేశ్వర్లు, రచ్చ భారతి, సుద్దాల ప్రభాకర బల్ల కౌముది, లాలిత్య, స్వప్న సుద్దాల, అందె భాస్కర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పురస్కారాలు మరింత బాధ్యతను పెంచుతాయి

'కలాం స్మారక పురస్కార గ్రహీతలు ఆచార్య కడారు సత్యమూర్తి డా॥ నర్మదారెడ్డిలతో అతిథులు బైస దేవదాసు, అంబల్ల జనార్ధన్, దైవజ్ఞశర్మ, రఘుశ్రీ, బండారు రామ చందర రావు, వాణి రమాసుందరి.

పురస్కారాలు మరింత బాధ్యతను పెంచుతాయని నేటినిజం పత్రిక సంపాదకులు బైస దేవదాసు అన్నారు. శ్రీ మానస ఆర్ట్ థియేటర్స్, త్యాగరాయ గానసభ సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో కళాలలిత వేదికపై భారత పూర్వ రాష్ట్రపతి భారతరత్న డాక్టర్ ఎ.పి.జె. అబ్దుల్ కలాం 92వ జయంతి సభ జరిగింది.

ముఖ్య అతిథిగా బైస దేవదాసు మాట్లాడుతూ అతి పేదరికంలో పట్టుదలతో చదువుపూర్తిచేసి శాస్త్రజ్ఞుడిగా మేధవిగా ఎదిగిన కలాం ఈ దేశానికి రాష్ట్రపతి పదవిని అలంకరించడం మనందరి అదృష్టమని అన్నారు. జయంతి సభ జరుపుకోవడమంటే ఆయన గొప్ప వ్యక్తిత్వాన్ని కీర్తించడం, గుర్తు చేసుకోవడం వల్ల యువతరాన్ని మేల్కొల్పడం జరుగుతుందని అన్నారు. అలాంటి గొప్ప వ్యక్తి పేర పలు ప్రజాసేవ కార్యక్రమాల్లో కృషి చేస్తున్న వ్యక్తులకు ప్రతి సంవత్సరం పురస్కారాలు ప్రదానం చేస్తున్న మానస ఆర్ట్ థియేటర్స్ అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు బి. రామచంద్రరావు, రఘుశ్రీలను అభినందించారు.

కరుణశ్రీ సేవాసమితి అధ్యక్షులుగా పలు సేవా కార్యక్రమాలు నిర్వహిస్తు ఆధ్యాత్మిక చింతన గల ఆచార్య కడారు సత్యమూర్తికి, ప్రపంచ పర్యాటక రచయిత్రి, క్రీడాకారిణి, గాయని డా॥ నర్మదా రెడ్డిలకు డా॥ ఎ.పి.జె. అబ్దుల్ కలాం స్మారక పురస్కారాలను ముఖ్య అతిథి బైస దేవదాసు ప్రదానం చేశారు. సభాధ్యక్షులు ప్రముఖ రచయిత అంబల్ల జనార్ధన్ మాట్లాడుతు మహోన్నత వ్యక్తి అబ్దుల్ కలాం స్మారక పురస్కారాలను అందుకున్న పురస్కార గ్రహీతలు ఆచార్య కడారు సత్యమూర్తి, డా॥నర్మదారెడ్డిలకు శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. మరో అతిథి సంఖ్యాశాస్త్ర నిపుణులు దైవజ్ఞశర్మ మాట్లాడుతు అబ్దుల్ కలాం జయంతి సందర్భంగా పురస్కారాలు ప్రదానం చేస్తున్న మానస ఆర్ట్ థియేటర్స్ సంస్థను అభినందిస్తు పురస్కార గ్రహీతలకు శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. చివర పురస్కార గ్రహీతలు తమ స్పందన తెలిపారు. మొదట సంస్థ కార్యదర్శి రఘుశ్రీ అతిథులను సత్కరించగా అధ్యక్షులు బి. రామచందరరావు వందన సమర్పణ చేశారు.

నృత్య గురువు వాణి రమా సుందరి పర్యవేక్షలో శ్రీవాణి నృత్య నికేతన్ విద్యార్థులచే కూచిపూడి నృత్య ప్రదర్శన అందరిని ఆకట్టుకుంది. బహుభాషా కవి సమ్మేళనంలో పాల్గొన్న కవులను ఘనంగా సత్కరించారు.

నీవు సల్లగుండాలె

(వచన కథా కావ్యం-38)

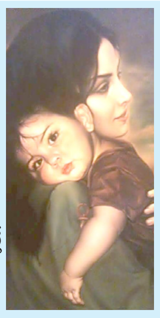

నమ్మకం పునాదుల మీద
అందంగా నిర్మించుకున్న ఇల్లు మతం!
శిల అయినా, శిలువ అయినా
గాలిలోని నిరాకారమయినా
విశ్వాస మున్నంత కాలమే నశ్వరమైన శక్తిలా అనిపిస్తుంది!
సాటి మనిషిని ప్రేమించలేని మతం
పతనం అంచు మీదనే ప్రయాణిస్తుంది!
మత విశ్వాసం
మనిషిలోని మంచిని
విస్తరింపజేస్తుంది! మతవిద్వేషం
మనిషిని రాక్షసునిగా మారుస్తుంది!
ఒకానొక శుభ ముహూర్తాన
ముగ్గురు మతాధికారులనూ
పొయి మొకిరెల్లా
సరయూ ఒక్క చోటికి చేర్చింది!
విందు పేరుతో అందరినీ
ఒకే చోట కలుసుకునేలా చేసింది !
సభలో పెద్దమనుషులను
మూడు మతాల అనుయాయులనూ
ఆసీనులను గావించింది...
తమ మతం గొప్పతనం గురించి మాత్రమే
వివరించుమని ప్రార్థించింది.
ఒకరి మాటున మరొకరు
విషం కక్కుకునే పరిస్థితులకు
తెరదించింది! భయోత్పాతాలు,
ప్రలోభప్రతాపాలు
మతాంతరీకరణ మతలబులని
చరిత్ర పుటలు కదిలించింది !
'మానవుడే మహనీయు'డన్న
వివేకానందుని గుర్తు చేసింది !
ఆరోగ్యం కోసం
వివిధ వైద్యుల వద్దకు పరుగెత్తినట్లే
ఆత్మశాంతికోసం
రకరకాల దేవుళ్ళను
నమ్ముకోవడం కొనసాగుతుందని,
అంతమాత్రన స్వమతం,స్వధర్మం
త్యజించనవసరం లేదని,
మనిషిలోని మానవతను గమనించి,
పరస్పరం గౌరవించుకోవడం,
ఇతరులను అవమానించకుండటం
సర్వశ్రేష్ఠమని విన్న వించింది !
అది ఎంతమంది సవ్యంగా జీర్ణించుకున్నారో కాని,
మతాల మధ్య మంటపెట్టుకునే
స్థితిలో మాత్రం
మార్పు చోటుచేసుకున్నది.
మానవతా వాదులంతా
నాయకురాలు సరయూను చూసి
'నీవు సల్ల గుండా లె' తల్లీ!
అనుకున్నారు.

-దోరవేటి
సెల్:9866251679

సాహిత్యంతో సమాజం ప్రభావితం

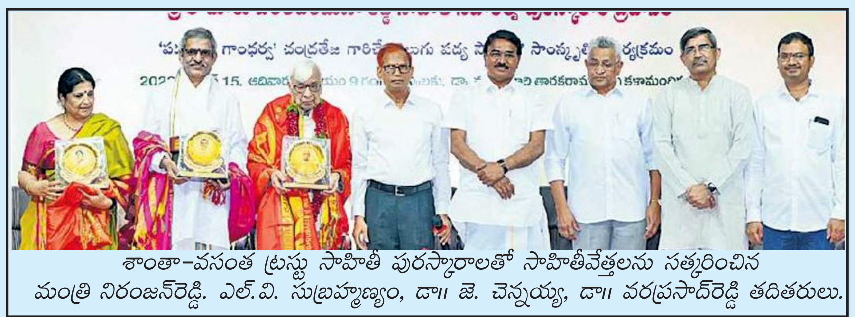

శాంతా-వసంత ట్రస్టు సాహితీ పురస్కారాలతో సాహితీవేత్తలను సత్కరించిన మంత్రి నిరంజన్‌రెడ్డి. ఎల్.వి. సుబ్రహ్మణ్యం, డా॥ జె. చెన్నయ్య, డా॥ వరప్రసాద్‌రెడ్డి తదితరులు.

సాహిత్యం సమాజాన్ని ప్రభావి తం, చేసే గొప్ప ప్రక్రియ అని వ్యవసా యశాఖ మంత్రి సింగిరెడ్డి నిరంజన్ రెడ్డి అన్నారు. తెలుగు యూనివర్సిటీ ప్రాంగణంలోని ఆడిటోరియంలో శాంతా వసంతా ట్రస్టు ఆధ్వర్యంలో ఆదివారం పలువురికి సాహితీసేవా రత్న పురస్కారాలను ప్రదానం చేశారు. మంత్రి నిరంజన్‌రెడ్డి ముఖ్య అతిథిగా హాజరై అన్నమయ్య సాహితీ పరిశోధకుడు ఆచార్య వేటూరి ఆనందమూర్తికి డాక్టర్ వరప్రసాద్‌రెడ్డి ఉత్తమ సాహితీవేత్త పురస్కారం, భాషా పండితుడు డాక్టర్ తాడేపల్లి పతంజలి, రచయిత్రి డాక్టర్ సి. మృణాళినికి వెంకట రమణారెడ్డి సాహితీ సేవారత్న పురస్కారాలను ప్రదానం చేసి సత్కరించారు. తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్ ప్రధాన కార్యదర్శి డాక్టర్ జె. చెన్నయ్య అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో విశ్రాంత ఐఏఎస్ అధికారి ఎల్వీ సుబ్రహ్మణ్యం, శాంతావసంత ట్రస్టు వ్యవస్థాపకులు, పద్మభూషణ్ డాక్టర్ వరప్రసాద్‌రెడ్డి, సాహితీవేత్త జి.బి.శంకరరావు పాల్గొన్నారు. ప్రముఖ రచయిత రేవూరి అనంత పద్మనాభరావు రచించిన అన్నమయ్య పద శృంగారం గ్రంథాన్ని వక్తలు ఆవిష్కరించారు.

'వేయిపడగలు-ధర్మ దృష్టి' పుస్తకావిష్కరణ

వేయిపడగలు-ధర్మదృష్టి పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరిస్తున్న ప్రొ॥ కొంక యాదగిరి, ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకటరెడ్డి, బిక్కి కృష్ణ

విమల సాహితీ సమితి, ఎన్‌జీవోస్ నెట్ వర్క్ సౌజన్యంతో సుప్రసిద్ధ సాహితీవేత్తలు, విమర్శకుడు, డాక్టర్ ముదిగొండ వీరభద్రయ్య- ఆచార్య కోవెల సుప్రసన్నాచార్య ఆశీస్సులతో ప్రముఖ సాహితీ పరిశోధకురాలు, రచయిత్రి నాయికోటి విద్యుల్లత రాసిన 'వేయిపడగలు- దర్మదృష్టి' పుస్తకావిష్కరణ సభ ఆదివారం రవీంద్రభారతిలోని సమావేశ మందిరంలో నిర్వహించారు. సభాసామ్రాట్‌గా కళారత్న డా. బిక్కి కృష్ణ సభ అధ్యక్షత వహిం చిన కార్యక్రమానికి వక్తలుగా సాహితీ వేత్త పూర్వ ఇన్ చార్జి తెలుగు విశ్వవి ద్యాలయం ఉపకులపతి ప్రొఫెసర్ కొంక యాదగిరి, సుప్రసిద్ధ సాహితీవేత్త బహుగ్రంథకర్త ప్రొఫెసర్ కసిరెడ్డి వెంకట్‌రెడ్డి విచ్చేసి పుస్తకావిష్కరణ చేశారు. ప్రొఫెసర్ కొంక యాదగిరి మాట్లాడుతూ విశ్వనాథ వేయిపడగల నవలలోని ధర్మదృష్టిని రచయిత్రి నాయికోటి విద్యుల్లత అద్భుతంగా గ్రంథాన్ని ఆవిష్కరించారని పేర్కొన్నారు. పుస్తకంలోని అనేక కోణాలను డాక్టర్ నాళేశ్వరం శంకరం ఆవిష్కరించారు. కార్యక్రమంలో ఆచార్య కసిరెడ్డి వెంకట్‌రెడ్డి, వైఎస్. శర్మ, డా॥జెల్ది విద్యాధరరావు, సముద్రాల శ్రీదేవి, కళారత్న బిక్కి కృష్ణ, డా॥ రాజా వాసిరెడ్డి మల్లీశ్వరి, సంగమేశ్వర్ పాల్గొన్నారు.

కవన వనం

ఎప్పటికప్పుడు మాటలు పోగేసుకుందుకు
మడులు మడులుగా ఊహలు నాటేసుకోవాలి
ఊహల మొలకలకోసం గుప్పెడు స్వప్నాల విత్తనాలు
ఎంచి ఎంచి ఏరుకోవాలి
బీడు బారి నెరియలు చూపిన మనసును దున్ని
స్వప్నాలు చల్లడమే కాదు
లోలోపలి చెమ్మను
కాలవలు కాలువలుగా పారించాలి.
దిష్టి బొమ్మలా నిలబడి తలలెత్తిన కలలను
ముక్కున కరచుకు పోయే పాపిష్టి చూపులకు
కాపలాగా అహరహం కంటి రెప్పలను విప్పార్చి
కంచెగా మారిపోవాలి.
దూరాన ఉండే చేతులను చాపి
హృదయానికి హత్తుకునే వెచ్చదనం కావాలి.
దప్పికతో సొమ్మసిల్లే అలసిపోయిన జాతికి
రాళ్ళ మధ్య పదిలంగా ఎదురు చూసే తియ్యని జల నిధి
నేలకు దిగివచ్చిన దేవదూత కాలి
పట్టీ మువ్వలనాదంతో
పిలిచి లాలించాలి.
పుస్తకాలు పుస్తకాలుగా ఉదయం రాలిపడిన
పున్నాగలో , రెల్లుపూలో, పారిజాతాలో ఏరుకుందుకు
పదహారు వేల వేలికొసల సౌకుమార్యంతో పాటు
సజీవత తొణికిసలాడే జీవనదులుగా మార్చేందుకు
సంజీవనీ విద్య కాస్తైనా అవుపోసన పట్టి ఉండాలి.
అడవుల మధ్య అంతరంగాల మధ్య
సమావేశమైన నదులై
అడుగు అడుగునా నేల నెత్తావిని కరగించుకుంటూ
వెన్నంటి వస్తున్న వెచ్చని ఊపిరులను మోసుకు రావాలి.
పీల్చివదిలే ఊపిరిలో ఆత్మ ఒకటి మమేకం కావాలి.
జీవితం కాగితంపడవ నిండా నింపిన
పచ్చపచ్చని ఆలోచనలు
తీగలై సాగి లోకాన్ని పందిరి చేసుకోవాలి గాని ...
మెరిసి కురిసి ఇంకిపోయే
తొలకరి చినుకులు కాదు.

-స్వాతీ శ్రీపాద
8297248988

లలిత సంగీత శిఖరాగ్ర గురువులు పి.వి. సాయిబాబా, కె. రామాచారి

-డా॥కె.వి.రమణాచారి

అతిథులను సత్కరిస్తున్న డా॥ కె.వి.రమణాచారి. వేదికపై వద్దేపల్లి కృష్ణ, వకుళాభరణం కృష్ణమోహన్‌రావు తదితరులు.

లలిత సంగీతంలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పేరొందిన శిఖరాగ్ర గురువులు పి.వి. సాయిబాబా, కె. రామాచారిలని, వేలాదిమందిని గాయకులుగా తీర్చిదిద్దారని తెలంగాణ ప్రభుత్వ సలహాదారు డా॥కె.వి.రమణాచారి అన్నారు. మహోత్కృష్టమైన దినమని, ఎవరు గుర్తించినా గుర్తించకపోయినా ఎన్నో కావ్యాలు వ్రాసిన లలిత గీతాలపై పరిశోధన చేసి డాక్టరేట్ సంపాదించుకొన్న, చిన్న వయస్సు నుండే పద్యాలు, గేయాలు, కవితలు వ్రాస్తూ సాహితీ సంపదను, ప్రతిభను అందించిన నేటి బతికున్న దాశరథి వద్దేపల్లి కృష్ణ అని డా॥ కె.వి.రమణాచారి అభివర్ణిస్తూ సంగీత రంగంలో భవిష్యత్తును ఇప్పుడే దర్శింపజేస్తున్న చిన్నారులకు గురువు కె. రామాచారి, ఆయన గురువు పి.వి.సాయిబాబాలను మూడు దశాబ్దాల కింద ప్రారంభించిన తన కలహంసి సంస్థ ద్వారా ఘనంగా సత్కరించి ప్రతిభా పురస్కారాలు అందజేయడం వద్దేపల్లి కృష్ణ సంస్కారానికి, సమున్నతమైన ఆశయానికి దర్పణం పడుతుందని అన్నారు.

అనంత సాహిత్య సాంస్కృతిక వేదిక వికారాబాద్ వారం వారం నిర్వహిస్తున్న వాట్సప్ కవిసమ్మేళనంలో భాగంగా ఈ వారం 'బతుకమ్మ' వచ్చిన కవితల్లో మేలైనవి కొన్ని..

-దోరవేటి, అనంత వ్యవస్థాపకులు

పుత్తడి బతుకమ్మ

భాగ్యవంతమైన బంగారు బొమ్మలు
తీరుతీరు పూలు తీర్చి కూర్చి
రంగు రంగు లైన రమణీయ పుష్పాల
వన్నెలీను సొగసు వరుస దీర

పుట్టగొట్టలందు పూసిన కుసుమాలు
ప్రకృతి కానుకివ్వ పరవశమున
పూవుపూవులన్ని పుత్తడి గౌరమ్మ
పూజ చేయ తరలె పూనికేడు.

ఆడబిడ్డలంద రాత్మీయ బంధాల
పేర్చినారు రూపు ప్రేమ మీర
గౌతలన్ని గలిపి గొప్పగా కీర్తించి
వేడ్కమీర కొలిచి వేడుకొనుచు.

ఆటపాటలందు మేటిగా చాటును
జీవగుణములెల్ల చేర్చితీర్చి
జాలువారుచుండు జాతీయ గాథలు
పల్లెవాసి గుండె పల్లవించ.

పూసినట్టి పూల పుత్తడి బొమ్మవు
పడతులెల్లరకును ప్రాణదీప్తి
మనసులన్నిగూడి మాలగ పేర్చిన
మురిపెమును తల్లి మురియు రీతి

జానలంత నేడు జతగూడి చప్పట్ల
మోతలందువదాల మ్రోగుచుండ
ఊరు వాడ లన్ని యేరుల్లె సాగేను
పూల తేరు లల్ల యాల లాడ

తీరు తీరు పూల తిరునాళ్ళ వేడుక
కనుల ముందు వెలిగె మనముల్లలర
మేళతాళములను మేనులు పులకించి
భక్తిభావగంగ పరుగు తీయ.

చెరువు నీళ్ళ మీద జలుగీను బతుకమ్మ
గంగచెల్లె యొడికి కదలిపోవు
కరుణజాలువారు కమ్మని దీవెన
అభయముగను నిలిచి శుభముగూర్చు

-ఆకుల మల్లికార్జున్
7416067335

బతుకమ్మ మణిపూసలు

సృష్టిలోని పూరూపము
స్త్రీజాతికి నిజరూపము
తెలంగాణ బతుకమ్మ
ప్రకృతిమాత ప్రతిరూపము!

బతుకునిచ్చు బతుకమ్మ
నవరాత్రుల గౌరమ్మ
తీరు తీరు పువ్వుల్లో
నీకు సాటి లేరమ్మ!

పూలలోన చేరినావు
చైతన్యము నింపినావు
తెలంగాణ కోవెలలో
బతుకమ్మై వెలసినావు!

పుడమిపైన పూలలోల్లో
సకల కళల కల్పవల్లి
తెలంగాణ బింబమై
వెలిగెను బతుకమ్మ తల్లి!

పూలరాశి శోభలతో
చిన్నారుల నవ్వులతో
ఆడుకొనును బతుకమ్మ
ఘల్లు ఘల్లు గజ్జెలతో!

ఊరువాడ ఆటల్లో
ఉయ్యాల పాటల్లో
ఊరేగును బతుకమ్మ
ఉత్సాహపు మాటల్లో!

వనంలోన మనంలోన
జనజాతర గణంలోన
ఖ్యాతిగాంచె బతుకమ్మ
స్వచ్ఛమైన గుణంలోన!

జగమంతట సంబరాలు
మహిళామణులకు వరాలు
అన్యాయము నెదిరించిన
బతుకమ్మయే ధీరురాలు!

పోరాటము జేసింది
కదనరంగమున దాటింది
తెలంగాణ వెలుగునంత
ప్రపంచాన చాటింది!

ఉద్యమాల శ్రీకారము
తెలంగాణ సాకరము
అవనిమీద బతుకమ్మ
అందరికో ఆధారము!

-వడివర్ల సత్యం
7989511543

బతుకమ్మ

పొద్దూకంగా సూర్యుడు
పడమటి పాట పాడుతూ వెళ్ళిపోయాడు
వొత్తి పేని నూనే పోసి
తీరొక్కపూల నడ్మ దీపం ముట్టించి
బతుకమ్మను మళ్లీ బతికిస్తాము!

భుజాల మీద బరువుకాని పాటను
మట్టికి దండం పెడుతూ
పూల పేర్లను రాజుల పేర్లను యాజేస్తూ
తొమ్మిది రోజుల జాతరైతము!

అడవులపోంటి గుట్టలపోంటి
ఎంతమంది బతుకమ్మలు ఆగమయ్యారో
మా లచ్చుం నాయ్న పాడే
బతుకమ్మ పాట వింటే గుండె తెలంగాణ గోసైతది!

ఎంత మంది రాజులు ఎంత మంది దొరలు
బతుకమ్మలను చేరదీసిన్రో
ఒక్క ఆడపిల్ల నోటనైన వినాలనుంది!

బతుకమ్మ అంటే ఆట పాట కాదు
బతుకమ్మంటే తెలంగాణ త్యాగాల్ని నెమరేసుకోవడం
వాడిపోయిన తెలంగాణ బతుకులకు
కమ్మని వాసన పూయడమే
నిజమైన బతుకమ్మ పండగ!

-చిగురాల్ పల్లి ప్రసాద్

జానపద జీవద్భాష బతుకమ్మ పాట

జానపద భాష కాలగమనంలో పుట్టి గల గల పారే జీవ నది లాంటిది. తరతరాల నుండీ తెలుగు భాషకు జీవనాడి అయిన దేశ్య పదాలు, సామెతలు, జాతీయాలు, నుడికారాలు జానపద భాషలో అలరారు తుంటాయి. ఇవన్నీ బతుకమ్మ పాటల్లో కోకోల్లలు.

జానపద సాహిత్య సృష్టి పండితుల సాహిత్యం వలె వ్యాకరణం నిషాలో కాకుండా సహజమైన సరళమైన వ్యవహారిక భాషలో ఉంటుంది. అయితే మాత్రా ఛందస్సు, అన్య దేశ్యాలు, అలంకారాలు సహజ రీతిలో బతుకమ్మ పాటల్లో వెలసిల్లు తుండడం విశేషం. బతుకమ్మ పాటలను ఆశువుగా, అలవోకగా జీవన అనుభవాలను కూర్చుతూ పాడటమే కాదు, ఉయ్యాలో, వలలో, చందమామ లాంటి ఆవృతాలను చేర్చి పాడటం వల్ల ఇవి అందంగా లయబద్ధంగా హాయిగా ఉంటూ పాడటానికి అనువుగా ఉంటాయి. అంతేకాదు ఎంతసేపు పాడిన విసుగు రావు. స్త్రీలు ఎంతో ఇష్టంగా పాడే ఈ పాటల ద్వారా జానపద గేయ సాహిత్యం ప్రచారం అయ్యిందని చెప్పవచ్చు.

బతుకమ్మ పాటల్లో దాగిన ఛందస్సు:

బతుకమ్మ పాటలు కవులు పండితులు రాసినవి కావు. ఉయ్యాల పాటలుగా ప్రచారం అయినవి. పాండిత్య ప్రాకర్ష లేనప్పటికీ నవరసాలు తమ పాటల్లో వినిపించిన, వినిపిస్తున్న తెలంగాణ స్త్రీల పాండిత్యం శ్లాఘనీయం వారి కవిత్వం అజరామరం.

బతుకమ్మ పాటల్లోని పాటలన్నీ మాత్రా ఛం దస్సులో సాగుతుంటాయి. బతుకమ్మ పాటల్లోని మాత్రలు ఆవృ త్తాలను బట్టి ఈ పాటలన్నింటి లోనూ ఒకే విధమైన లయకూర్పు ఉంటుందని గమనించవచ్చు. బతుకమ్మ పాటలోని ఆవృతాన్ని బట్టి ఈ పాటలు చతురస్ర గతి, ఖండగతి, మిశ్రగతి పాటలుగా సాగుతుంటాయి. మాత్రల కొరకని ఒక్కోసారి చరణాల్లోని అక్షరాలు దీర్ఘాలుగా ప్రహ స్వాలుగా మారుతుంటాయి. వాటిని మనం గమనిద్దాం.

శ్రీరామ జయరామ వలలో
సీతా లాలామా వలలో....;
భారతీ భారతీ ఉయ్యాలో ..
మా తల్లి భారతి ఉయ్యాలో....

ఒక్కొక్క పదంలో నాలుగేసి మాత్రలు కిట తక గా ఉన్నాయి.

నాలుగేసి మాత్రల ఆవృతం నడకగలిగిన వాటిని చతురస్ర గతి అంటాం.

ఐదేసి మాత్రలతో కూడిన ఆవృతాన్ని కిట తకిట ఖండగతిగా చెప్పవచ్చును.

శ్రీలక్ష్మి నీ మహిమలు గౌరమ్మ చిత్రమై తోచునమ్మా ..

ఇక ఏడు మాత్రల అవృతాల పాటను మిశ్రగతి అంటాం. ఇవి తకిట కిట తక గా ఉంటాయి

మాయమ్మ లక్ష్మీదేవి పోయి రావమ్మ....

ఈ విధంగా బతుకమ్మ పాటలన్నీ చతురస్ర, ఖండ ,మిశ్రగతిలో సాగుతుంటాయి.

బతుకమ్మ పాటలు..అలంకారాలు:

జానపద స్త్రీలకు అలంకారాలతో పరిపూర్ణ స్నేహం లేనప్పటికీ ,శాస్త్ర జ్ఞానం లేనప్పటికి రమ్యంగా అలంకారాలను బతుకమ్మ పాటల్లో ఉపయోగించడం చూడవచ్చు. బతుకమ్మ పాటల్లో శబ్దాలంకారాలు ముఖ్యంగా అంత్యానుప్రాసాలంకారము గమనించవచ్చు

ఊరికి ఉత్తరాన /వలలో /ఊడాలా మర్రి/ వలలో/ ఊడాల మర్రి కింద /వలలో /ఉత్తముడి చవికె ఉత్తముడి చెవికేలో /రత్నాల పందిరి/

అంత్యప్రాసల తో ఈ పాట సాగడం

గమనించవచ్చు.

చిన్నపిల్లల నుండి పెద్ద వారందరికీ ఎంతో ఇష్టమైన పాట.....ఒక్కొక్క పువ్వేసి చందమామ ఒక్క జాము ఆయే చందమామ శివుడింకరాడాయే చందమామ శివుని పూజలయే

చందమామ
రెండేసి పూలేసి
చందమామ
రెండు జాములాయే చందమామ .....ఈ పాటలో ఒక పదం తిరిగి రెండో పదంలో గ్రహించబడి అలాగే రెండవ పాదంలో శివడింక రాడాయే చందమామ శివుని పూజలాయి చంద మామ అంటూ ఒక వాక్యాన్ని వదిలి గ్రహించబడు తూ ఉంది ఈ అలంకారాన్ని ఔన్నత్యం వల్లనే ఈ పాటలకు ఎక్కువ ప్రచారం దొరికింది. ఇక బతుకమ్మ పాటలకు సహజసిద్ధమైన అద్భుతమైన అందాన్ని కల్పించింది అర్థలంకారంలోని ఉపమాలంకార ప్రయోగం.

రత్నంబు రీతిగా
ఉయ్యాలో
రామచిలుకను పెంచి
ఉయ్యాలో నీ చేతికిస్తిని
ఉయ్యాలో
నీవే తంద్రివయ్య
వేసేటి కుప్పళ్ళు
వలలో
దుక్కుల్నిబోలు వలెను

అనే చరణాల్లో ఉపమాలం కారం గోచరి స్తుంది. అలంకారం ఇలా అలంకార ప్రయోగాలు బతుకమ్మ పాటల్లో పండితులు కానీ పండితులు, జానపద మనస్తత్వం ఉన్న స్త్రీలు తమ జీవిత అనుభవాలను, భావనలను బతుకమ్మ పాటల్లో జోడించి అలంకారాలతో అలంకార ప్రదంగా తీర్చడం విశేషం.

బతుకమ్మ పాటలు... ధ్వని పరిణామం.:

జానపదుల వాడుకలో కలిగే ధ్వని పరిణామం బతుకమ్మ పాటల్లో కూడా కనిపిస్తుంది. ముఖ్యంగా అచ్చుల మార్పు ఆ ఓ, భలే ఓలే, పడికా పడిగా, అన్నం వన్నం.. అదేవిధంగా హల్లుల మార్పు కాగా చాజ కుర్చీ గుచ్చే చెల్లెలు చెల్లెళ్లు:

పదాభివందల మార్పు మహాప్రాణాలు లోపించడం వర్ణ లోపం జరగడం వర్ణ సమీకరణం లోపదీర్ఘత దీర్ఘ లోపం ఇక గమనించవచ్చు. జానపద సమాసరచన బతుకమ్మ పాటల్లో కనిపిస్తుంది.

ధన్యంకరణ పదాలు ఈ పాటలకు అందాన్ని చేకూరుస్తాయి ఉదాహరణకు వలవల ఆ రాజు పక్కపక్క ఆరేడు ఇలాంటి పదాలు బతుకమ్మ పాటల్లో మెండు బతుకమ్మ పాటల్లో అన్య దేశాలు ఉపయోగించడం జానపద స్త్రీలకు వెన్నతో పెట్టిన విద్య ఈ పాటల్లోని పర్యాయపదాలు కలిసి పలకడం గమనించవచ్చు. బతుకమ్మ పాటలు తెలుగు భాషానికి తెలుగు భాషకు అందం చేకూర్చే సామెతలు మెండు బతికి ఉంటే నువ్వు ఉయ్యాల్లో బలిసాకు తిని బతుకు ఉయ్యాల్లో

ఎట్టి వారలైన ఉయ్యాల్లో పెట్టి దెబ్బగరాదు ఉయ్యాల్లో..

బతుకమ్మ పాటల్లో నుడికారాలు భాషకే సౌందర్యాన్ని తెచ్చాయి.

బతుకమ్మ పాటలు నవరస పోషణ:

ఈ పాటల్లో పండితులు కానీ పండితులు, నటులు కాని నటులు ,పాండిత్య ప్రకర్షలేకున్నా సహజ పాండిత్యంతో పాటు నవరస పోషణ సహజంగా కనపడుతుంది.

గంగ గౌరీ సంవాదం పాటలో గౌరమ్మ రాకడ ఉయ్యాల్లో గంగమ్మ చూసి ఉయ్యాల్లో పచ్చి చేపలు తెచ్చి ఉయ్యాల్లో పందిళ్ళు వేసే ఉయ్యాల్లో ఎండు చేపలు తెచ్చి ఉయ్యాల్లో తోరణాలు కట్టే ఉయ్యాల్లో...

హాస్య రసానికి గుళికగా కనిపిస్తుంది.

తెల్లని గుడ్లకు ఉయ్యాల్లో తెచ్చెరగుతాలు ఉయ్యాల్లో ఎర్రని గుడ్లకు ఉయ్యాల్లో ఎత్తె కోపాలు ఉయ్యాల్లో..

ఈ మాటల్లో వీరరస పోషణ కనిపిస్తుంది. ఇదే కాకుండా శృంగార, కరుణ రస పోషణ, రౌద్ర, బీభత్స సన్నివేశాలు సహజత్వాన్ని కలిగించాయని చెప్పవచ్చు.

ఈ విధంగా జానపద విజ్ఞానంలో జానపద సాహిత్యానికి పట్టుకొమ్మగా బతుకమ్మ పాట శిఖరాన్ని అధిరోహించిందని చెప్పవచ్చు. ఈ పాటల్లోని జానపద విజ్ఞాన అంశాలతో పాటు చందస్సు, అలంకారం, నుడికారాలు, సామెతలు అలంకారాలు. ఇవన్నీ కూడా నిజమైన పాండిత్య ప్రకర్ష గల స్త్రీల గొప్పతనం గా నిలబడ్డాయి.

-డా॥బండారు సుజాత శేఖర్
9866426640

బతుకమ్మ

ఆ.వె
నమ్మలక్కలంద రాటపాటలతోడ
గంగయొడిని నింప ఘనముగాను
కొలనులన్నిజూడ గునుగు తంగేడు చే
మంతి, బంతిపూల మయములాయె.

తే. గీ. మాలిక
గునుగు తంగేడు పూలతో వనితలంత
సద్దుల బతుకమ్మను పేర్చి సంబరముగ
నాటపాటలతో యాడు నంగరంగ
వైభవమ్ముగ సంస్కృతి వాసికెక్క
జరిగె తెలగాణ పండుగ జగములూగ

మ
తెలగాణమ్మున భక్తితో కొలుచుచున్ తీరొక్కపూదెచ్చి ముంగిలిలో పేర్చి త్రిలోకనాథుని సతిన్ కీర్తించుచున్ యాటపాటలతో సంతస మొందుగా కొలను నీటన్ భక్తితో వీడి మ్రొక్కులు దీరంగను దీవెనల్ గొనెదరే కొమ్మల్ మహోత్సాహమున్ !!!

-నవీన్ గొర్రెంక,

దీవెనలందిస్తూ దిగిరావమ్మా

ఇంద్రధనస్సు లోని సప్త వర్ణాలు..
ఆకాశం నుండి ఊడిపడ్డట్లుగా...
ప్రకృతిలోని పూలన్నీ ఒక్కరాసిగా పోసి,
కారడవి నుండి కాచే పూలన్నీ తెచ్చి
బతుకమ్మ మెడలోన కంఠహారంగా పేర్చి,
తెలంగాణాలో పుట్టిన ఓ బతుకమ్మ....
తెలంగాణ సంస్కృతి సాంప్రదాయనికి,
ఆస్తిత్వానికి చిహ్నం నీవమ్మా
బృహదమ్మ నుండి బతుకమ్మ గా మారి
ప్రపంచంలోనే ప్రకృతి
ఆరాధన గొప్పదనాన్ని నలుమూలల చాటి
శీతాకాలం తొలిరోజులలో వచ్చే బతుకమ్మ
నీకై సెలయేటి గలగలలు,
రంగురంగుపూల దరహాసాలు
ఖండాంతరాల దాటిన నీ పండుగ
నిండుగా నిను కొలిచెదము
పుట్టినిల్లంతను సల్లంగా సూడమ్మ
దీవెనలందిస్తూ దిగిరావమ్మా

-శైలజ చెంచు

బతుకమ్మా!...ఓ బతుకమ్మా!!

కాయాకష్టం జేసుకుంటూ
కలోగంజో తాగుకుంటూ
దినదిన గండాలు దాటుకుంటూ
సాలంతా సల్లంగ ఉండమంటూ
బుక్కెడు బువ్వంటె సాలంటూ
కడుపు నిండి పోతదంటూ
కాయలు పండ్లు మాకిచ్చుకుంటూ
సెట్టూసేమలు మమ్ముల
నాదుకుంటూ...
సంబరాలు సేయంగా
పాటలూ చప్పట్ల
నిను గొలిచినామమ్మా!
అమ్మా బతుకమ్మా!...
తల్లీ బతుకమ్మా!...
దీవెనలందించ మమ్మాదుకోవమ్మ.

-అవుసలి ఆంజనేయులు
వెల్చాల్

బతుకమ్మ

ఉ॥
పూలకు గౌరవంబొసగు
పుణ్యపు వేడ్కకు పుట్టినిళ్ళకున్
చాలగc జేరవచ్చి మది
సంతసమందుచు నాడబిడ్డ లా
వేళల పూచు పూవులను
విర్విగc దెచ్చియు గుమ్మడాకున
పూవ్వలను గోపురంబనగc
బొందుగc బేర్తురు భక్తి శ్రద్ధలన్

శా॥
సింగారింతురు గున్న, కట్ల, విరులున్
జేమంతి గన్నేరులున్
తంగెడుపువ్వులు, నుప్పు,బంతులును,
మందారంబులున్ గుమ్మడుల్
రంగుల్రంగుల పూలు బొడ్డెమగ
గౌరమ్మాకృతిం దాల్చుకన్
రంగైనట్టి సుమాలు పూజగొను
పర్వంబియ్యదే యెన్నగాన్

ఉ॥
తమ్ముల పాకునందు వర
దాయిని గౌరిని పస్పు ముద్ద రూ
పమ్మున తీర్చిదిద్ది మన
పాపములన్నియుc బాపc గోరుచున్

కమ్మని పప్పు బెల్లములc
గైకొని దీవెనలిమ్మటంచు గం
గమ్మకు గౌరిc జేర్చు ఘన
గౌరవ వేడుక తెల్గు జాతికిన్

కం॥
పెద్దల బతుకమ్మ మొదలు
సద్దుల బతుకమ్మ దాక సంతోషముతోన్
ముద్దియలందరుc గూడుక
నొద్దికతోనాడు కొందురుత్సాహముతోన్.

కం॥
బతుకమ్మా! ఉయ్యాలని
యతివలుc బ్రావీణ్య
మొప్పనాడియు పాడీ
స్తుతిc జేయుచు గౌరమ్మను
వెతలారగ బ్రోవుమంచు
విడుతురు నీటన్

తే.గీ॥
శ్రీ మహాలక్ష్మి రూపియై చెరువు నీట
భాగ్యదాయిని బతుకమ్మ బయలుదేర
వెళ్ళిరమ్మని దేవిని వేడు కొనుచు
నతివలందరు ఫలహారమందు కొంద్రు

-భవానీ జగదీశ్వర రెడ్డి

బతుకమ్మ పండుగ

బడుగు బలహీన వర్గాల
బతుకులు మారాలని చేసిన
బతుకు పోరాటాల
పండుగ బతుకమ్మ.

బతకనివ్వని చోట
బతుకునిచ్చేను బతుకమ్మ
భావితరాలకు
బలగాన్నిచ్చేను బతుకమ్మ
భరోసాను,బాధ్యతలను
తెలిపేదే బతుకమ్మ.

చోళ-చాళుక్యుల నడుమ
చెరగని ముద్రవేసిన బతుకమ్మ
నవాబుల నయవంచన నుంచి తప్పించి
మమ్ములను నడిపించిన బతుకమ్మ
తెలంగాణ పోరాటమాయేను
తెలంగాణ తొలిపొద్దుగా మారేను.

ఆశ్వయుజ తొలిపొద్దుతో
ఆట పాటలతో మొదలయ్యేను
తీరొక్క పూలతో తేనేలొలుకు పాటలతో
కనులవిందు ఆటలతో మొదలయ్యేను.

తొమ్మిది రోజులు...
తొమ్మిది పేర్లతో
రకరకాల వంటలు...
రమణీమణుల అలంకారాలతో
రాజిల్లే ఓ బతుకమ్మ
తెలంగాణ రాష్ట్రానికే ఖ్యాతి తెచ్చినావమ్మ.

అందరినీ అక్కున చేర్చుకుని
ఆనందం పంచే బతుకమ్మ
తరతరాలకు తరగని సాహిత్యమై
తెలుగు వెలుగులు దిశలెల్ల వెదజల్లేవమ్మా
ఓ బతుకమ్మా నీవే మా బతుకమ్మ

-కె.రెడ్యా రాథోడ్
9441365303

పూల దేవత

మాకు బతుకు నిస్తవమ్మా!
మా బతుకుల కాస్తవమ్మా!
ఆకుపచ్చని కొమ్మల్లో
పువ్వువైనావమ్మా!
ఒక్కొక్క పువ్వులో
నవ్వువైనావమ్మా!
పొద్దుపొడుపుతోనె
సానిపి జల్లంగా
అలుకుపూతా జేసి
ముగ్గులే వేయంగా
తీరొక్క పూలతో
నిను పేర్చి తీర్చంగా
ఆడపడుచులంత
ఆరతు లీయంగా
దినమొక్క పేరుతో
పూజలే సేయంగా
తొమ్మిదీ దినములు
మా కన్నతల్లనగా
ఎన్ని బాధలు ఉన్న

కం: ఇంతుల పండుగ వెలిగెన్
బంతులతో పేర్చినట్టి బతుకమ్మలతో
చింతలు దీర్చునటంచును
సంతస మొప్పంగ పాడి సంపద కోరన్!

సీ : చోళరాజు వరాల జోలపాటవు నీవు
ధర్మాంగు కూతురై ధోరణి వెలిగె
చక్రాంకు నిల్లాలు చామంతి రేకుగా
లక్ష్మి స్వరూపమై లలిత ముగను
బతుకమ్మ వనితల భాగ్యంపు రాశిగ
పూలదేవత రూపు పుడమి నెత్తి
సన్నజాజి గునుగు సంపంగి తంగేడు
ముద్ద బంతులు గోగు ముదము బేర్చి

ఆ.వె: కాడ మల్లె మొల్ల కనకాంబ రమ్ములు
పుష్ప జాతి మురియ పుడమి మెచ్చ
యాట పాట చేత యలరించు చుందురు
రమణు లంత కూడి రమ్య మొప్ప

తే.గీ :
అత్త వారిండ్ల నుండియు నాడు వారు
తల్లి గారిండ్ల కొత్తురు తప్ప కుండ
ఆడ బిడ్డలతోయిండ్లు వేడు కగను
దర్శనంబిచ్చు పండుగ తన్మయమున

కం : మగవారందరు నడవిన
పగలంతయు దిరిగి పూలు పట్టుకు రాగా!
సొగసుగ పేర్తురు పెద్దలు
మగువలు బ్రతుకమ్మలాడి మహినలరింపన్

ఆ.వె : గునుగు పూలనద్ది గుమ్మడాకులు పర్చి
రంగు కొక్క వరుస బంగి పేర్చి
బంతి బొండు మల్లె పట్టుకుచ్చులు లిల్లి
శిఖరమందు గొడుగు చిందు సొగసు

కం: తీరొక్క పువ్వు దెచ్చియు
నారీమణులంత గూడి నానావిధముల్!
వూరూర పేర్చి సొబగున
భారీగా యాడిపాడి భక్తిని గొలువన్!

తే.గీ : శక్తి కొలదిగ పూల నాసక్తి తోడ
సేకరించియు పేర్చి మమేక మయ్యి
నిండు ముత్తైదువుల్ భక్తి మెండు గొలువ
పరవశమ్మున యాడేరు పడతు లంత

తే.గీ : పట్టు చీరలు పరికినిల్ కట్టుకొనుట
సాంప్రదాయమ్ము పండుగ సంస్కృతిగను
పూర్వ కాలమ్ము నుండియు పొలతు లంత
భక్తి నుప్పొంగ భావించి భారమనక

ఆ.వె : రామ రామ యనుచు రమణులందరు జేరి
కృష్ణ కృష్ణ యనుచు తృష్ణ దీర
ఆట లాడి పాడి యానంద ముప్పొంగ
పల్లెటూరు గాని పట్న మైన

తే.గీ :
రోజుకొకపేరు చొప్పున మోజు దీర
సద్దులను వండి యందరు హద్దు వదలి
పంచుకొను తిందురక్కడ పద్ధతనుచు
వయసు కులమును నెంచక వనితలంత

కం:
సద్దుల బతుకమ్మ దినము
సిద్ధము జేసేరు కొండ శిఖరము వోలెన్!
హద్దులు మీరక పేర్చియు
పద్ధతిగా యాడిపాడి పరవశమొందన్!

-మహ్మద్ షరీఫ్
9866560527

కుసుమ సోయగాల బతుకమ్మ

పల్లెంలో
గుమ్మడాకుల పరిచి
తంగేడు పూల సోయగాల
మధురిమను తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
పొట్ట నిండా ఆకులు నింపుతూ
ఏటి గట్లమీద పండుగొచ్చిందని
గుసగుసలాడుకునే గునుగు పూల
మాటలను తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
పొట్టనిండా ఆకులు నింపుతూ
సీతమ్మ వారి పేరు మీద
నిగనిగలాడే సీతజడ పూల మురిపాలను
తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
పొట్టనిండా ఆకులు నింపుతూ
ఇంపైన సొగసుతో మనసును
దోచుకునే ముద్దబంతి అందాలను
తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
పొట్టనిండా ఆకులు నింపుతూ
రుధిర వర్ణంలో మెరుస్తూ
నిగనిగలాడే మందార యవ్వనాన్ని
తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
పొట్ట నిండా ఆకులు నింపుతూ
చక్కనైన చుక్కాని రూపంలో
మిలమిలలాడే
చామంతుల వయ్యారాలను
తెలుపుతూ వరుస పేర్చి
కడకు గులాబీల వరుస పేర్చి
పసుపు తో చేసిన గౌరమ్మను
ఆసిన్నంతో మురిసిపోతున్న
బతుకమ్మను
ఆనందోత్సాహాల మధ్య
ఆడుతూ పాడుతూ
జరుపుకొనేము
పూల పండుగ

-జోరు.పవిత్ర క్రిష్ణ

పూల సింగిడి

పట్టుకుచ్చుల పువ్వు పరికిణీ కట్టింది
గౌరమ్మగా నేడు గడప ముందు
చిన్నారి చేమంతి చీరనే కట్టింది
బతుకమ్మగా తాను బ్రతుకునందు
సింగారి పూబంతి బంగారమయ్యింది
పండుగింటి జానపదములందు
మందారమొక్కింత యందాలు పులిమింది
పూలసింగిడి దాకి పుణ్యమొందు.

తే.గీ
తన సిగన జేరి రాజిల్లె తారలల్లె
గునుగు తంగేడు గుమ్మడి కూడిపాడె
పోకపువ్వుల పొన్నల పొగడతరమె?
గంధసింధూరమై పొందె గౌరవములె

-కమలేశ్
9160396596

ఒక్కొక్క ముత్యమ్ము సిద్ధించినట్లు
సిద్దిగల నాయిల్లు రామన్నదండూ
దండోక్కపైనంబు ,ధర్మపురి దాక
ధర్మపురి నర్సింహులు ,తాదొడ్డవాడు
దండికి దండీవాడు ,నిరుపేదవాడు
మైసాక్షిగండాన మలుపు కున్నాడు
మలుపు కొని తన గద్దె నిలుపుకున్నాడు
కంచెంత కైలాసమూ గౌరమ్మ
నీ ముద్దు కోడండ్లమూ..
శ్రీలక్ష్మి దేవియు చందమామ
సృష్టి బతుకమ్మవై చందమామ
పుట్టినా రతనికపుడు చందమామ
భట్టు నర్సింహకవి చందమామ
ధరశోళ దేశమున చందమామ
ధర్మాంగుడను రాజు చందమామ
ఆ రాజు భార్యయు చందమామ
అతి సత్యా పతివ్రత చందమామ
నూరు నోములు నోచి చందమామ
నూరు మందినిగనె చందమామ
వారు సూరులయ్యి చందమామ
వైరులతో మృతి చెందె చందమామ
తల్లి తండ్రులపుడు చందమామ
తగని శోకంబున చందమామ
తన రాజ్యములు విడిచి చందమామ.

వొక్కొక్క పోకందునా గౌరమ్మ
ఒక్క కట్టాకందునా ,రాచూరిసున్నమందూ
గౌరమ్మ రాయభారామందునా
నినుజూచి మాయన్నలూ గౌరమ్మ
యేడుమేడలు కట్టిరీ, యేడుమేడల సందునా
గౌరమ్మ దొంగలేమో దోచిరీ
దొంగలతో యే మందునే గౌరమ్మ
ధొరలతో యే మందునూ
బంట్లెక్కు బయ్యారమూ గౌరమ్మ
బాలలకు చెండ్లాటలూ.

ఆ ఘట్టు ఈ ఘట్లూ కోలు
నడిమిది నల ఘట్టు కోలు
నల ఘట్టు సరసాన కోలు
పసుపెండా బోసి కోలు
యేనుగలొచ్చినవీ కోలు
ఎత్తారె పసుపు కోలు
గుర్రాలొచ్చినవీ కోలు
గుప్పారె పసుపు కోలు
తెల్ల గుర్రానెక్కినా కోలు
దేవుడు శ్రీరాములు కోలు
లక్క మేడలెక్కి చూచు కోలు
దేవీ సీతమ్మా కోలు .

-శ్రీమతి కొమరగిరి సుగుణ.

బతుకమ్మ

ఆకాశంలో కనువిందు చేసే మేఘాలు
అచ్చం గూనుగు పూల బతుకమ్మలు
అవని పై దిగిన దేవి అవతారాలు

సంస్కృతి సంప్రదాయమే కాదు
ప్రకృతిని దైవంగా ఆరాధించడమే

ప్రకృతి అందరి బతుకులకు అమ్మ
అమ్మను కొలవడమే బతుకమ్మ

ఈ భూమి సూర్యుని చుట్టూ తిరగటం
మనము బతుకమ్మ చెట్టు ఆడటం
ఆ దేవి అనుగ్రహ శక్తి పొందడం
తొమ్మిది రోజుల పండుగ
దేవి రోజుకో అవతారము గా
తొమ్మిది ప్రాధాన్యత తెలుపుటయే
తొమ్మిది వరసల పూల బతుకమ్మ.

పువ్వు పువ్వులో ఒక దివ్య ఔషధం
రోజుకోక్క తీరు నైవేద్యం
ఆడి పాడే వారికి ఆరోగ్యం ఆనందం
చూసే వాళ్ళకి సంతోషం

ప్రకృతిని మాతగా సేవించడం
తీరొక్క పూవులు సేకరించడం
గౌరమ్మగా కొలిచి పూజించడం

బతుకమ్మ చుట్టు ఆడుతుంటే మోములు
విచ్చుకున్న నవ్వుల పూ మోము లై
రంగుల్లో మురిసి మెరిసిపోతాయి.

బతుకమ్మ ఆడే ఆడబిడ్డలు
ఆ దేవి చల్లని దీవెనలను
అందరికీ అందించడమే బతుకమ్మ

-పి.బక్కారెడ్డి
9705315250

'ఒడ్డెరాజుల' ఆరాధ్య దైవం బతుకమ్మ పండుగ

'బతుకమ్మ' ఒడ్డెరాజుల కులదైవం

తెలంగాణా రాష్ట్ర పూలపండుగా 'బతుకమ్మ' పండుగను తెలంగాణా రాష్ట్రంలో ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ పాడ్యమి నుండి తొమ్మిది రోజుల పాటు జరుపుకుంటారు. ఈ బతుకమ్మ (గౌరి) పండుగ లేదా సద్దుల పండుగ దసరాకి రెండు రోజుల ముందు వస్తుంది.

తెలంగాణ ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత బతుకమ్మను రాష్ట్ర పండుగగా నిర్వహిస్తున్నారు .బతుక మ్మకు
అధికారిక పేరు
తెలంగాణ పండుగ
ఇతర పేర్లు 'పూలపండుగా'

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో జరుపుకొనే పండగలో రకం.

గౌరీ దేవి పండుగ ప్రారంభం, మహాలయ అమావాస్య ముగింపు, దుర్గాష్టమి జరుపుకొనే రోజు సెప్టెంబరు,అక్టోబరులో ఉత్సవాలు 9 రోజులు సంబంధిత పండుగ దసరాగా రూపుదిద్దుకుంటుంది.

బతుకమ్మ పండుగ విశిష్టత:

సెప్టెంబరు,అక్టోబరు నెలలు తెలంగాణ ప్రజలకు పండుగల నెలలు.నెలలలో రెండు పెద్ద పండుగలు జరపబడతాయి. ఈ పండుగలకు కనీసం పదిహేను రోజులు అటువైపు, ఇటువైపు అంతా పండుగ సంబరాలు, కుటుంబ కోలాహలాలు,కలయకలతో నిండిపో యుంటుంది. ఈ పండుగలలో ఒకటి 'బతుకమ్మ పండుగ', మరియొకటి దసరా (విజయ దశమి). అయితే బతు కమ్మ పండుగ మాత్రం, తెలంగాణకు మాత్రమే ప్రత్యేకమయిన పండుగ. తెలంగాణ సాంస్కృతిక ప్రతీక.

రంగు రంగుల పూలను త్రికోణాకారంలో పేర్చి అలంకరించిన బతుకమ్మల చుట్టూ చప్పట్లు చరుస్తూ వలయంగా తిరుగుతూ బతుకమ్మ పాటలు అనే పాటలను పాడతారు.

బొడ్డెమ్మతో మొదలు ఎంగిలిపువ్వ బతుకమ్మ, సద్దుల బతుకమ్మ ఇలా దేని ప్రత్యేకత దానిదే. తొమ్మిది రోజుల పాటు కొనసాగే బతుకమ్మలను బావిలో లేదా నీటి ప్రవాహంలో నిమజ్జనం చేస్తారు. బతుకమ్మ బతుకమ్మ ఉయ్యాలో అని సాగే ఈ పాటల్లో మహిళలు తమ కష్ట సుఖాలు, ప్రేమ, స్నేహం, బంధుత్వం, ఆప్యాయతలు, భక్తి, భయం, తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చాక ఈ పండుగ ఎంతో ప్రాచుర్యం లోకి వచ్చిన గత వెయ్యి ఏళ్లుగా బతుకమ్మను ఇక్కడి ప్రజలు తమ ఇంటి దేవతగా పూజిస్తు న్నారు.ఎన్నో చరిత్రలు,పురాణాలు మేళవిస్తారు. ఎన్నో చారిత్రక పాటలు పాడుతారు. ఈ పాటలు చాలా వినసొంపుగా ఉ [illegible]

పాటలు పాడేవారు. "బతుకమ్మ బతుకమ్మ ఉయ్యాలో" పాటల వెనుక ఉండే మర్మం ఇదే.ఈ పండుగ వర్షాకాలపు చివరిలో,శీతాకాలపు తొలి రోజులలో వస్తుంది.అప్పటికే వర్షాలతో చెరువులన్నీ మంచి నీటితో నిండి ఉంటాయి. రకరకాల పువ్వులు రంగు రంగులలో ఆరుబయలలో పూసి ఉంటాయి.వీటిలో గునుగు పూలు, తంగేడు పూలు బాగా ఎక్కువగా పూస్తాయి.బంతి,చేమంతి, నంది వర్ధనం లాంటి పూలకు కూడా ఇదే సమయం. సీతాఫలాలు (షిత్పొలాక పండ్లు అంటారు) కూడా ఈ సమయంలో ఒక పెద్ద ఆకర్షణ. సీతాఫలాన్ని పేదవాని ఆపిల్ అంటారనేది తెలిసినదే. అలాగే జొన్న పంట కోతకు సిద్ధంగా తలలూపుతూ ఉంటుంది. వీటన్నింటి నేపథ్యంలో తెలంగాణ ఆడపడుచులు ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని అద్భుతమయిన రంగురంగుల పువ్వులతో కీర్తిస్తూ బతుకమ్మ పండుగను జరుపుకుంటారు.

తెలంగాణ ఉద్యమంలో బతుకమ్మ పాత్ర ఎంతో విశిష్టమైంది.ఉద్యమ సందర్భాల్లో బతుకమ్మతో ఊరేగింపులు చేసిన తెలంగాణ ప్రజలు తమ తమ అస్తిత్వాన్ని సగర్వంగా ప్రకటించుకున్నారు. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడ్డ తరుణంలో బతుకమ్మ ఖండాంతరాలు దాటి ప్రాధాన్యత మరింతగా పెరిగిపోయింది.

బతుకమ్మ పండుగ చరిత్ర 'ఒడ్డెరాజుల ' ఆరాధ్య దైవం'

తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని రాష్ట్రకూట రాజులు పరిపాలించేవారు. వారి వద్ద వేములవాడ చాళుక్యులు సామంతులుగా ఉండేవారు. చోళులకు, రాష్ట్రకూటులకు యుద్ధం జరిగినప్పుడు ఈ చాళుక్యులు రాష్ట్రకూటులకు మద్దతుగా నిలిచారు. క్రీస్తు శకం 973లో ఈ చాళుక్యరాజైన తైలపాడు రాష్ట్రకూటులకు చివరి రాజుగా వ్యవహరించిన కర్కుడిని హతంచేసి కళ్యాణి చాళుక్య రాజ్యాన్ని నెలకొల్పాడు. ప్రస్తుత తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని తైలపాడు రాజే పరిపాలించేవాడు. క్రీస్తు శకం 997లో తైలపాడు మరణించడంతో అతని కుమారుడైన సత్యాస్రాయుడు రాజపీఠాన్ని అధిష్టించాడు. అప్పటి వేములవాడ (ప్రస్తుత కరీంనగర్ జిల్లా) లో ప్రసిద్ధి చెందిన రాజరాజేశ్వర ఆలయం ఉండేది. ఆపదల్లో ఉండేవారికి రాజరాజేశ్వరి అండగా ఉంటుందని అప్పటి ప్రజలు నమ్మేవారు. ప్రజలే కాదు చోళరాజు పరాంతక సుందరచోళా కూడా రాష్ట్రకూటుల నుంచి ఆపద తలెత్తినప్పుడు రాజరాజేశ్వరికి భక్తుడిగా మారిపోయాడు. రాజరాజేశ్వరే తనను కాపాడిందని నమ్మిన పరాంతక సుందర చోళ తన కుమారుడికి రాజరాజ అని నామకరణం చేశాడు.ఆ రాజరాజ చోళానే క్రీస్తు శకం 985 నుంచి 1014 వరకు రాజ్యాన్ని పరిపాలించాడని చరిత్ర చెబుతోంది.అతని కుమారుడైన రాజేంద్రచోళ సత్యాస్రాయపై జరిపిన యుద్ధానికి సేనాధిపతిగా వ్యవహరించి విజయం సాధించాడు.ఆ విజయానికి గుర్తుగా రాజేశ్వరి ఆలయాన్ని కూల్చేసి అందులోని భారీ శివలింగాన్ని తన తండ్రికి బహుమతిగా ఇచ్చాడు.తన కొడుకు ఇచ్చిన శివలింగం కోసం క్రీస్తు శకం 1006లో ఏకంగా ఓ ఆలయ నిర్మాణాన్ని చేపట్టాడు రాజరాజ చోళ. సా.శ 1010లో నిర్మాణం పూర్తయ్యాక భారీ శివలింగాన్ని బృహదేశ్వరాలయంలో ప్రతిష్ఠించాడు.తమ రాజ్యంపై దాడి చేసి దోచుకున్న సొమ్ముతోనే బృహదేశ్వరాలయ నిర్మాణాన్ని చేపట్టినట్టు కూడా తమిళ

శిలాశాసనాల్లో చోళ రాజులు చెప్పారు.ఇప్పటికీ వేములవాడలోని భీమేశ్వరాలయ శివలింగానికి, బ్రిహదేశ్వరాలయంలోని శివలింగానికి మధ్య సారూప్యతను చూడచ్చు. వేములవాడ నుంచి శివలింగాన్ని [illegible] పార్వతి గురించి పాటలాగా పాడుతూ బతు కమ్మను జరుపుకుంటున్నారు తెలంగాణ వాసులు.బతుకమ్మ పండుగ ప్రకృతిని అరాధించే పెద్ద పండుగ. పూలు బాగా వికసించే కాలంలో, జలవనరులు సమృద్ధిగా పొంగి పొరలే సమయంలో బతుకమ్మ పండుగ వచ్చి,భూమితో, జలంతో,మానవ అనుబంధాన్ని సంబరంగా జరుపుకోబడుతుంది. ఈ సంబరాలు జరుపుకునే వారం అంతటా స్త్రీలు "బొడ్డెమ్మ" (మట్టితో చేసే దుర్గాదేవి బొమ్మ) ను బతుకమ్మతో పాటూ చేసి నిమజ్జనం చేస్తారు.

బతుకమ్మ సంబరాలు వైభవాలు

చెరువులో బతుకమ్మలను నిమజ్జనం చేస్తున్న దృశ్యం చూస్తూ ఉంటే ఎంతో ఆనందంగా ఉంటుంది. మలీద చక్కెర, రొట్టెతో చేసిన పిండి వంటకం తొమ్మిది రోజుల బతుకమ్మ నైవేద్యాలు 9 రోజులపాటు ప్రతిరోజూ ఓ రకమైన నైవేద్యం సమర్పిస్తారు. మొదటి ఎనిమిది రోజులు ఈ నైవేద్యం తయారీలో యువతీ యువకులు పాల్గొంటారు.చివరిరోజును సద్దుల బతుకమ్మ అంటారు. ఈరోజు మాత్రం నైవేద్యాన్ని మహిళలు తయారు చేస్తారు.

ఎంగిలి పూల బతుకమ్మను మహా అమవాస్యరోజు బతుకమ్మ మొదటిరోజు వేడుక మొదలవుతుంది. తెలంగాణలో దీన్ని 'పెత్రామాస' అని కూడా అంటారు. నువ్వులు, బియ్యం పిండి, నూకలు కలిపి నైవేద్యం తయారు చేస్తారు. అటుకుల బతుకమ్మను ఆశ్వయుజ శుద్ధ పాడ్యమి నాడు చేస్తారు.సప్పిడి పప్పు, బెల్లం,అటుకులతో నైవేద్యం తయారు చేసి అమ్మవారికి సమర్పి స్తారు. ముద్దపప్పు బతుకమ్మను ముద్దపప్పు, పాలు,బెల్లంతో నైవేద్యం తయారు చేసి సమర్పిస్తారు. నానే బియ్యం బతుకమ్మను నానేసిన బియ్యం, పాలు, బెల్లం కలిపి నైవేద్యం చేస్తారు.

అట్ల బతుకమ్మను అట్లు లేదా దోశ నైవేద్యంగా సమర్పిస్తారు.

అలిగిన బతుకమ్మను ఆశ్వయుజ పంచమి నైవేద్యమేమి సమర్పించరు.

వేపకాయల బతుకమ్మను బియ్యంపిండిని బాగా వేయించి వేపపండ్లుగా తయారు చేసి నైవేద్యంగా సమర్పిస్తారు.వెన్నముద్దల బతుకమ్మను నువ్వులు,వెన్న లేదా నెయ్యి,బెల్లం కలిపి నైవేద్యం తయారు చేస్తారు.

సద్దుల బతుకమ్మ వైశిష్ట్యం

ఆశ్వయుజ అష్టమి నాడు ఆదేరోజు దుర్గాష్టమిని జరుపుకుంటారు.ఐదురకాల నైవేద్యాలు తయారు చేస్తారు.

పెరుగన్నం, చింతపండు పులిహోర, నిమ్మకాయ అన్నం, కొబ్బరన్నం, నువ్వులన్నం. తొమ్మిదిరోజులు సమర్పించే నైవేద్యాలలో మొక్కజొన్నలు, జొన్నలు,సజ్జలు, మినుములు, శనగలు,పెసర్లు,పల్లీలు, నువ్వులు, గోధుమలు, బియ్యం,కాజు,బెల్లం,పాలు ఉపయోగిస్తారు. తొమ్మిది రోజుల బతు కమ్మ పండుగలో మొదటిరోజు బతుక మ్మను ఎంగిలిపువ్వు బతుకమ్మ అని , చివరి రోజు బతుకమ్మను సద్దుల బతుకమ్మ అని అంటారు.ఈ రోజుల్లో ఆడపడుచులు అందరూ అత్తవారింటి నుంచి కన్నవారింటికి చేరుకుని ఈ పూల పండుగ జరుపుకోవటానికి తయారవుతారు.ఈ తొమ్మిది రోజుల లో వీరు రోజూ బతుకమ్మలు చేసి,ప్రతీ సాయంత్రం వాని చుట్టూ తిరుగుతూ ఆడుతారు.ఆ తరువాత దగ్గరలో ఉన్న జలాలలో నిమజ్జనం చేస్తారు. [illegible] మాతను పెడతారు. ఇలా పేర్చిన బతుకమ్మను గృహంలోని దైవస్థానంలో అమర్చి కొవ్వొత్తులతో, అగరొత్తులతో అలంకరించి పూజిస్తారు. సాయంకాలం అందరూ తమ తమ బతకమ్మలతో ఒక చోట చేరి వాటిని మధ్యలో పెట్టి వాటి చుట్టూ తిరుగుతూ పాటలతో గౌరి దేవిని కీర్తిస్తూ ఆడవారు పాడుతారు.ఆడవారు వారికి ఉన్న అన్ని రకాల ఆభరణాలను దరించి కొత్త బట్టలు కట్టుకుంటారు.ఇలా చాలా సేపు ఆడాక మగవారు వాటిని చెరువులో నిమజ్జనం చేస్తారు.ఆపై ఆ పళ్లెంలో తెచ్చిన నీటితో ఆడవారు వాయినమమ్మా వాయినం అంటూ వాయినాలు ఇచ్చి పుచ్చుకుంటారు. ఆపై ఇంటి నుండి తీసుకువచ్చిన పెరుగన్నం,సత్తుపిండి (మొక్కజొన్నలు, లేదా వేరుశనగ లేదా పెసర విత్తనాలను దోరగ వేయించి, వాటిని పిండి చేసి,వాటితో చక్కెర పిండి లేదా బెల్లం, నెయ్యి తగినంత కలిపి తయారు చేస్తారు) లను ఇచ్చి పుచ్చుకొని తింటారు.చివరి రోజు సాయంత్రం,

ఆడపడుచులు అందరూ చక్కగా దుస్తులు,అభరణాలు ధరించి బతుకమ్మను వాకిలిలో పెడతారు. చుట్టుపక్కల ఉన్న వారు కూడా వారి బతుకమ్మలను ఇదే విధంగా అమర్చి వాటి చుట్టూ పెద్ద వలయాకారంలో చేరుతారు. ఐక్యత, సోదరభావం, ప్రేమను కలపి రంగరిస్తూ మానవ హారం ఏర్పరిచి పాటలు పాడుతారు. ఒకరు ముందుగా పాట మొదలుపెడితే మిగిలినవారు వారితో గొంతు కలుపుతూ పాడుతారు.ఈ జానపద గీతాలు చుట్టు పక్కలా ప్రతిధ్వనిస్తూ ప్రత్యేకమైన తెలంగాణా సంస్కృతిని ఆవిష్కరిస్తాయి. చీకటి పడుతుంది అనగా స్త్రీలందరూ ఈ బతుకమ్మలను తలపై పెట్టుకుని ఊరిలో ఉన్న పెద్ద చెరువు గానీ, తటాకంవైపు గానీ ఊరేగింపుగా బయలు దేరుతారు. ఈ ఊరేగింపు అందంగా అలంకిరించుకున్న స్త్రీలు,

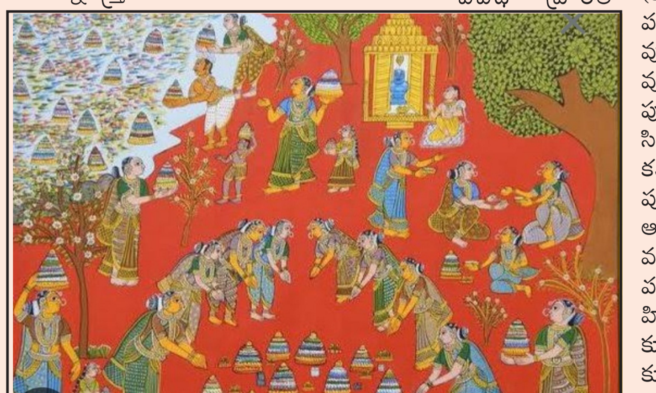

బతుకమ్మలతో అత్యంత సుంద రంగా, వైభావయానంగా ఉంటుంది.ఈ ఊరేగింపు కొనసాగి నంత సేపూ, జానపద గీతాలతో వీధులు మారుమోగుతాయి. జలాశ యం చేరు కున్న తరువాత, మెల్లగా బతుక మ్మలను పాటలు పాడుతూ, ఆడుతూ నీటిలో జారవిడుస్తారు.ఆ తరువాత **"మలీద"** (చక్కెర,రొట్టెతో చేసినది) అనే పిండి వంటకాన్ని బంధు మిత్రులకు పంచిపెడతారు.ఆ తరువాత ఖాళీ తాంబలంతో పాడుతూ, బతుకమ్మను కీర్తిస్తూ ఇంటికి చేరుతారు.ఈ తొమ్మిది రోజులూ,ఈ పాటలన్నీ అర్ధరాత్రి వరకూ వీధులలో మారు మ్రోగుతూనే ఉంటాయి.

హన్మకొండలో బతుకమ్మ, దసరా పండుగలు ప్రత్యేకత

హన్మకొండ పట్టణం అయినప్పటికీ బతుకమ్మ, దసరా పండుగలను మాత్రం పల్లెల్లో కంటే గొప్పగా జరుపుకుంటారు.పితృ అమావాస్య (పెత్రమవాస్య)తో బతుకమ్మ పండుగ మొదలుపెట్టి తొమ్మిది రోజుల పాటు రోజూ సాయంత్రం బతుకమ్మ ఆడుకుంటారు. అయితే ఆరవ రోజు మాత్రం బతుకమ్మ ఆడరు.

పెత్రమావాస్య ముందు రోజు సాయంత్రం నుండి చుట్టుప్రక్కల పల్లెల నుండి వచ్చిన అమ్మకదారులు తంగేడు,గునుగు,తామర, గుమ్మడి, బంతి,చేమంతి మొదలగు పువ్వులను అమ్ముతారు.వీటితో పాటు బతుకమ్మ పేర్చడానికి సిబ్బులు,గుమ్మడి ఆకులను కూడా అమ్ముతారు.తిరిగి వీటిన్నింటిని సద్దుల బతుకమ్మ ముందురోజు కూడా అమ్ముతారు.బతుకమ్మ మొదటిరోజు నుండి ఎనిమిదోరోజు వరకు అందరు వారి ఇంటి దగ్గరి గుళ్ళల్లో, ఖాళీ ప్రదేశాల్లో బతుకమ్మ ఆడుతారు.కాని తొమ్మిదో రోజైన దుర్గాష్టమి నాడు సాయంత్రం మాత్రం పిల్లల నుండి పెద్దలవరకు,ఎన్నడూ ఇంట్లో నుండి బయటికి వెళ్ళని వారు కూడా ప్రతి ఒక్కరు కొత్తబట్టలు వేసుకొని,వివిధ నగలను ధరించి తాము తయారుచేసిన బతుకమ్మలను చేత బట్టుకుని పద్మాక్షమ్మ గుట్టకు పోతారు.బతకమ్మలను మధ్య వుంచి,బాలికలు,స్త్రీలు వాటి చుట్టూ తిరుగుతూ చప్పట్లు కొడుతూ, "బతుకమ్మ బతుకమ్మ ఉయ్యాలో! బంగారు బతుకమ్మ ఉయ్యాలో!!" అని గొంతెత్తి ఒకరు పాడగా మిగతా వారు ఆ పాటను అనుసరిస్తూ పాడుతారు. సుమారు గంట నుండి రెండు గంటల వరకు అలా ఆడిన తర్వాత, బతుకమ్మను అక్కడే ఉన్న కోనేటిలోని నీళ్ళల్లో వదులుతారు. బతుకమ్మతో బాటు సద్దులు కూడా పట్టుకుపోతారు. సత్తిపిండి, నువ్వులపొడి, పల్లీలపొడి, కొబ్బరిపొడి మొదలగు వాటిని కలిపి సద్దులు అంటారు.

బతుకమ్మను నీళ్ళల్లో వదిలిన తర్వాత సద్దులను అందరు పంచుకుని తిని, పసుపు కుంకుమలను ఒకరికొకరు ఇచ్చుకుంటారు. తిరిగి ఆటోలలో గాని, కార్లల్లోగాని ఇంటికి చేరుకుంటారు. బతుకమ్మ పండుగ మరుసటి రోజు వచ్చే దసరా పండుగను కూడా హన్మకొండలో వైభవంగా జరుపుకుంటారు.దసరా రోజు ప్రతి ఒక్కరు తమ తమ వాహనాలను కడుక్కొని, పూలదండవేసి కొబ్బరికాయ కొట్టి మొక్కుతారు.

చేతిపనులవారు తమ పనిముట్లకు ,పరిశ్రమల వారు తమ యంత్రాలకు పూజలు చేస్తారు.పోలీస్,మిలిటరీ వాళ్ళు కూడా తమ ఆయుధాలకు పూజచేస్తారు. ఇండ్లకు ముగ్గుపోయడం, గృహప్రవే శాలు,దుకాణాల ప్రారంభం మొదలగు కొత్తపనులను చేస్తారు. బతుకమ్మరోజు కూరగాయల భోజనంచేస్తే,దసరా నాడు మాత్రం అందరు (శాకాహారులు మిన హా) మాంసాహార భోజనం చేస్తారు. పూరీలు,గారెలు చేసు కుంటారు.చాలా మంది మద్యాన్ని కూడా సేవిస్తారు. సాయంత్రం నాలుగు గంటల నుండి పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలందరూ కొత్త బట్టలు వేసుకొని జమ్మి కొరకు పద్మాక్ష మ్మ గుట్టకు పోతారు. గుట్ట దగ్గరికి పోవడానికి బలమైన కారణముంది.గుట్ట దగ్గరికి వివిధ ప్రాంతాలనుండి వచ్చిన ప్రతి ఒక్కరు వస్తారు. తమ చిన్ననాటి మిత్రులను, దోస్తులను కలుస్తారు.జమ్మి ఆకు తీసుకొని, పాలపిట్టను చూసి,దసరా ఉత్సవ కమిటీవారు ఏర్పాటు చేసిన రావణాసుర వధను చూసి ఇంటికి వస్తారు. గుట్ట దగ్గరి నుండి ఇంటికి వచ్చేవరకు, వచ్చిన తర్వాత పెద్దలకు, మిత్రులకు జమ్మి ఆకు చేతిలో పెట్టి, కాళ్ళకు మొక్కి, ఆలింగనం చేసుకుంటారు. కొంత జమ్మియాకును బీరు వాలల్లో వేసుకుం టారు. ఈ విధంగా బతుకమ్మ,దసరా పండుగలను హన్మకొండలో బాగా ఘనంగా జరుపుకుంటారు.

జానపదుల వివిధ ఆచారాలు

జానపదులు తమసంతు దక్కాలని అమ్మదేవతలకు మొక్కుకునే ఆనవాయితీ పురాతనమైనది.పుట్టిన పిల్లలను చల్లగా చూడమని అమ్మదేవతల ముందు కట్టిన ముడుపులు,మొక్కులు చెల్లించుకుంటారు.కొంతమంది పుట్టినపిల్లలు పుట్టినట్లు చనిపోతుంటే ,పిల్లలు పుట్టిన వెంటనే పెంట మీద వేసి తెచ్చుకుని 'పెంటమ్మ లేదా పెంటయ్య' అని పేరు పెట్టుకుం టారు.మరి కొందరు పుట్టినపిల్లల్ని ఎవరికైనా ఇచ్చి 'బిచ్చంగా' తిరిగియ్యమని కోరుకుంటారు.అట్లా తీసుకున్న పిల్లలకు 'భిక్షపతి,భిక్షమ్మ' లని పేరు పెట్టుకుంటారు.వాళ్ళే బుచ్చపతి, బుచ్చమ్మలుగా పిలువబడుతుంటారు. ఇట్లాంటి సందర్భాల్లోనే బతుకనిపిల్ల బారెడనే సామెతలు పుట్టాయి.పిల్లల్ని బతికించమనే వేడుకునే దేవతల్లో మన బతుకమ్మ ఒక దేవత.ఆ దేవత వరాన బతికితే బతుకమ్మ, బతుకయ్యలని పేర్లు పెట్టుకుంటారు.సమ్మక్క మేడారంలో బతుకయ్య పేరున్న వాళ్ళు ఇపుడు కూడా ఉన్నారు.ఈ పూలపండుగ బతుకమ్మ ఎంగిలిపూలతో మొదలుపెట్టి సద్దులబతుకమ్మతో ముగిసిపోతుంది. బొడ్డెమ్మపండుగ నాడు 'బొడ్డెమ్మ బొడ్డెమ్మా వలలో, బిడ్డాలెందారే వలలో' అని పాడే పాట సంతానం గురించే కదా.నాటి రోజుల్లో నీళ్ళాడే (ప్రసవ) సమయాల్లో శిశుమరణాలు జాస్తిగా ఉనీదేవి. నీటిరేవులే ఆనాటి తల్లులకు ప్రసూతి స్థలాలు. నీళ్ళల్లో ప్రసవించే సమయంలో తల్లులు తమసంతు బతికినందుకు ప్రతీకగా నీటివారన పెరిగే తంగేడు, గునుగు పూలముద్దలను నిమజ్జనం చేసివుంటారు.ఆ తల్లుల ఆచారమే బతుకమ్మ పండుగగా మారి ఉంటుంది. ఇది తెలంగాణా ప్రాంతానికే చెందడం మన గొప్ప సంస్కృతికి సాక్ష్యం. ఎవ్వరికన్న ఐదారుగురు కన్నా ఎక్కువమంది పిల్లలుంటే ఆ తల్లిని గౌరవించేవాళ్ళు. మానవజాతి పిల్లల వల్లనే కదా ఇన్ని వేలయేండ్లుగా మనగలిగింది.అందుకే తల్లికంత గౌరవం.అమ్మతనం మీద భక్తి.ఆ భక్తే అమ్మదేవతలను కల్పించింది. పూజించింది.అమ్మదేవతల పూజల్లో ఒక ఆరాధనా రూపమే మన బతుకమ్మ.

బౌద్ధంలో ఆరాధన తత్వం

బౌద్ధంలో ముందు చెడ్డదేవతగా, పిల్లల్ని ఎత్తుకపోయే రాక్షసిగా పిలువబడ్డ హారీతి బుద్ధునివల్ల మంచిదానిగా,పిల్లల్ని రక్షించే దేవతగా మారిపోయింది. ఆమెనే పిల్లలదేవతగా కొలుస్తారు.పుట్టిన తమ పిల్లలు బతుకాలని,రోగాలు, రొష్టులు లేకుండా వుండాలని హారీతిని ఆరాధించేవారు.ఈ దేవత గురించి బౌద్ధ జాతక కథల్లో చదువగలం. వివిధ చారిత్రకదశల్లో ఈ దేవత విగ్రహాలు వేర్వేరు రూపాల్లో అగుపిస్తున్నాయి.చాళుక్యులు తమను తాము హారీతిపుత్రులుగా శాసనాల్లో చెప్పుకున్నారు.2వ శతాబ్దంలో ఇక్ష్వాకుల కాలం నుండి హారీతి శిల్పాలు కనిపిస్తున్నాయి.12వ శతాబ్దం దాకా శాసనాల్లో హారీతిపేరు ప్రస్తావించబడ్డది. పిల్లల్ని బతికించే దేవత హారీతినే బతుకమ్మగా భావించినారేమో.కూష్మాండిని దేవతకు ప్రతీకగా గుమ్మడిపువ్వును పూజించే ఆచారమే బతుకమ్మ పండుగగా మారిందని కొందరి అభిప్రాయం.మన పూర్వీకులు ఇనుము-ఉక్కు తయారీకి తంగేడు చెక్కను వాడేవారని నేను విన్నాను. తోలు తయారీకి తంగేడు ఎంత అవసరమో అందరికి తెలుసు. గునుగుకు నీళ్ళను శుభ్రపరిచే గుణముంది.తమకు నిత్యజీవితా సరాలైన తంగేడు, గునుగుపూలతో మనపూర్వీకులు తమ అమ్మదేవత (కూష్మాండిని?)ని పూజించే రూపమే పరిణామంలో జాతరగా మారి వుంటుంది.గునుగు, తంగేడుపువ్వులతో కొప్పురం రూపంలో పూలబతుకమ్మను పేర్చి,శిఖరం లేదా సిగమీద గుమ్మడి పువ్వుంచి,పసుపు, కుంకుమలతో అలంకరిస్తారు. పూజపువ్వులను తొక్కుట్లవెయ్యని ఆచారమే బతుకమ్మలను నీళ్ళలో వదిలే సంప్రదాయమైంది.దసరా పండుగ సందర్భంగా కొలిచే హిందూదేవత నవదుర్గారూపాల్లో కూష్మాండిని ఒకటి.ఎనిమిదవ రోజున కూష్మాండినిని అర్చిస్తారు. అదేరోజు బతుకమ్మలాడుతారు.కొన్ని ప్రాచీన ఆచారాలను మతాలు స్వంతం చేసుకున్న క్రమం చరిత్రలో కనిపిస్తుంది మనకు. ఈ పండుగకు కూడా కులాల మసిపూయడం అనాచారం. ఇది ఎక్కువ (పెద్దకులాల) వాళ్ళ పండుగ కాదు తక్కువ (చిన్నకులాల,జాతుల) వాళ్ళదే. గిరిజనులదే.తొలి మొలకలను,తొలిపూతను కొలిచే ఆచారం గిరిజనులదే. పువ్వంటే రేవటి ఫలమని వాళ్ళకు తెలుసు.

ఆడపిల్లలను,పువ్వుల్ని కొలిచే పండుగే మన బతుకమ్మ. ఈ పండుగకు మతం లేదు. మతాచారాలు రుద్దబడ్డాయి. మన ప్రాంతంలో కూష్మాండిని ఆరాధన జైనులవల్ల వచ్చింది. జైనమతానుయాయులైన కాకతీయులవల్ల ప్రోత్సహిం చబడ్డది.

జైనంలో 22వ తీర్థంకరుని శాసన దేవత, యక్షిణి అంబిక కూష్మాండిని (గుమ్మడితీగె,గుమ్మడిపువ్వు). ఈమె ప్రతిమాలక్షణంలో చేతుల్లో ఫలాలతో,ఇద్దరు పిల్లలతో,మామిడిచెట్టుకింద కూర్చొని ఉన్నట్టు ఉంది. అంబిక కూడా ఒక అమ్మదేవతే.ఈ దేవతలకు ప్రతిమారూపాలు శాలివాహన శకం 5వ శతాబ్దం నుంచే కల్పించబడ్డాయి.అంతకు ముందున్నట్టు చారిత్రకాధారాలు లేవు.

బతుకమ్మల తయారీలో కూడా చాలా భేదాలు కనిపిస్తాయి. బతుకమ్మలు స్తూపాల ఆకారంలో ఉంటాయి.లింగాల తయారీలో కూడా ఇటువంటి సంప్రదాయముందని చాలాచోట్ల చెప్పబడింది.

పూర్వం బౌద్ధులు తమ ఆరాధనలో భాగంగా చేసుకున్న స్తూపాలను పూలు, మట్టి,ఇసుక,పేడ,రాయి, ఇటుకలతో తయారు చేసుకునే వారు.బౌద్ధ భిక్షకులు నిరంతరం ప్రయాణిస్తుండడం వల్ల స్తూపారాధనకు తమకు దొరికిన వాటినే స్తూపాలుగా చేసుకుని బుద్ధునికి ప్రతీకగా నమస్కరించేవారు.పూలు, ఇసుక, మట్టి,పేడ స్తూపాలను నీటిలో కలిపేసేవారు మర్యాదగా.వాళ్ళు తిరుగాడిన ప్రదేశాల్లోని ఎన్నో వాగులు,ప్రవాహాలు భిక్కేరులుగా పిలువబడుతున్నది ఒక్క తెలంగాణలోనే.అందువల్లనే తొలుత బౌద్ధులైన గిరిజనులు, వనజనులు ఈ ఆచారాన్ని కొనసాగించివుంటారు.దానికి వారి కోరికలు మన్నించిన అమ్మదేవతకు ప్రతీకగా తర్వాత చేసుకుని ఉంటారు. పిదప కాలాల్లో వచ్చిన మత పరిణామాలవల్ల ఈ దేవతలను తమ,తమ మతదేవతలుగా చేసుకున్నారు.ఆ దేవతలే బౌద్ధంలో హారీతిగా,జైనంలో ఆమ్రకూష్మాండినిగా, హిందూమతంలో అంబికగా పూజింపబడ్డారు.తెలంగాణాలో అతిప్రాచీనమైన అమ్మదేవతల ఆరాధనమే తల్లుల రూపంలో ఏ దేవత వచ్చినా తమ దేవతల్లో కలుపుకున్న సంప్రదాయమే బతుకమ్మ జాతరగా నిలిచిపోయింది. దసరా పండుగతో బతుకమ్మను కలుపడం,అమ్మదేవతలను కాకుండా పితృదేవతలను పూజించే ఆచారంగా మారడం 'పెత్రామాస' (పితృ అమావాస్య)ను ఈ పండుగలో చేర్చడం తర్వాతి కాలాల్లో వచ్చిన పరిణామమే.

జనపదుల ఆచారాలు చాలా ప్రాచీనమైనవి. అవి వేలయేండ్ల పూర్వపువి.ఒక్కో జాతికి, ప్రాంతానికి పరిమితమైనవి. బతుకమ్మ మనకు,మన తెలంగాణాకే పరిమితమైంది. ప్రపంచంలో మరెక్కడా లేని పూలపూజ మన సంస్కృతి. బతుకమ్మ జానపదుల పండుగ.బతుకమ్మ ఆటలో గుస్సాడి నృత్యం,చప్పట్లల్లో జానపదుల పాట,ఆటల కలయిక మనమూలాలను ఎరుకపరిచే మంచి సంప్రదాయం.బతుకమ్మ అచ్చతెలుగు మాట.దాన్ని సంస్కృతీకరించి పౌరాణికం చెయ్యొద్దు.

బతుకమ్మ వేడుకలు

తెలంగాణ ప్రభుత్వ0 భాషా సాంస్కృతిక శాఖ ఆధ్వర్యంలో రవీంద్రభారతిలో మహిళా ప్రతినిధులతో బతుకమ్మ ఆటలు,తెలంగాణ సంగీత నాటక అకాడమీ సారథ్యంలో దేవి వైభవ్ నృత్యోత్సవాలు,అధికార భాషా సంఘం సారథ్యంలో గన్ పార్క్ వద్ద అమరవీరులకు నివాళిగా బతుకమ్మ ఉత్సవాలు తదితర కార్యక్రమాలు ఎల్బీ స్టేడియం నుంచి వేలాదిమంది మహిళలతో, బతుకమ్మలతో వెయ్యి మందికిపైగా జానపద, గిరిజన కళాకారులతో ఊరేగింపుగా వెళ్ళి ట్యాంక్‌బండ్‌పై నిమజ్జనం ఉత్సవాలు నిర్వహించబడు తాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో అన్నిచోట్ల అంతగా జరగనప్పటికీ గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు ప్రాంతాలలోని కొన్ని గ్రామాలలో ఘనంగా జరుపుతారు. వాటిలో మాచెర్ల, కంభంపాడు, కారెంపూడి గ్రామాలలో జరుగుతుంది. తెలంగాణాలో మాత్రమే విశేష ప్రచారాన్ని పొంది బతుకమ్మ పండుగ ఆశ్వయుజ శుద్ధ పాడ్యమి నుంచి మహర్నవమి వరకు తొమ్మిది రోజులు ఈ పండుగ జరుగుతుంది.దీనిలో భాగంగా మొదటి ఎనిమిది రోజులూ,పెళ్ళికాని ఆడపిల్లలు ఆడుకుంటారు.దీనిని బొడ్డెమ్మ అంటారు.తొమ్మిదవ రోజున మాత్రం చద్దుల బతుకమ్మ అంటారు. బకతమ్మ పండుగ ఆశ్వయుజ మాసంలో రావడం వల్ల వర్ష రుతువుతో నిండిన చెరువులు, తొణికసలాడుతూ వుంటా యి.పండి ఒరిగిన జొన్న చేలూ, పచ్చగా పెరిగే పైరు సంపద, విరబూ సిన చెట్లతో ప్రకృతి సౌందర్యమయంగా వుంటుంది. ఈ పండుగ రోజుల్లో పుట్ట మన్ను తో ఒక బొమ్మను చేసి, బహుళ పంచమి నాడు దానిని ప్రతిష్ఠించి దాని పైన,ఒక కలశాన్ని ఉంచి,కలశంపైన పసుపు ముద్దతో గౌరమ్మను నిలిపి పూలతోనూ, పసుపుతోనూ అలంకరిస్తారు. ఈ విధంగా ప్రతి ఇంటిలోనూ చేయకపోయినా,గ్రామానికి ఒక గృహంలో చేసినా సరిపోతుందని వారి అభిప్రాయం.బొడ్డెమ్మను నిలిపిన తరువాత ఆ వాడలో వున్న ఆడపిల్లలందరూ అక్కడ గుమికూడుతారు.ఈ వినోదాన్ని చూడడానికి పెద్దలందరూ వస్తారు.ఇలా ఎనిమిది రోజులూ కన్నె పడచులు ఆడుకుంటారు. తరువాత నవమి రోజున కోడి కూసే సమయాన స్త్రీలు లేచి, పరిసరాలన్నీ తిరిగి రకరకాల పూలు సేకరించి,గోరు వెచ్చని జీడిగింజల నూనెతో తలంటి పోసుకుని, నూతన వస్త్రాలు ధరించి,అలికి ముగ్గులు వేసిన ఇంట్లో చాపు వేసి,

బతకమ్మలను పేర్చి,గుమ్మడి పూవు అండాశయాన్ని తుంచి పసిడి గౌరమ్మగా పెడతారు. పసుపుతో ముద్ద గౌరమ్మను చేసి పెట్టి అగరవత్తులు వెలిగించి పసుపు కుంకాలతో అలంకరించి పగలంతా అలాగే ఉంచుతారు.సాయంత్రం పిన్నలు, పెద్దలు, నూతన వస్త్రాలు ధరించి స్త్రీలు, వివిధ అలంకారాలను అలంకరించుకుని బతుకమ్మలను చేత బట్టుకుని చెరువు కట్టకో,కాలువ గట్టుకో దేవాలయానికో వెళ్ళి బతుకమ్మలను మధ్య ఉంచి, బాలికలు,కన్నె పడుచులు, స్త్రీలు వాటి చుట్టూ తిరుగుతూ చప్పట్లు చరుస్తూ, గొంతెత్తి ఒకరు పాడగా వలయాకారంగా తిరుగుతున్న వారు ఆ పాటను అనుసరిస్తూ పాడుతారు.ఆ దృశ్యాన్ని గ్రామస్తులందరూ ఆనందిస్తూ ఉంటారు.

మగపిల్లలు కొయ్య గొట్టాలలో, కాగితపు అంచులను కన్నెపిల్లల పైనా స్త్రీల పైనా ప్రయోగిస్తారు.బతుకమ్మ పాటలు,ఒకో ప్రాంతంలో ఆయా మాండలిక పదాలతో ప్రతి చరణాంతం లోనూ, ఉయ్యాలో అని,కోల్ కోల్ అనీ,చందమామా అనీ, గౌరమ్మ అనీ పదాలు పాడతారు.పాటల్లో లక్ష్మీ సరస్వతుల స్తోత్రాలేగాక,అనేక పౌరాణిక గాథలైన,శశిరేఖ,సతీ అనసూయ,కృష్ణలీల, సీతా దేవి వనవాసం మొదలైనవే గాక, సారంగధర, బాలనాగమ్మకు సంబంధించిన పాటలు కూడా పాడుతూ ఉంటారు.బతుకమ్మ పండగ వస్తూందంటే తెలంగాణా పల్లెల్లో నూతన వుత్సాహం వెల్లి విరుస్తుంది. అది ఒక పెద్ద సంబరంగా భావిస్తారు. ఇళ్ళు శుభ్రపరుస్తారు.చక్కగా అలంకరించు కుంటారు. ఆడపిల్లల్ని పుట్టింటికి తీసుకు వస్తారు.కొత్తగా పెళ్ళైన ఆడపిల్లలకు అత్తగారి ఇంటి నుంచి కాగితపు పూలతో చేసిన బతకమ్మను వాయినంగా పంపుతారు. అత్తగారింట్లో వుండే ప్రతి ఆడపిల్ల ఎప్పుడు కన్న వారింటికి వెళ్ళాలా? కన్నవారి పిలుపు ఎప్పుడు వస్తుందా? తనను తీసుకువెళ్ళడానికి అన్న ఇంకా రాలేదే అన్న బాధను వ్యక్తపరుస్తారు.

ఉదాహరణకు పండుగ వస్తుందంటే,ప్రియుని రాకకై ఎదురు చూసే ప్రియురాండ్లు పాడుకునే పాట ఈ విధంగా ఉంది.

**"బతకమ్మ బతకమ్మ ఉయ్యాలో
బంగారు బతుకమ్మ ఉయ్యాలో
నానోము పండింది ఉయ్యాలో
నీనోము పండిందా ఉయ్యాలో
మావారు వచ్చిరి ఉయ్యాలో
మీవారు వచ్చిరా ఉయ్యాలో.."**

అంటూ బతకమ్మలను పిల్చుకుంటూ పాడే పాటను చూద్దాం.

**"ఒక్కొక్క వువ్వేసి చంద మామ
ఒక జాము అయే చంద మామ
రెండేసి పువ్వు తీసి చంద మామ
రెండు జాము లాయె చంద మామ"**

ఈ విధంగా ఎన్నో పాటలు పాడుతారు.తొమ్మిదవ నాడు బొడ్డెమ్మ చర్చించి కలశంలో ఆవాడ పిల్లలు ప్రతిదినం చెచ్చి పోసే బియ్యం పరమాన్నం వండి పంచి పెట్టి ఒక బావి దరి చేరి **"బొడ్డెమ్మ బొడ్డెమ్మ బిడ్డలెందారే**

**బవిల పడ్డ వారికి వారిద్దరమ్మా
చెర్ల బడ్డవికి చేరిద్దరమ్మా
కుంట్ల బడ్డ వారుకి కోరుద్దరమ్మ
నిద్రపో బొడ్డెమ్మ నిద్రబోవమ్మ
నిద్రకు నూరేండ్లు నీకి వెయ్యేండ్లు
నిను గన్న తల్లికి నిండ నూరేండ్లు"**

అంటూ బొడ్డెమ్మను నీటిలో వదులుతారు.బొడ్డెమ్మ పండుగలో పాడబడే పాటలు ఇంకా కొన్ని వందలున్నట్లు బి. రామరాజుగారు తమ జానపద గేయ సాహిత్యంలో తెలియచేసారు.

**"కోసలాధీశుండు ఉయ్యాలో
దశరథ నాముండు ఉయ్యాలో
కొండ కోనలు దాటి ఉయ్యాలో
వేటకే బోయెను ఉయ్యాలో
అడవిలో దిరిగెను ఉయ్యాలో
అటు ఇటు జూచెను ఉయ్యాలో
చెట్టు గుబురుల చాటు ఉయ్యాలో
చెరువొకటి కనిపించె ఉయ్యాలో
శబ్దమేదో వినెను ఉయ్యాలో
శరమును సంధించె ఉయ్యాలో
జంతువేదొ జచ్చె ఉయ్యాలో
అనుకొని సాగెను ఉయ్యాలో
చెంతకు చేరగా ఉయ్యాలో
చిత్తమే కుంగెను ఉయ్యాలో
కుండలో నీళ్ళను ఉయ్యాలో
కొనిపో వచ్చిన ఉయ్యాలో
బాలుని గుండెలో ఉయ్యాలో
బాణమే గ్రుచ్చెను ఉయ్యాలో
ఎవ్వరు నువ్వనె ఉయ్యాలో
ఏడ్పుతో దశరథుడు ఉయ్యాలో
శ్రవణుడు నేనని ఉయ్యాలో
చచ్చేటి బాలుడు ఉయ్యాలో
తప్పు జరిగెనంచు ఉయ్యాలో
తపియించెను రాజు ఉయ్యాలో
చావు బతుకుల బాలుడుయ్యాలో
సాయమే కోరెను ఉయ్యాలో
నా తల్లిదండ్రులు ఉయ్యాలో
దాహంతో ఉండిరి ఉయ్యాలో
ఈ నీళ్ళు గొంపోయి ఉయ్యాలో
ఇచ్చి రమ్మనెను ఉయ్యాలో
ఆ నీళ్ళతో రాజు ఉయ్యాలో
అడవంతా వెదికె ఉయ్యాలో
ఒకచోట జూచెను ఉయ్యాలో
ఒణికేటి దంపతుల ఉయ్యాలో
కళ్ళైన లేవాయె ఉయ్యాలో
కాళ్ళైన కదలవు ఉయ్యాలో
వృద్ధ దంపతుల జేరి ఉయ్యాలో
వేదన చెందుతూ ఉయ్యాలో
సాష్టాంగ పడె రాజు ఉయ్యాలో
సంగతి జెప్పెను ఉయ్యాలో
పలుకు విన్నంతనే ఉయ్యాలో
పాపమా వృద్ధులు ఉయ్యాలో
శాపాలు బెట్టిరి ఉయ్యాలో
చాలించిరి తనువులుయ్యాలో
శాపమే ఫలియించి ఉయ్యాలో
జరిగె రామాయణం ఊయ్యాలో
లోక కల్యాణమాయె ఉయ్యాలో
లోకమే మెచ్చెను ఉయ్యాలో"
"రామ రామ రామ ఉయ్యాలో
రామనే శ్రీరామ ఉయ్యాలో...."**

అంటూ మరొక పాటలో

**"ఒక్కేసి పువ్వేసి సందమామ
వొక్కా జములయే సందమామ..
సిక్కుడు సెట్టుకింద సిరి సపలేసి
రామన్న ఉయ్యాలో
శ్రీహరి దేవన ఉయ్యాలో..."**

అంటూ తెలంగాణ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలకు నిలువు టద్దం మన పూల పండగ 'బతు కమ్మ'.దీనితోపాటు ఆరాధ్యదైవంగా భావిస్తున్న ఒడ్డెరాజుల దైవతత్వం ఎంతగొప్పదో మన తెలుగువారి చరిత్ర కూడా ఘనీయమైనది.

-డా.ఒర్సు రాయలింగు
9849446027

జయహో విత్తనం!

కథ

కుండీలో నుంచి రెండు ఆకులు ముకుళిత హస్తాలతో తనకు జన్మనిచ్చిన భూదేవికి నమస్కరిస్తున్న దృశ్యం 'జాగృతి'కి ఎంతో అపురూపంగా కనిపించింది. ఇంత నమ్రత ఏ జీవికి లేదేమో?

పువ్వు పుట్టగానే పరిమళించినట్లు ఇలా తన జన్మత్వాన్ని చాటుకోవటం విశేషమే!

నాలుగు రోజుల క్రితం నాన్నగారి పూజ కోసం పూలకు వెళ్ళినప్పుడు చంద్రకాంతం చెట్టు కనిపించాయి. సాయంత్రం మాత్రమే విరిసే ఆ పువ్వులు అంటే తనకి ఎంతో ఇష్టం. అందుకే నల్లగా గుండ్రంగా ఉండే ఆ చెట్టు విత్తనాలు తెచ్చి ఇంట్లో ఉండే కుండీలో మట్టిని పెళ్ళగించి మధ్యలో ఉండేట్టుగా చూసుకొని మరీ పాతిపెట్టి నీళ్లు పోసింది. ఇక రోజూ పొద్దున్న సాయంత్రం నీళ్లతో తడుపుతూ ఎప్పుడు మొక్క బయటకు వస్తుందా అని ఎదురుచూడటం ప్రారంభించింది.

విత్తుకి జీవం ఉంది. విత్తు ఒక వాహనం. విత్తు ఓ అద్భుతం అనే మాటలు ఇంకా చెవుల్లో గింగిరాలు తిరుగుతూ ఉన్నాయి.

ఈమధ్య ప్రభుత్వం వారు ఏర్పాటు చేసిన సదస్సుకు వెళ్లటం జరిగింది రైతు మీద ఉన్న అభిమానంతో!

జీవితమంతా మనకు తిండి పండించి పెట్టే ఆయన కోసం ఓ రోజైనా కేటాయించా.

అక్కడ అధికారులు చెప్పిన మాటలు ఇవే !

చిన్నప్పుడు స్కూల్లో తరగతి గది ముందు మట్టిలో ఎన్నో తరగతో చేతితో రాసి అందులో మెంతులు చల్లి అవి పెరిగి తమ తరగతిని తెలుపుతూ అలా పచ్చగా అందంగా కనిపిస్తూ ఉంటే ముచ్చట పోయేది.

మళ్లీ అదే ఆనందం ఈ వేళ వేసిన విత్తనం చిగురుతో పొందగలిగింది. యాంత్రిక జీవనం నుంచి ప్రకృతి ఒడిలోకి పరిగెత్తినట్లే అనిపించింది.

× × ×

వర్క్ షాప్ నుంచి అరుపులు వినిపిస్తుంటే అటు పరిగెత్తింది జాగృతి.

నిరంజన్ మామయ్యను అత్తయ్య ఎందుకో కడిగి పారేస్తుంది.

"ఏంటి? ఏమయింది?" ఆత్రంగా వెళ్లి ఆమెను అడిగింది.

"ఏముంది తల్లీ! మీ మామయ్య కొత్తగా వ్యవసాయం ప్రారంభించారుగా. విత్తు ,విరవ వేశారు పొలంలో. మొలకలే రాలేదట. ఇక చేద్దాం ఎలా చేస్తారు?"

"అయ్యో! మామయ్యా! విత్తనాలు ఎక్కడ కొన్నావు?"

"ఇక్కడే ఏదో ప్రైవేటు సంస్థ ఉంది. దాంట్లోనే కొన్నాను. నా స్నేహితుడు గత పదేళ్లుగా అక్కడే కొంటున్నానని చెప్పాడు."

"అదేంటి మామయ్యా? చిన్న వస్తువు కొంటే ఐఎస్ఐ గుర్తు ఉందా లేదా అని చూస్తాం. అలాంటిది ప్రభుత్వం ధృవీకరించినవే తీసుకుంటే ఈ బాధ ఉండదుగా."

"ధ్రువీకరణ అంటే ఏమిటి తల్లీ?"

"నాణ్యమైన విత్తనాలను క్రమపద్ధతిలో నిర్దేశింపబడిన ప్రమాణాలను అనుసరించి పైరు విత్తనాలను ధ్రువీకరించటాన్నే "విత్తన ధృవీకరణ" అంటారు .

"అందులోనే ఎందుకు చేయాలి అంటావ్?"

"దీని వల్ల నాణ్యమైన విత్తనాలను రైతులకు అందచేయవచ్చు.అదే కాకుండా అధిక నాణ్యత, స్వచ్ఛత మరియు బీజోత్పత్తి కూడా బాగుంటుంది.ఇన్ని ఉంటాయంటే మంచిదే కదా మావయ్యా!"

"దీన్ని ఎలా చేస్తారు ?"

"మూల విత్తనాలు గుర్తించి ముందుగా నమోదు చేసుకోవాలి. తరువాత రెండు మూడు సార్లు పంట తనిఖీ చేస్తారు. ఆ తర్వాత విత్తన శుద్ధి కర్మాగారంలో దాన్ని శుభ్రపరుస్తారు .ఈ విత్తనాల నుండి నమూనాలను తీసి విత్తన ప్రయోగశాలలో నాణ్యతను పరీక్షిస్తారు. అవి నాణ్యమైనదిగా నిర్ధారించిన తర్వాత సంచుల్లో నింపి ధృవీకరణ ట్యాగ్ ని జతపరిచి అప్పుడు ధ్రువీకరణ పత్రం ఇస్తారు.

"ఓహో! ఇంత ఉందా ఇందులో?"

"అంతేనా అంటే ఇంకా ఉంది మామయ్యా! బ్రీడర్ విత్తనం అని ఒకటుంది. బ్రీడర్(శాస్త్రవేత్త) స్వయంగా పర్యవేక్షణలో ఉత్పత్తయ్యే విత్తనాలను బ్రీడర్ విత్తనాలు అంటారు. ఈ విత్తనం సంచికి "బంగారు రంగు ట్యాగ్"ఉంటుంది.

ఈ విత్తనంకి అత్యధిక నాణ్యత మరియు జన్యు స్వచ్ఛత ఉంటాయి.

రెండోది మూల విత్తనం. దీనినే పునాది విత్తనం అని కూడా అంటారు.దీనికి తెలుపు రంగు ట్యాగ్ కట్టి సీల్ వేసి ఉంటుంది. దీన్ని ఉపయోగించి ధ్రువీకరణ విత్తనాన్ని ఉత్పత్తి చేస్తారు.

ఇక ధృవీకరణ విత్తనానికి వస్తే దీనిని మూల విత్తనం నుండి తయారుచేస్తారు. దీనికి నీలం రంగు ట్యాగ్ వేసి సీల్ చేసి ఉంటుంది. దీన్ని రైతులు పైరు వేయటానికి వాడుకుంటారు.

"ఇది వాడటం వలన లాభం ఏమిటి?"

"అధిక జన్యు స్వచ్ఛత, 20–30 దాకా అధిక దిగుబడి, అధిక మొలక శాతం, ఏకరీతి పరిపక్వత, చీడపీడల నుంచి రక్షణ, కలుపు తక్కువ,మార్కెట్ విలువ అధికం"

"ఏమిటీ..ఇన్ని లాభాలా?"

"మరీ.."

" ఇదంతా ఎక్కడ చేయాలి?"

"ఎక్కడపడితే అక్కడ చేయకూడదు మామయ్యా! గుర్తింపు పొందిన సంస్థలు దగ్గరే చెయ్యాలి."

"అవెక్కడ ఉంటాయి?"

"విత్తన ధృవీకరణ ఆఫీసుల్లో సీనియర్ విత్తన ధ్రువీకరణ అధికారి అని ఉంటారు.ఆయన దగ్గరకు వెళ్లి రిజిస్ట్రేషన్ చేయించుకోవాలి."

"అవి ఎక్కడ ఉంటాయి?"

"మన రాష్ట్రంలో హైదరాబాదు, నిజామాబాదు, కరీంనగర్, వరంగల్, గద్వాల్లలో ఈ కార్యాలయాలు ఉన్నాయి మామయ్యా!"

"అక్కడికి వెళ్లి చేయించుకోవాలా?"

"ఇంకోటి కూడా ఉంది మామయ్యా. అది ఇంట్లోనే చేసుకోవచ్చు అట. జర్మినేషన్ పేపర్ ను నానబెట్టి మనం పొలంలో వేయాలనుకున్న విత్తనాలను అందులో చుట్టేసి ఉంచి ఆరు రోజుల తర్వాత విప్పి చూస్తే తెలిసిపోతుంది. ఎన్ని గింజలు మొలకెత్తితే అంత శాతం అని తేలిపోతుంది. కనీసం ఇదేనా నువ్వు చేసి ఉండాల్సింది."

"తెలిస్తే కదమ్మా ఏదైనా చేయ డానికి"

"పోనీలే ఇప్పుడు తెలిసిందిగా.

"ఇప్పుడు ఆన్ లైన్లో కూడా చేసే పద్ధతిని మన ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. ఇలాంటి విత్తనాలు వాడటం వలన దిగుబడి ఎక్కువగా ఉంటుంది."

"అవునా ..ఇవన్నీ నీకు ఎలా తెలుసు?" ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ అడిగింది వాళ్ళ అత్తయ్య.

"నిన్న ఓ వ్యవసాయ సదస్సుకు వెళ్లాలే అత్తయ్యా. అక్కడ ఇవన్నీ చెప్పారు. లేకుంటే నాకు ఎలా తెలుస్తుంది?

"నాణ్యం ఉన్న విత్తనం నాటితేనే నాణ్యమైన పంట వచ్చేది .అది ఎలా తయారవుతుంది. అని వివరంగా చెప్పి కొన్ని పుస్తకాలు కూడా ఇచ్చారు. అవన్నీ మామయ్య కి ఇస్తా. జాగ్రత్త పడతాడు."

"అలాగే !మొదటిసారి ఏమిటో ఇలా అయ్యింది"

"బాధపడకు మామయ్యా! అనుభవమేగా పాఠాలు నేర్పేది. ఆ ..అన్నట్లు చెప్పడం మర్చిపోయా.

పాటిస్తాను." "అత్తా! ఇక ఈ విషయంలో మామయ్యను తిట్టకు. కల్తీ విత్తనాలను తరిమి కొడతాను అన్నాడుగా."

"అలాగే నువ్వు చెప్పావుగా"

"నాన్నా! వచ్చేసావా ?"

"వచ్చేసాను. ఈ ప్రయాణాలు అంటేనే విసుగొస్తుందమ్మా."

"మంచి నీళ్లు తాగండి."

"ఇంతకీ నువ్వు వెళ్లిన పని ఏమైంది?"

"అమ్మ బిడ్డను కనేటప్పుడు ఎంత బాధ అనుభవిస్తుందో అలా కవచాన్ని పగలగొట్టుకుని అద్భుతం ఉన్న మట్టి గడ్డలను పెళ్ళగించుకుని విత్తనం ఎలా బయటకు వస్తుంది అన్న దగ్గర నుంచీ వాటిని ఎలా పెంచాలి,రోగ్ ని ఎలా అరికట్టాలి ,కలుపు మొక్కలు ఎప్పుడు ఎలా తీయాలి ,ఎంత దూరంలో వేయాలి, నాణ్యమైన విత్తనాలను ఎలా గుర్తించాలి దాకా అన్నీ చెప్పారు."

"అవునా అమ్మా! అంతే కాదు మన తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఎంతో ప్రతిష్టాత్మకంగా నిర్వహిస్తున్న 32వ అంతర్జాతీయ సదస్సు హైదరాబాద్లో జరుగుతోందని అన్ని దేశాల నుంచి మన శాస్త్రవేత్తలు ఈ సదస్సులో పాల్గొంటారని, మన రైతులు కూడా అందులో ఉన్నారని, పాల్గొంటారని అక్కడ చెప్తే భలే సంతోషమేసింది ."

"అలాగా!"

"40 శాతం హైబ్రిడ్ విత్తనాలు మన రాష్ట్రమే తయారు చేస్తుందట. విదేశాలకు ఎగుమతి చేసే సంస్థలు 400 దాకా మన రాష్ట్రంలోనే ఉన్నాయి అట."

"ఒక్క రోజులో చాలా తెలుసు తెలుసుకున్నావే"

"భలేవాడివే నాన్నా! సముద్రంలో నీటి బిందువు అంత నేను నీకు చెప్పింది"

"అవున్లే ఇలాంటివన్నీ మీ మామయ్యకు బాగా తెలుస్తాయి. వ్యవసాయం చేస్తాడుగా"

"ఒకసారి వెళ్లి విత్తన శుద్ధి కర్మాగారం కూడా చూసిరావాలి వాళ్ళు చెబుతుంటేనే చూసేయ్యాలి అనిపించింది. అక్కడ మూడు జల్లెడలు ఉంటాయట.ః

పైన జల్లెడలో పోసిన పుడు పెద్ద పెద్ద రాళ్ళు పోతాయట . క్రింద జల్లెడలో పెద్ద సైజు ,చిన్న సైజు వస్తాయట. మూడో జల్లెడలో ఒకే పరిణామం ఉన్నవి వస్తాయట ,వీటిని ప్రయోగశాలకు పంపుతారు అట .అప్పుడు రైతులు అమ్ముకుంటారు అట."

"బాగుంది .కళ్ళకు కట్టినట్టు చెప్తున్నావు"

"ముందు ధృవీకరణ సంస్థకి వెళ్లి రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకుంటే ఇదంతా చేస్తారట. దీనివల్ల రైతుకు లాభం ఎక్కువగా వస్తుంది అని చెప్పారు"

"అక్కడ ఏం చేస్తారు?"

"ముందుగ మూల విత్తనాలు తనిఖీ చేసి తర్వాత విత్తన క్షేత్రాలు నమోదు చేస్తారు. తర్వాత విత్తన పంట తనిఖీలు చేసి విత్తనాన్ని శుభ్రపరుస్తారు.మళ్ళీ లాట్ నెంబర్ కేటాయిస్తారు. ఈ గింజలను మెషిన్స్‌లో పెట్టి కృత్రిమంగా మొలకలు రప్పిస్తారు.దానిని బట్టి శాతాన్ని ధృవీకరిస్తారు. విత్తన నాణ్యత అయ్యాక ధృవీకరణ పత్రం అందజేస్తారు. నాణ్యత ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉండాలి అంటే భౌతిక స్వచ్ఛత , మొలక శాతం, తేమ శాతం అన్నీ చూస్తారు అన్న మాట విత్తన ప్రయోగశాలలో." "అవునా ?"

"ఈ భౌతిక స్వచ్ఛత ఎంత ఉండాలి అంటావు?"

"98 నుంచి 100 శాతం ఉండాలి .రెండు శాతం

జడ పదార్థం ఉన్నా పర్వాలేదు . ఇవి రక రకాలుగా ఉంటాయి.ఒక్కో రకానికి ఒక్కోలా అన్నమాట. వరికి 98 , పప్పుదినుసులకు 75, వేరుసెనగకు 70..అలా!

"అదేం దానికంత తక్కువ?"

"వేర్లలో ఉంటాయి కదా వేరుశెనగలు.అందుకని దీనికి కాస్త స్వచ్ఛత తక్కువగా పరిగణిస్తారు

దుమ్ము ఉండటంవల్ల."

"ఓహో ! మరి పప్పుదినుసులు అంటే?"

"కందులు, పెసలు, ఉలవలు అలాంటివి అన్నమాట. ఏమైనా కూడా వరి పంటే ప్రధానమైంది. దానికి భౌతిక స్వచ్ఛత 98 జడ పదార్థం 2 మొలక శాతం 80 తేమశాతం 13 ఉండాలట.ఇలా ఒక్కో పంటకూ విడివిడిగా ఉంటాయి."

"అవునా!"

"ఆ..నాన్నా! పంట కోశాక విత్తనంలో తేమ శాతం ఎక్కువగా ఉంటే బూజు పడుతుంది కాబట్టి ఆరబెట్టాలి . ముందు 18 ఉంటే ఆరబెట్టాక 13 కి వస్తుంది ."

"ఓ! అప్పుడు అప్పుడు ధ్రువీకరించేస్తారా?" "నాణ్యమైన విత్తనం అంటే కల్తీ లేకుండా ఒకే పరిణామంలో ఆరోగ్యకరంగా ఉండాలి.

అలా ఉంటే ధృవీకరించేస్తారు."

"అబ్బో చాలా విషయాలు చెప్పారే"

"అవును నాన్నా"

"సరే .భోజనం పెట్టు.ఆకలేస్తోంది."

"పదండి నాన్నా!"

× × ×

మరునాడు హనుమంతు వచ్చాడు వరి పంట ఎలా వెయ్యాలో తెలుసుకోవటానికి..ఓపిగ్గా అన్ని విషయాలూ చెప్పింది జాగృతి.

అలా ఒకరి నోట ఒకరికి ఈ విషయం ప్రాకింది. రచ్చబండ దగ్గర చెబితే అందరూ వింటారుగా అని ఊరి పెద్దలు అనటంతో ఆనందంగా అంగీకరించింది.

వరి, మొక్కజొన్న,జొన్న మొదలైనవి అన్నిటినీ ఎలా పండించుకోవాలో ఏమేమి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో వివరంగా చెప్పింది.

ఇలాంటి వారు ఊరికి ఒక్కరుంటే చాలు అని పేరు తెచ్చుకుంది "షాద్ నగర్" లో.

× × ×

ఒక్కళ్ళు జ్ఞానసముపార్జన చేస్తే అది ఒక దీపం ఎన్నో దీపాలను వెలిగిస్తుంది అన్నట్లు జాగృతి లాంటి వారి ద్వారా సరైన సమాచారం రైతులకు చేరటంతో సదస్సు పెట్టిన ఫలితం అనుకున్నట్టే విజయం సాధించిందని దాన్ని నిర్వహించిన వారందరి మనసులూ ఆనందంతో నిండిపోయాయి.

–యలమర్తి అనూరాధ
9247260206

ఇది ఏమి జీవితం!

ఇది ఏమి జీవితం
టైయానికి అన్నం లేదు
తింటే అరగదు,పంటే నిద్ర రాదు.
ప్లాటు కొందామని పోరు
ధరల రెక్కల హోరు
ఫాట్ల అమ్మకంలో
ప్రభుత్వం జోరు
జనం కొనలేక బేజారు
పనితీరక దినమంతా బేకారు
కొందారేమో కారులో షికారు.
ఆశలేమో ఆకాశంలో
ఆదాయం అగాధంలో
భవిష్యత్తంతా అప్పుల బందిఖానాలో
బతుకంతా ఈఎంఐల ఇరకాటంలో.
ఉండాలనే ఉబలాటం
లేని దానికోసం పోరాటం
సంపాదించాలనే ఆరాటం.
ఇది ఏమి జీవితం
టైయానికి ఆకలి కాదు
తింటే అరగదు
పంటే నిద్ర రాదు
మనసంతా ఒకటే ఉక్క పోత
ఊపిరాడనంత ఉక్కపోత.

–డా. ఎడ్ల కల్లేశ్,
9866765126

ద్రాక్షగుత్తులు

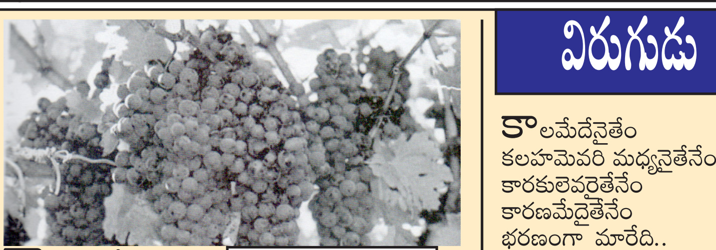

ద్రాక్షగుత్తులోయ్!
ద్రాక్షగుత్తులు
నల్ల ద్రాక్షగుత్తులు!
తెల్ల ద్రాక్షగుత్తులు
పుల్ల ద్రాక్షగుత్తులు!
తీపి ద్రాక్షగుత్తులు!

పందిరిపై సుతారంగా
పాకెనులే సున్నితంగా
తీగలు మెలమెల్లగా
లతలేమో పచ్చపచ్చగా

గుండ్రా గుండ్రని కాయలు
గొప్ప రుచిగల ద్రాక్షలు
గోలీల వంటి కాయలు
గుత్తుల గుత్తుల ద్రాక్షలు.

పందిరికి వేలాడెనుగా
పిల్లలకు నోరూరెనుగా
అందిన ద్రాక్ష తియ్యనటగా
అందని ద్రాక్ష పులుపటగా.

లటుక్కున తెంపె తీగలు
చిటుక్కున చేతిలో గుత్తులు
చటుక్కున నోట్లో పండ్లు
గుటుక్కున మింగే ద్రాక్షలు.

–డా॥కందేపి రాణీప్రసాద్
98661 60378

విరుగుడు

కాలమేదేనైతేం
కలహమెవరి మధ్యనైతేనేం
కారకులెవరైతేనేం
కారణమేదైతేనేం
భరణంగా మారేది..

నాటి సామ్రాట్టులైతేనేం
నేటి సామాన్యులైతేనేం
నిన్నటి ద్యూతమైతేనేం
నేటి పట్టుదలైతేనేం
అస్తిత్వాన్ని కోల్పోయేది..

జాతుల వైరమైతేనేం
జాగీర్ల విస్తరణైతేనేం
రణరంగాన గెలిచి తీరడానికైతేనేం
రాజీపడి యుద్ధం విరమించడానికైతేనేం
సంపూర్ణంగా సమర్పించబడేది..

అడ్డులేదని నిరూపించుకోడానికైతేనేం
ఆధిపత్యం నిలబెట్టుకోడానికైతేనేం
పౌరుషాన్ని ప్రదర్శించడానికైతేనేం
పురుషాహంకారం
చల్లార్చుకోడానికైతేనేం
నిర్దయగా వాడబడేది..

అనాది నుంచి
ఆధునిక కాలందాకా
ఎక్కడ.. ఏ సమస్య మొదలైనా
ఎన్నెన్ని మలుపులు తిరిగినా
ఆఖరి మజిలీగా ఆగేది..

స్త్రీల పాతివ్రత్యం దగ్గరేగా?
చివరి అంకం వారి శీలాల వేలమేగా?
సిగ్గెరుగని నరజాతి గతిన..ఇదే
చరిత్ర పునరావృతమౌతోంది.. రివాజుగా!
అదుపులేని కర్కశత్వానికి
మరో ఆనవాలయ్యింది 'మణిపూర్ ఘాతకం'

స్వీయ రక్షణకి శక్తినంతా ధారబోయడానికి
సాటి స్త్రీకి స్నేహ మస్తమందించడానికి
స్వార్థం వీడి స్త్రీజాతి మొత్తం ఏకమైతే చాలదా?
సహనం రక్తపు రుచి మరిగి
మదించిన కపట పులులు
భయంతో తోక ముడిచి వెనుదిదిరగవా?
మనలోని నిష్పక్షన్యాయ చైతన్యమే
ఈ విచ్చలవిడిహింసకి
విరుగుడవదా?

– ఎస్. కాశింబి
సెల్:9052216044

కాలం రాసిన కథ

ఈ కథ గుండెను కదిలిస్తుంది
మనసును పొర్లిస్తుంది
అనంతమైన ఏకాంతంలో నిలబెట్టుతుంది
చదువుతుంటే నాకు కన్నీళ్లు వస్తున్నాయి!...
ఆర్ద్రతతో గుండె పొంగి
ఆవేదనతో నిండిపోయింది!..
ఎదలోతుల్లో మెదిలే
మానవత్వపు తడిఅలలా
మనసు విలవిలాడుతోంది...
పొంగే కన్నీళ్లు సెగలై
బయటికి వస్తున్నాయి!...
గాయపడ్డ గుండె ఎందుకో
గాబరా పడుతోంది!...
తెలియని ఆరాటమేదో
నన్ను ఆవహిస్తోంది!...
ఈ కథ అంతరాత్మలో
ఏదో నిరంతరం జరిగిన
పోరాటపటిమ దాగివుండిందేమో.
తెలియని ఆరాటమేదో
తెగువతో సాగింది!...
కథంతా రక్త చందనమే!!...
కత్తుల కవాతు జరుగుతోంది!...
కొందరి ముఖాలలో కదలాడే కసి
కొందరి జీవితాలను సమాధి చేశాయి...
బతుకు జెండాను నిలబెట్టుటకు
ఉవ్వెత్తున కెరటమై లేచింద్రు!...
ఉక్కు పిడికిలితో రణం చేసింద్రు...
ఈకథను ఎవరికి వారు అన్వయించుకోవాలి...
అనుక్షణం అనుభవించిన
జీవనగాథ కనబడుతోంది!...
కుంగిపోయిన వైనం...
తెగిపోయిన జీవన స్థితిగతులు...
ఒరిగిపోయిన ధైర్యశిఖరం...
రగిలే కడుపుమంటలు...
తిరుగబడిన కాలం కనబడుతోంది!...
కొందరి పెద్దరికపు పెత్తనం అగుపిస్తోంది..
కాలంతో సాగిన పరుగు పందెంలో
జీవనరథ చక్రాల క్రింద నలిగిన వారెందరో!...
వ్యక్తిత్వంతోపాటు..అస్తిత్వాన్ని కాపాడుటకోసం...
ధిక్కార స్వరంతో...
ఉద్యమ సెగల పొగలతో...
కొత్తగా ఎరుపెక్కిన జెండాను ఎగిరేసింద్రు!....
కాలం కాంచిన చోటంత వాస్తవ దృశ్యమే
ఓ సజీవ చిత్రంతో కథకు ప్రాణం పోసింది!!..
ఇది కాలం రాసిన కథ
గుండె నుండి
గుండెకు గురిపెట్టిన కథ

–అంబటి నారాయణ
9849326801

నినాదంగానే మిగిలిన సామాజిక న్యాయం

సమాజంలో చట్టపరంగ ఎలాంటి వివక్షలు వ్యత్యాసాలు లేకుండా అందరికి సమన్యాయం సమాన హక్కులు బాధ్యతలు సమాన గౌరవము జరగాలనే లక్ష్యంతో సామాజిక న్యాయాన్ని భారత రాజ్యాంగంలో పొందుపరచడం జరిగింది దేశ ప్రజల హక్కుల రక్షణ సామాజిక న్యాయం, కల్పన కోసం దోపిడీ, పేదరికం సామాజిక ఆర్థిక అసమానతలు లేని ప్రాంతీయ అసమానతలు ఆకలిచావులు అల్పపౌష్టికాహారం నిరుద్యోగ సమస్యల పరిష్కారం కోసం కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పలు పథకాలను ప్రణాళిక లను అమలు చేస్తున్నాయి.

ఆర్థిక పంపిణీ సామాజిక న్యాయం

వివక్షత పక్షపాత ధోరణి లేని సమాజంకోసం విలువలు,స్వేచ్ఛ, వ్యక్తి, గౌరవం, భద్రత ఆర్థిక, సామాజిక, పురోభివృద్ధి ప్రాథమిక హక్కుల రక్షణ 'మహిళా హక్కుల రక్షణ 'మానవహక్కులరక్షణబాలల హక్కుల రక్షణ అమలులో వివక్ష పాటించ కుండ అందరికీ సామాజిక న్యాయం అందుబాటులో ఉండేట్లు చూడడం. ప్రభుత్వాల బాధ్యత. సామాజిక న్యాయం కోసం కేంద్ర, రాష్ట్ర, స్థానిక, ప్రభుత్వాలు అమలు చేస్తున్న పథకాలు సామాజికీకరణ ప్రక్రియ కోసం ప్రాథమిక హక్కుల రక్షణ ప్రభుత్వ అవకాశాలు అందరికీ సమంగా వర్తింపజేయడం ప్రగతి పథకాల్లో ప్రజల భాగస్వామ్యం ప్రగతి అభివృద్ధి కొరకు జరిగే కృషిలో పేదవర్గాలను భాగస్వాములను చేస్తూ సంతులిత ఆర్థిక పంపిణీ ద్వారా పంపిణీ న్యాయం చేకూర్చి పేదల జీవన ప్రమాణాలు కొనుగోలుశక్తి సామర్థ్యాలుపెంపొందించే ఉత్పాదక కార్యక్రమాలుకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చే.పలు ప్రజోపయోగ పథకాలు ప్రవేశపెట్టి అమలుచేస్తున్నాయి. .సమాజములోవిభిన్న సామాజికవర్గాల మధ్య శాంతిభద్రతల నిర్వహణ రక్షణ కల్పిస్తూ సంఘిబావం. సామరస్యం సామాజికఅభివృద్ధి కొరకు ప్రభుత్వాలు కృషి చేస్తున్నాయి .

సమరసత, సామాజిక న్యాయం

దేశములోని వివిధ కులాలు సామాజిక వర్గాల మధ్య సమరసత సౌభ్రాతృత్వం నెలకొల్పడం. మెరుగైన మానవ సంబంధాలతో మానవ హక్కుల రక్షణ ప్రాథమిక స్వేచ్ఛలకు రక్షణ గౌరవం ఇనుమడింప చెయ్యాలి. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రజలకు మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలు పెంపుకు కృషి జరగాలి.సమాజంలోని వనరులు అందరివి వనరులపై కొందరికి ఆధిపత్యం ఉండకూడదు . సమాజములో పౌరులందరికీ ఎలాంటి వివక్ష చూపకుండా సామాజిక న్యాయం కలిపించాలి.

లింగ సమానత్వం సామాజిక న్యాయం

దేశ వ్యాప్తంగా స్త్రీ , పురుష లింగ వివక్ష చూపకుండా అన్ని వయస్సుల వారికి అందరికీ సమాన అవకాశాలతో పాటు సామాజిక న్యాయం అందించాలి.లింగ సమానత్వం ప్రజల హక్కుల రక్షణ వలస వచ్చిన వారి హక్కుల రక్షణ'భద్రతకు భరోస ఇవ్వాలి. స్త్రీ పురుష వివక్షతను లింగ, జాతి ప్రాంతీయ, సాంస్కృతిక పరంగా ప్రజలు ఎదుర్కొంటున్న అవరోధాలను తొలగించాలనే లక్ష్యంతో సామాజికన్యాయాన్నీ ప్రభుత్వాలు అమలు చెయ్యాలి. హరిజన, గిరిజన, బి సి మహిళా యువజన, మైనారిటీ వర్గాల మధ్య పీడన దోపిడి నిరుద్యోగం ఆర్థిక అసమానతలు పేదరికమునిర్మూలన ఆకలిచావులు అల్పపౌష్ఠికాహారం సంపూర్ణ ఉపాధి అవకాశాలను మెరుగుపరచాలి.

వ్యక్తి గౌరవం సామాజికం న్యాయం సిద్ధించాలంటే సమాజములో అన్ని సామాజిక వర్గాలకు వనరుల పంపిణీ ఆదాయ పంపిణీ సక్రమంగా జరుగాలి అప్పుడు మాత్రమే పంపిణీ న్యాయం జరుగుతుంది స్థానిక సంస్థల్లో మహిళారిజర్వేషన్ బాల కార్మికవ్యవస్థ రద్దు "భేటీ బచావో భేటీ పడావో" పథకాన్ని పేదవర్గాలకు చేర్చాలి. ప్రభుత్వ రంగం సామాజిక న్యాయం ప్రభుత్వరంగం. విస్తరించాలి. రావణాసౌకర్యాలు మెరుగుపచాలి సమాచారవ్యవస్థను బలోపేతం చెయ్యాలి. ప్రభుత్వ రంగ లోసామాజిక ప్రయోజక పెట్టుబడులు పెరగాలి దళితులకు పీడిత వర్గాలకు ప్రభుత్వ సేవలు ఉచితంగా అందించాలి విద్య వైద్యం ఆరోగ్యం గృహవసతి మౌలిక సదుపాయాలు కల్పినీచి.పేదరిక నిర్మూలనకు ప్రత్యేక అభివృధి వ్యూహాలతో ప్రణాళికతో ముందుకురావాలి.

హరిజన గిరిజన బలహీన వర్గాల మీద జరిగే అత్యాచారాలను అరికట్టాలి. పౌరహక్కుల రక్షించబడాలి. ఎస్సీ ఎస్టీ బీసీలకు విద్య ఉద్యోగ నియామకాల లో రిజర్వేషన్స్ సక్రమంగా అమలు చెయ్యాలి. గిరిజనుల హక్కుల రక్షణ వారికి ఉచిత న్యాయ సహాయం అందించి వారి హక్కులను రక్షణ కల్పించాలి.

మహిళలకు దేవాలయాల ప్రవేశం కామన్ సివిల్ కోడ్ మహిళా హక్కుల రక్షణ సాంస్కృతిక ఆర్థిక రంగాలలో మహిళా నాయకత్వాన్ని ప్రోత్సహించడం మహిళల. స్వశక్తికరణ మహిళా సాధి కారిత.యువత సాధికారిత 2015లో రూపొందించిన ట్రాన్స్జెండర్ బిల్లు ను పార్లమెంట్ ఆమోదించి ప్రభుత్వం అమలుకు పూనుకోవాలి.

వ్యక్తిగౌరవం భద్రత. లింగ సమానత్వం అందరికీ సామాజిక న్యాయంకోసం ప్రభుత్వాలు ప్రత్యేక అభివృధి వ్యూహాలతో కార్యాచరణ అమలుతో సామాజిక న్యాయం సాధన దిశగా కృషిచేయాలి.

> **వ్యక్తి గౌరవం సామాజిక న్యాయం సిద్ధించాలంటే సమాజములో అన్ని సామాజిక వర్గాలకు వనరుల పంపిణీ ఆదాయ పంపిణీ సక్రమంగా జరుగాలి**

సుస్థిరాభివృది సామాజిక న్యాయం దేశ ఆర్థికవ్యవస్థ సుస్థిరాభీవృద్ధి

నిలకడైన పెరుగుదల అభివృద్ధి వైపు మొగ్గు చూపేలా సామాజిక న్యాయం ఉండాలి.మెరుగైన రీతిలో సామాజిక న్యాయంశాంతి సౌభాగ్యాలతో అభివృద్ధి జరగాలి సామాజిక న్యాయం జరిగితె గుణాత్మమైన పరిమానాత్మక, బహుళప్రయోజనాలు సమ కూరుతాయి. చోదకశక్తిసామాజిక. న్యాయం–సామాజికన్యాయం, ఆర్థిక వ్యవస్థలో చోదకశక్తిగా పనిచేసి ఆర్థికాభివృద్ధిని ద్విగుణీకృతం చెయ్యాలి. ప్రపంచీకరణ.

వల్ల ఆర్థికవ్యవస్థలో అనేకసమస్యలు సంక్షోభలు తలెత్తాయి. నిరుద్యోగం పెరిగింది. పాక్షిక నిరుద్యోగం ప్రచన్న నిరుద్యోగిత అల్ప నిరుద్యోగిత ఆదాయాల్లో కోతలు అసమానతలు అనేక రంగాలలో చోటుచేసుకున్నాయి.సామాజిక ఆర్థిక అసమానతలు వివిధ రూపాలో పెరిగాయి. సుమారు నాలుగు కోట్ల యువతకు, స్త్రీలకు ఎలాంటి ఉపాధి, అవకాశాలు లేవుకరోనా మహమ్మారి ఆర్థిక వ్యవస్థనుకుదేలై పరిశ్రమలు మూతపడ్డాయని అనేక అధ్యయనాల్లో వెళ్ళడైంది. .

యువత ఆత్మహత్యలు సామాజిక న్యాయం

యువత పనిలేకుండా ఉండడంవల్ల తీవ్ర నిరాశ నిస్పృహల్లో కొట్టుమిట్టాడుతు పెడదారిపడుతున్నారు. నేషనల్ క్రైం. బ్యూరో అంచనాల ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 2019లో 7675 ఆత్మహత్య చేసుకోగా 2021 నాటికి ఈసంఖ్య 8058కి పెరిగింది.ఉపాధిలేకఉన్నఉపాధి కోల్పోయి ఆత్మహత్యలకు గురౌతున్నారు.

యువశక్తి నిర్వీర్యమై మార్కెట్లో ఉత్పాదక వనరుల కొరత ఏర్పడి ఆర్థికవ్యవస్థలో ఉత్పత్తి ఉత్పాదకతతగ్గి జాతీయ ఉత్పత్తి ఆదాయం తగ్గే ప్రమాదం వుంది.దీంతోపాటు బాలకార్మిక వ్యవస పెరిగిపోతుంది. బాలలచేత బిక్షాటన వెట్టిచాకిరీ బలవంతపు శ్రమదోపిడిపెరిగి ఉపాధి అవకాశాలు సన్నగిల్లి అల్ప కొనుగోలుశక్తితో కొట్టుమిటాడుతున్నారు. శాశ్వత ఉపాధి అవకాలు కరువైపొయ్యాయి. దారిద్ర్యం నుండి స్త్రీ పురుషులకు విముక్తి కల్పించి సామాజిక న్యాయం కల్పించాలి. దేశజనాభాలో అత్యధిక శాతమందికి సరిపడ సామాజిక భద్రత లేదు. సగానికిపైగా జనాభా అనేక రూపాల్లో వివక్ష తకు గురి అవుతున్నారు. ఆర్థికవ్యవస్థలో జరిగిన అసమా నవృద్ధి ఉపాధి రహితవృద్ధి స్త్రీలు పురుషుల మధ్య వేతన అసమానతలను కనీస స్థాయికి తగ్గించలేక పోయింది. యాంత్రీకీకరణ(మెకనైజెషన్) పెరటంవల్ల ఉపాధి అవకాశాలు తగ్గుతున్నాయి. చాలామంది ఉద్యోగా లు కోల్పోతున్నారు.శాశ్వత ఉద్యోగాల స్థానములో ఔట్ సోర్సింగ్గ్ కాంట్రాక్ట్ ఉద్యోగులు పెరిగిపోతున్నారు. ధరలు పెరిగిన స్థాయిలో వేతనాలు పెరగడం లేదు. ధరలపెరుగుదల సామాన్యులపై ఆర్థిక భారాన్ని మోపడంవల్ల వారి కొనుగోలు శక్తి క్షీణిస్తుంది. అల్పపౌష్ఠికాహారం. అనారోగ్యం ఆకలి నిరుద్యోగంతో పాటు కార్మికుల జీవన ప్రమాణాలు తగ్గుతున్నాయి.

బడ్జెట్ సామాజిక న్యాయం

సామాజిక నాయ్యం కోసం కేంద్ర రాష్ట్రప్రభుత్వాలు బడ్జెట్లో కెటాయించిన నిధులు పూర్తస్థాయిలో సద్వినియోగ మయ్యేట్లు నిర్ణీత కాలముల నిర్దేశిత లక్ష్యం నెరవేర్చే దిశగా అభివృధి పథకాల్ని అమలు చేసే బాధ్యత ప్రభుత్వాలమీద వుంది.

చట్టాలు సామాజిక న్యాయం

మనదేశంలో,14సం॥రాల పిల్లలకు నిర్బంధ ఉచిత విద్య అమలు చెయ్యలన్నచట్టంవుంది.మహిళా యువజన దళిత మైనారిటీ వర్గాల సంక్షేమం కోసం ప్రవేశపెట్టిన పలు చట్టాలు చుట్ట బండలైనాయి. కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలలో సమాజ అభ్యుదయానికి ప్రవేశపెట్టిన చట్టాలను అమలు చేయాలన్న చిత్త శుద్ధి లోపించింది. నిర్బంధఉచితవిద్యఅందిస్తే బాలకార్మిక.వ్యవస్థ నిర్మూలింపబడి సామాజిక నాయ్యం జరుగుతుంది. ఈదిశగా ఆశించిన మేరకు చర్యలులేవు. దేశములోని యూనివర్సిటీల్లో విద్యాసంస్థల్లో అరాచకశక్తులస్వైర విహారం ఘర్షణలు అలజడులు దాడులు నిత్యకృత్యమైనాయి. ఇలాంటి స్థితిలోసామాజిక న్యాయం అమలుకు తీవ్రప్రతిబంధకాలు ఎదురువుతున్నాయి. దేశములో2014 లో దళితుల మీదదాదాపు 43 వేలదాడులు జరిగాయి. దళిత బహుజనుల సామాజిక ఆర్థిక పరిస్థితులు హీనంగా ఉన్నాయి. భారతదేశంలో రాజ్యాంగం మార్చాలని వాదనలు వినబడుతున్నాయి. కానీ ఇదిసరి కాదు. సవరణలు ఇప్పటికే జరిగాయి రాజ్యాంగం మార్చాలనడం మూర్ఖత్వం.

అసలు ప్రభుత్వాలు రాజ్యాంగబద్ధంగా సంపూర్ణంగా పాలిస్తే భారతదేశం ఇప్పటికే ప్రపంచంస్థాయిఅభివృద్ధిలోప్రథమస్థానంలోఉండేది.ప్రస్తుతం రాజ్యాంగం ప్రమాదంలో వుంది.అసమాన వేతనాల వ్యవస్థ అమలులో వుండడంశ్రమ దోపిడి శ్రమకు తగినప్రతిఫలం లేకపోవడం వల్ల తీవ్ర అసమానతలు రాజ్యమేలుతున్నయి. వ్యవసాయ రంగం అసంఘటిత రంగాలలో పనిచేసే కార్మికులకుస్థిరఆదాయాలులేనిస్థితి నెలకొన్నది.సామాన్యుని సాధికారిత, యువజన సాధికారిత, మహిళలపట్ల గౌరవం మహిళా సాధికారిత మహిళా కార్మికులు హక్కుల రక్షవారిసమస్యలపరిష్కారానికి కృషియ్యాలి. సామాజిక అంతరాలు తగ్గించడం కొనుగోలు శక్తినిపెంచడం. చిన్న , మధ్య, తరహా పరిశ్రమల స్థాపన నిర్వహణతో యువతకు మహిళలకు సముచితమైన ఉపాధిని కల్పించడం. సామాజికసంప్రదింపుల సంస్కృతి నెలకొల్పేందుకు న్యాయమైన సమతుల్యమైన విధానాలను రూపొందించాలి.సామాజిక న్యాయం కోసం దేశవ్యాప్తంగా జరిగే పోరాటాలను ఉధృతం చేయాలి. ప్రపంచీకరణ వల్ల ఏర్పడుతున్న సవాళ్లను అధిగమిస్తూ సముచిత ఉపాధి అవకాశాలను కల్పించడం. సామాజిక న్యాయం సమాన పనికి సమాన వేతనం అభివృద్ధిలో అందరికీ సమాన అవకాశాలు కోరుకునే అభ్యుదయ ప్రగతి.శీల శక్తులు ఏకం కావాలి.భావ ప్రకటన స్వేచ్ఛ వ్యక్తి స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యం పరి రక్షింపబడాలి.మతసామరస్యం సామాజిక సమత సామాజికసంక్షేమం సాంఘిక ఆర్థిక పంపిణీద్వారా సమాజములో పౌరులందరికీ గౌరవప్రదమైన జీవన ప్రమాణాలతో కూడుకున్నమెరుగైన జీవితాన్నిఅందించాలి.వనరుల సామాజికికరణ జరగాలి. సుస్థిరఆర్థిక వ్యవస్థ. శీఘ్ర తర ఆర్థికావృద్ధి జరగాలి. పటిష్ఠమైనసామాజిక భద్రత పాలనా పరమైనబరోసా ప్రభుత్వాలు కలిపించాలి. డిజిటల్ అదునాతన సాంకేతికతను యువత కు అందించాలి.పౌరులందరికీ విద్య' వైద్యం కూడు గూడు గుడ్డ (రోటి,కపడా, మకాన్) మౌలికవసతులు కల్పించాలి

అందరికీ సమాన అవకాశాలు సామాజిక న్యాయ అభివృధిలో ఉద్యోగ ఉపాధి అవకాశాల్లో ప్రజలందరికీ సమాన అవకాశాలు కల్పించాలి.ఆదాయాలను సృష్టించాలి.యువతలో "ఉద్యమిత్వ నైపుణ్యాభివృద్ధికి" ప్రభుత్వాలు పెద్దపీట వెయ్యాలి. ఆత్మనిర్భరతతో యువత పారిశ్రామిక వాణిజ్య వ్యాపార సేవా రంగాలలో పురోగమించాలి. రాజ్యాంగంలోని రక్షణలు" అందరికీ అందించాలి. అందరికీ సామాజిక న్యాయం అందించే కృషిజరిగి నపుడు మాత్రమే ఆర్థిక వ్యవస్థలో సంతులిత సమానాభివృద్ధి సాధ్యమై రాజ్యాంగంలో పేర్కొన్న సామాజిక న్యాయం లక్ష్యం నెర వేరుతుంది.ఆ దిశగా ప్రభుత్వాలు కృషి చేస్తాయని ఆశిద్దాం

–నేదునూరి కనకయ్య
9440245771

ఆత్మస్థైర్యాన్ని నింపడమే గెలుపు

-డా॥ కత్తి పద్మారావు
9849741695

వారు అవమానాన్ని
అధిగమించారు
వారు అవమానాన్ని
జయించారు కూడా
ఏది విజయం? ఏది ఓటమి?
ఆత్మస్థైర్యాన్ని నింపడమే గెలుపు
ఎవరు వాగ్గేయకారులు?
జనం గుండెల్లో అగ్నిచ్చటలు
రగిలించినవారా?
రాళ్ల సందుల్లో రాగాలాపన చేసినవారా?
ఆ వెంకటాచలపతిని పూలతో ఊరేగిస్తున్నారు
అన్నమయ్య శృంగార కీర్తనలు ఆలపిస్తున్నారు
రాళ్లకు పాన్పులేస్తున్నారు
రాయలసీమ అంతా జ్వరాలతో
జనం కునారిల్లుతున్నారు
ఒకచోట పూలు - బుక్కాయిలు
మేళ తాళాలు
మరొకచోట కూడు లేక
కుండా చట్టి కట్టుకుని వలసలు
నల్ల డబ్బంతా బెజవాడ
కొండకు చేరుతుంది
దుర్గమ్మ పేరుతో కోటలు, దర్గాలు
కట్టుకుంటున్నారు
అమ్మ చూస్తూ ఉండగానే
బంగారం పోయింది
చీరల వేలంలో వాటాలు పొందారు
ఒకప్రక్క కృష్ణానది పరీవాహంలో
మురుగు వాసన
మరోప్రక్క కొండ అంచుల్లో సాంబ్రాణి వాసన
మతం శృంగారభరితమైంది
దోపిడీకిప్పుడు మతమే సింహద్వారం
ఆకాశాన్ని, భూమినీ
తాళాలుగా వాయించిన
ఆ గజ్జెల వీరుడు డప్పు కొడితే
కొండల్లో నుండి సింహాలు
మైదానాల్లోకి దుమికాయి
ఆ కుండల మీద కురుస్తున్న
వాన చినుకులకు ఆ బుడ్డోడు
చిందేశాడు
ఎవరు ఆ నృత్యకారులు?
వేసిన అడుగే వేస్తున్నారు?!
శతాబ్దాలుగా తిప్పిన చేతులే తిప్పి
కోట్లకు పడగలెత్తారు?!
ఆ తల్లి గుండె సొద
అలతి అలతి పదాలతో
అల్లినవాడు నక్షత్ర మండలంలో
కొలువుదీరాడు
ప్రజల గుండెల్లో గూడు కట్టుకున్నాడు
భాషకు పుట్టినిల్లు తల్లేగా!
కూతురుకు గజ్జెల పట్టాలు కట్టి
జడలు అల్లుతున్నప్పుడు
అమ్మ కళ్ళు మెరుస్తున్నాయి
తల్లి వాడే అనంత
సాహిత్యానికి వేదిక
తల్లిని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్న సమాజం
ఒట్టిపోతుంది కదా!
వాళ్లు వారి పాదాల దగ్గర జీవిస్తున్నారు
చెప్పుల కు రంగులు అద్దుతున్నారు
బానిసలు ఏదో అధీనతలో
బతుకుతారు కదా!
దోసి లొగ్గటం వారి దినకృత్యం
వారి ముఖాల నిండా
రంగులు పులిమారు
రూపురేఖలు తెలియడం లేదు
ఆ గోరింటాకు చెట్టుపై
రెండు చినుకులు పడ్డాయి
ఆకు మొనలు తేలాయి
ఎంత సొగసు!
నాటిన మొక్క చుక్క నీరందక
ఎండిపోతుంది.
పంటేసినోడి ముఖంలో
నెత్తురు చుక్క లేదు
పండుగలు - పటాసులు ఆర్భాటాలు!
అప్పు అనే వ్యసనాన్ని
అందరికీ నేర్పారు
మనిషికి శాంతి లేదు
అశాంతే ఒత్తిడికి మూలం
గుండె కొట్టుకుంటూ కొట్టుకుంటూ
హఠాత్తుగా ఆగిపోతుంది!
దానిపై పెద్ద పెద్ద బండలు పెట్టారు
నీరూ, గాలీ, వెలుతురు
అన్నీ కల్మషం అయ్యాక
జీవితం అంతా దుర్భరమేగా!
నెల మొదట్లో విందులు, వినోదాలు
నెల చివర్లో అప్పుల కోలాటాలు
అంతా అలజడి-ఆరాటం
శాంతి లేని జీవితాలు
రాజ్యం మద్యం మత్తులోకి ప్రజల్ని నెడుతుంది
విషం బొట్లు రెండు గొంతులో వేసి
మరణానికి దారులు తీస్తుంది
అన్నం వడ్డించాల్సిన చేత్తో
ఆయువుల్ని తీసే ద్రవాలు పోస్తుంది
రాజ్యం అంటే ప్రజల క్షేమాన్ని
కోరేది కాదా?!
దేశమంటే మత్తు పానీయాలు,
మాదకద్రవ్యాల కుహరమా!?
బిడ్డను రక్షించుకోలేని తల్లి
తల్లిని రక్షించుకోలేని బిడ్డ
అంతా ఆర్తనాదమే!
అంతా కక్షలు, కార్పణ్యాలు ద్వేషపూరితమైన దేశం!
మళ్లీ ప్రజలకు పునరుత్తేజం కావాలి
రాజ్యాన్ని ఎదిరించగల శక్తి సామర్థ్యాలు కావాలి
అంబేద్కర్ మార్గమే
పోరాటానికి దివ్వె
పిడికిళ్లు బిగించండి
సమసమాజ స్థాపనే మన కర్తవ్యం.

ఆహ్వానము
భవానీ సాహిత్య వేదిక
సీతారాంపూర్, కరీంనగర్.
డా॥ వైరాగ్యం ప్రభాకర్ గారి
"ఆకాశమంత" కవితా సంపుటి
మరియు
సంపాదకత్వంలో వెలువడిన
"వజ్రభారతికి గేయహారతి" గేయ సంకలనం
రెండు పుస్తకాల ఆవిష్కరణ సభ
తేది : 19.10.2023 గురువారం ఉ॥ 9.30 గంటలకు
వేదిక : వాగీశ్వరి డిగ్రీ కళాశాల, గీతాభవన్ ప్రక్కన, కరీంనగర్.
సభాధ్యక్షులు :
డా॥ వైరాగ్యం ప్రభాకర్ గారు, అధ్యక్షులు, భవానీ సాహిత్య వేదిక
ముఖ్య అతిథులు :
శ్రీ జి.వి. శ్యామ్ ప్రసాద్ లాల్ గారు, అదనపు పాలనాధికారి, పెద్దపల్లి
డా॥ వడ్డేపల్లి కృష్ణ గారు, సినిమా, టి.వి. రచయిత, డైరెక్టర్
విశిష్ట అతిథులు :
శ్రీ పారుపల్లి కోదండ రామయ్య గారు, రిటైర్డ్ చీఫ్ ఇంజనీర్ ఎలక్ట్రికల్
శ్రీ పాణ్యం దత్తశర్మ గారు, విశ్రాంత ప్రధానాచార్యులు, కవి, రచయిత, కాలమిస్ట్
సమీక్షకులు :
శ్రీ లేదాళ్ళ రాజేశ్వరరావు గారు, కవి, రచయిత, ఉపాధ్యాయులు
శ్రీమతి కాసనగొట్టు స్వప్న కృష్ణ గారు, గజల్ రచయిత్రి, ఉపాధ్యాయులు
ఆహ్వానించువారు :
శ్రీమతి నీలగిరి అనిత గారు
కవయిత్రి

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక, దర్పణం సాహిత్య వేదిక సంయుక్తంగా ప్రతిరోజూ ఒక అంశం ఇచ్చి కవిత్వ రచన చేయిస్తున్నాయి. కవిత్వాన్ని నిరంతరం సాధన చేయిస్తున్నాయి. కవులు రాసిన పద్యాలు, వచన కవితలు, గేయాలను విశ్లేషించి; మెరుగు పరచుకోవడానికి ప్రతిరోజూ సూచనలు, సలహాలు ఇవ్వడం జరుగుతోంది. ఈ దైనందిన కార్యక్రమంలో భాగంగా 973వ రోజు 'జంతువులు - మంచి లక్షణాలు' అనే అంశంపై పలువురుకవులు తమ కవితలను పంచుకున్నారు. 'జంతువులు - మంచి లక్షణాలు' అనే అంశంపై వచ్చిన కొన్ని కవితలను 'నేటి నిజం' పాఠకుల కోసం ప్రత్యేకంగా...

మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి జిల్లా సాహిత్య వేదిక &
దర్పణం సాహిత్య వేదిక వాట్సాప్ సమూహం
ఏకాంశ కవిత్వం నిర్వహణ:
-డాక్టర్ రాయారావు సూర్యప్రకాశ్ రావు, 9441046839

ఆత్మానందం

గోమాతకు గోముగా
ఎవరు పాఠం చెప్పారో
బిందెల నిండా పాల ధారలిస్తుంది
బసవన్న నడక నాగేటి చాళ్ళల్లో
గిట్టలతో ఏ మొక్కనూ తొక్కదు.
కొమ్ములకు జాజిరంగు పూసి
బంతిపూల దండలు మెడలో వేస్తే
శివయ్య ముందు నందీశ్వరుడున్నట్టే
యాలాల జాతరకు బండి కడితే
ముల్లుగర్ర ఆనించకుండా
ముందుకే పరుగు.
మనం మాటాడే భాషలో మాధుర్యం
వింటాయి
పిల్లీ మేకా గొర్రె ఎద్దూ ఆవూ కుక్కలకు
ముద్దు ముద్దు పేర్లుంటై
పిలిస్తే మల్లెపూల కొమ్మలై అల్లుకుంటై.
పనిలో విశ్వాసంలో ఎద్దులకే పెద్దపీట
కాడి మెడపై కత్తిలా కోస్తున్నా కసురుకోవు
గమ్యాన్ని చేరేవరకు విశ్రాంతి కోరవు
అడవిలో పులి జాడ పసిగట్టి ఆగేవు.
ఎంగిలి నీటిని ముట్టని శుభ్రజ్యోత్స్నలు
పావురంగా సైగ చేస్తే మారాం చేసే
ఇంటి ముచ్చట్లు.
లేత చిగురుటాకులా
చెంగు చెంగున
ఎగిరే లేగదూడలు
ఒడిలో అల్లారుముద్దుగా వాలి
హాయిగా ఒదిగిపోయి
కునుకు తీసే
పిల్లులు
ఎంత మధురమో
మనసునే ఆనంద తాండవం చేయిస్తాయి
పసిపిల్లల్లా మచ్చిక చేసుకుంటే
మనలో ఆత్మగా భాగమౌతాయి.

- ఏడెల్లి రాములు

జీవధనాలు

పుట్టిన ప్రపంచంలో
ఆవు, బర్రె
ఎద్దు, పిల్లి
కుక్క వంటి
ఎన్నో జంతువులను
మనిషి పెంచి పోషిస్తూ
మేక, గొర్రె లాంటి జంతువులతో
అడవి చుట్టూ తిరుగుతూ.
ఆవు బర్రె మేక వంటి జంతువులు
పాలిస్తూ పోషించిన పాత్ర
ఈ జీవ జగతిలో
నింపింది ఆనందం.
ఆనంద జీవనాన్ని పంచుతూ
నిలిచిన
కుక్క లాంటి జంతువుల విశ్వాసం.
ఆవు పాలు అమ్మ పాలలా కమ్మగా
ఆరోగ్య సాధనలో నేస్తం

- వి. సంధ్యారాణి

నిస్వార్థ జీవులు

స్వార్థ చింతనే
చెడుపనులకు హేతువు
బతికి ఎదగాలనుకునే మనిషి
మంచిని చంపి ఎగబాకుతున్నాడు
జంతువులకంటే హీనంగా మారాడు.
ఏజంతువు
ఎట్టి స్థితిలో చెడుచేయాలనుకోదు
అసలు అలాంటి ఆలోచనే ఉండదు
ఆహారానికై అన్వేషణే తప్ప
ఇంకేదీ ఆలోచించదు
కడుపునింపుకోను తప్ప
స్వార్థమనే మాటే ఎరుగదు.
కాళ్ళమధ్య తిరుగాడే
ముద్దుముద్దు మార్జాలాలు
లక్ష్మీదేవిలా దర్శనమిచ్చే గోవులు
ఇంటి పెద్ద కొడుకులా ఎద్దులు
పాలతో కడుపునింపే గేదెలు
మేకలు,గొర్రెలు,కాపలాకుక్కలు
మనిషిని నమ్ముకొని
దానికి ప్రతిఫలం ఇస్తుంటాయే
తప్ప స్వార్థంతో బతకనివి.

-గుర్రాల వేంకటేశ్వర్లు

నోరు లేని గురువులు

మూగ జీవాలు
మంచి లక్షణాలు
నేర్చుకోమనే లక్షణాలు
ఒక్కో జీవి నుంచి ఒక్కో పాఠం
అన్ని పాఠాల సారాంశం
మానవ జీవితం
మనుగడకి ఆధారం
సుఖమయ జీవితానికి
సులభో పాయం.
చలి చీమ నేర్పుతుంది
చల్లగా క్రమశిక్షణ
జీవిత పునాది
ఆకాశాన విహరించే
డేగ నేర్పుతుంది
లక్ష్యసాధన మంత్రాలు.
తనువంతా విశ్వాసం
నింపుకున్న కుక్క
గుప్పెడు మెతుకులకే
జీవితాంతం కాపలా
బలాబలాలు తెలుసుకోలేని
గాడిద లా ఉండకుండా
సాధ్యాసాధ్యాలు అంచనా
వేసుకుని పనికి
ప్రణాళిక ముఖ్యం అంటుంది
మనకి పాఠాలు నేర్పే
జంతువులకి మనం యజమానులం.

-మోటూరి
శాంతకుమారి

అన్నీ లబ్ది కారకాలే?

చరాచర ప్రపంచంలో
గొలుసుకట్టులా
జంతువులు
ఒకదానికొకటి శత్రువులైనా
చివరాకరకు అన్నీ లబ్ది కారకాలే
మానవాళికి నిత్య జీవన మనుగడలో ...
పురుగు పుట్రా పాము లాంటి
విషకీటకాల నుండి కాపాడుతూ
మానవాళి నమ్మకానికే అమ్మలా
ఆచరణలతో రుజువుపరిచే శునకరాజు.
ఇంద్రధనసులో ఇమిడ్చిన్నన్ని
రంగులతో
ఇలలో
తల్లిగా పేరొందడమే కాకుండా
ఎవుసంలో మూలమై
మానవాళికే వరాల కానుకైన మూట
మాతల్లి మహాత్మ్యం కలిగిన గోమాత
దూరాభారాలను జయించడానికి
ధూమశకటంలా పరుగెత్తిన
అచ్చమైన అశ్వాన్ని కూడా
మచ్చిక చేసుకుని
వాయువేగాలతో
వార్తలను చేరవేసుకున్నాడు.
నక్కి నక్కి నాటకాలతో
పటిష్టంగా ఎదుర్కొనే పావనమైన
పంట నష్టాలకు మూషికాలను
మట్టుబెట్టే పెంపుడు పిల్లి
అయినా సరే పెన్నిధే మానవాళికి ?.

-నగునూరి రాజన్న

ఆ.వె : పల్లె కుక్క నెవరు పట్టించు కొనరుగ!
బస్తి కుక్క దాని భాగ్యమేగ!
వూరు మారి తేను వునికి మారున? మరి!
తెలుసుకొని నడుచుకొ తెలివిగాను!!.
ఆ.వె : పిడికెడంత కూడు పిలిచి కుక్కకుపెట్టు!
ఇంటి ముందు నుండు విశ్వసంగ!
మూడు పూటల తిని మురిసేటి తనయుడు!
అవసరాల నిన్ను ఆదుకోడు!!.

కుక్క

-కనకయ్య మల్లముల

విశ్వాసం

సూర్యోదయం మొదలు
పక్షుల కిలకిలలు
జంతువుల అరుపులు
కోడి కూతలు
మరెన్నో ధ్వనులు
మనిషి చుట్టూ
వైపైలా.
కుక్కకి ఉన్న విశ్వాసం
మరే జంతువుకు లేదనే నానుడి
గోవుకు గడ్డి పరకలు పెట్టి
పుణ్యం సంపాదించే అవకాశం
చాలా మందికి
భగవంతుడిచ్చిన వరం.
ప్రతి జంతువు నుంచి
ఎన్నో ఉపయోగాలు
ఆహారంగా ముఖ్య పాత్ర
ఎన్నో రూపాల్లో
బలవర్ధక ఆహారం మనకు
ఆవులు
గేదెలు
మేకల నుంచి
పాల రూపంలో
వాటి నుంచి
మరెన్నో ఆహార పదార్థాలు.
కోడి
ఆవు
గేదె
మేక
అత్యంత ఉపయోగపడే
మంచి జంతువులు
కుక్క విశ్వాస జంతువుగా మంచిది
జీవరాశులలో
చాలా భాగం
మనిషికి ఉపయోగపడేవే.

- నారుమంచి వాణీ ప్రభాకరి

విశ్వాసం

ఏమనసున్న వానితో
ఆప్యాయతలను పంచుకుందో
ఏ వేదనతో దూరమైందో
అలుపన్నదే ఎరుగవు
ఆ ఎదురు చూపులు.
తోటివారి చెంతకు చేరదు
అరుపులతో విసిగించదు
అదిలించినా బెదరదు
తన స్థానాన్ని వదలదు
పూర్వజన్మ ద్యూటిని మరవలేదేమో
రోడ్డు టి పాయింట్లో కూర్చుని
రోడ్ కానిస్టేబుల్ని గుర్తుచేస్తుంది.
రహదారుల రణగొణ ధ్వనికి
వాహనముల తాకిడికి చలించదు
వెలుగురేడిచ్చే వేడికీ
రుతుపవనాల తాకిడికీ
శిశిర ఋతువు చల్లదనానికీ
చెక్కు చెదరని మునీశ్వరునిలా
ఎదురు చూపుల తపస్సును
చెదరనీయక కొనసాగిస్తూ
హాయిగా ఓ కునుకేస్తుంది.
విశ్వాసానికి ప్రతీకగా నిలిచిన
శునకం నిరంతరం
పుడమి తల్లి ఒడిలో
సేదతీరుతోంది.

- వి.నాగజ్యోతి

క్రమశిక్షణ

జంతువులకున్న నీతి నియమం
మానవ జాతిలో మృగ్యం
పెడితే పిడికెడు గ్రాసం
గోవిస్తుంది కడివెడు క్షీరం
పెడితే ఒక ముద్ద అన్నం
శునకం చూపుతుంది విశ్వాసం
పెడితే గుప్పెడు గ్రాసం
గాడిద చేస్తుంది ఊడిగం
ఆకలి తీరిన మరుక్షణం
తీయవవి మరే జీవి ప్రాణం
ఎరుగదే జంతువు స్వజాతి కలహం
అది బుద్ధెరిగిన మానవులకే సొంతం
లేదు జంతువుకు కుత్సిత తత్త్వం
నరునికున్నది ఓర్వలేని జాడ్యం
లేదు వాటికి
రేపటికి పోగెయ్యాలన్న వాంఛితం
నేడే జంతువులకు కావలసిన దినం
బారులు తీరిన చీమలు
నేర్పుతాయి క్రమశిక్షణ సూత్రాలు
జంతువులపై చూపితే ప్రేమ క్షణం
ఇస్తాయవి పాలు, ఉన్ని, మాంసం నిత్యం
లాలిస్తే మరపిస్తాయి మన సంతానం.

- జె.వి.కుమార్ చేపూరి

ఉత్తమ లక్షణాలు గ్రహించు

మానవత్వాన్ని తెలుసుకో
మనిషిగా మసలుకో
మనిషిగా బతుకు
మమతలు మరువకు
జంతువుల్లోని
మంచినీ గ్రహించు.
కుక్కకున్న విశ్వాసం
చీమకున్న క్రమశిక్షణ
పశువులకున్న శ్రమనైపుణ్యం
పక్షులకున్న దృష్టినైపుణ్యం
కాకికి ఉన్న బలగం
పావురాలకున్న సమాచారం
చిలకలకున్న నేర్పరితనం
కోయిలకున్న మధుర గానం
నెమలికున్న నాట్యం.
కోతులకున్న చిలిపితనం
ఎలుగుబంట్లకున్న పటుత్వం.
సింహానికున్న రాజసం
చిరుతకున్న వేగం
పులులకున్న దర్పం
మృగాలకున్న జీవనం
అన్ని
ఉత్తమ లక్షణాలూ గ్రహించు.

- గుండవరం
కొండల్ రావు

వాషింగ్టన్ డి.సి.లో ఘనంగా తెలంగాణ డెవలప్‌మెంట్ ఫోరమ్ బతుకమ్మ వేడుకలు

అమెరికా, అక్టోబర్ 18: టి.డి.ఎఫ్ వాషింగ్టన్ డి.సి., చాప్టర్ వనితా టీమ్ ఆధ్వర్యంలో అక్టోబర్ 15న బ్రాడ్ రన్ హైస్కూల్ ఆశ్ బర్న్, వర్జీనియాలో బతుకమ్మ, దసరా సంబురాలు అంబరాన్నంటాయి.

ఈ బతుకమ్మ పండుగకి ప్రత్యేక అతిథిగా ౧ఆఈ జూం అధ్యక్షుడు డాక్టర్ దివేష్ అనిరెడ్డి, ౧ఆఈ జూం చైర్మన్ వెంకట్ మారం, టి.డి.ఎఫ్ ఫౌండర్ ప్రెసిడెంట్ మురళీ చింతలపాణి ప్రత్యేక అథిలుగా హాజరయ్యారు. టి.డి.ఎఫ్, తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని పలు గ్రామాల్లో చేస్తున్న అభివృద్ధి పనులను వివరించారు. ఇండియా నుంచి ప్రఖ్యాత శిల్పి, కళాకారులు ఎంపీ రమణా రెడ్డి తెలంగాణ అమరవీరుల స్మారక చిహ్నా రూపకర్త ౧ఆఈ ఆఅ బతుకమ్మ సంబురాల్లో 'పాత్ టు ఆర్టిస్టిక్ బ్రిలియన్స్, ఏ జర్నీ అన్వీల్డ్' అనే తన పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఈ బతుకమ్మ పండుగకి ప్రత్యేక ఆకర్షణగా 'ఎల్లిపోతావురా మనిషి మనిషి' , 'బాగుండాలి మనిషి'అనే పాటలతో 'హలిజీబిష్త్రతి ఖీవటటఎ జఱ' ఛానల్ లో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎంతో మందిని కదిలించింది. స్వాతి రెడ్డి బతుకమ్మ పాటలు పాడుతూ, స్త్రీలతో కలసి ఆడుతూ అందరిలో జోష్ నింపారు. నవ్య ఆలపాటి తన బృందంతో తెలంగాణ పల్లె పదాల మెడ్లీ నృత్యాన్ని, మంజువాణి తన బృందంతో మహిషాసుర మర్ధిని నృత్య రూపకాన్ని ప్రదర్శించి ఆహుతులని అబ్బుర పరిచారు. విశ్వ వ్యాప్తంగా బతుకమ్మ పండుగ జరుపుకుంటున్న తెలుగు వారందరికీ, వాషింగ్టన్ డి.సి బతుకమ్మ పండుగకు హాజరైన అందరికి తెలంగాణ డెవలప్మెంట్ ఫోరమ్ వాషింగ్టన్ డిసి వనితా టీమ్ నాయకులు కవితా చల్లా, వినయ సూరనేని కృతజ్ఞతలు తెలిపారు.

సుగుణ శతకం" అద్భుతం

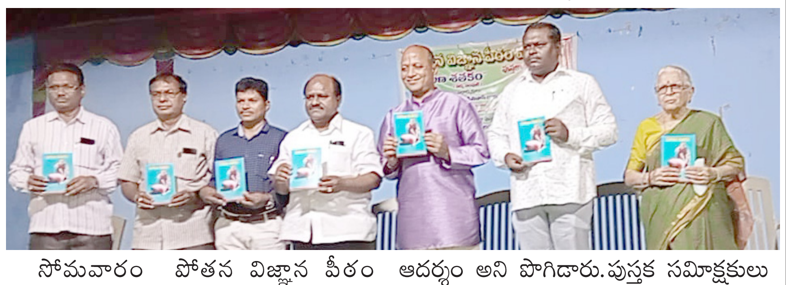

సోమవారం పోతన విజ్ఞాన పీఠం వరంగల్ వారి ఆధ్వర్యంలో ఖిలా వరంగల్ ప్రాంతానికి చెందిన కవి/రచయిత తాండ్ర చిరంజీవి రాసిన " సుగుణ శతకం " పుస్తకావిష్కరణ సభకు ముఖ్య అతిథిగా ఆచార్య బన్న అయిలయ్య గారు పాల్గొని వారి చేతులమీదుగా పుస్తకాన్ని ఆవిష్కరించి మొదటి ప్రతిని చిరంజీవి గురువు గారైన జయంతి రాజకుమారి గారికి అందజేసారు. వారు మాట్లాడుతూ సుగుణ శతకం ఒక ప్రభోదం లా వుంది . పోతన , అంబేద్కర్ , కాళోజి ,తల్లిదండ్రి, ధనం, కాలం, మతం ఇలా అనేక వస్తువులను పద్యాలలో రాసి వారు మెప్పించారు. ఈ నాటి యువతకు యువ కవులకు చిరంజీవి ఆదర్శం అని పొగిడారు. పుస్తక సమీక్షకులు కర్రె సదాశివ్ గారు ఒక్కొక్క పద్యం ఆణిముత్యం అని కీర్తించారు. సభాధ్యక్షులు గందె శ్రీనివాస్ గారు సున్నిత మనస్కుడు , మృదు స్వభావి సాహిత్యంలో తనకంటూ ఒక చెరగని ముద్రవేసుకున్నాడని చెప్పారు. అమ్మానాన్న సాహితీ సేవా సంస్థ అధ్యక్షులు డా !! తాండ్ర ఈశ్వర్ గారు ఉపాధ్యక్షులు నలిగంటి ఆరోన్ గారు స్థాపకులు మరియు కార్యదర్శి విశ్రాంత ఉపాధ్యాయురాలు జయంతి రాజకుమారి గారిని " ఉత్తమ ఉపాధ్యాయురాలు " బిరుదుతో సన్మానించారు. ఈ సభలో బన్న అయిలయ్య గారు కర్రె సదాశివ్ గారు గందె శ్రీనివాస్ గార్లు పాల్గొన్నారు.

ఆహ్వానము
డా॥ జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి "బ్రౌన్ శాస్త్రి" గారి
99వ జయంతి సందర్భంగా
జానమద్ది సాహితి పీఠం, కడప వారిచే
11వ సాహిత్య సేవా పురస్కార ప్రదానోత్సవానికి
మిమ్ములను బంధుమిత్ర సమేతంగా సాదరంగా ఆహ్వానిస్తున్నాం...
వేదిక
బ్రౌన్ శాస్త్రి సమావేశ మందిరం
సి.పి. బ్రౌన్ భాషా పరిశోధన కేంద్రం, ఎర్రముక్కపల్లె, కడప
తేది - సమయం
29.10.2023 ఆదివారం ఉదయం 10:30 గంటలకు
సభాసమన్వయం
జానమద్ది విజయభాస్కర్
మేనేజింగ్ ట్రస్టీ, జానమద్ది సాహితీ పీఠం, కడప
నిర్వహణ
జానమద్ది కుటుంబ సభ్యులు - మిత్రులు
చరవాణి : 94406 73556; 91826 35519
జానమద్ది సాహితీ పీఠం, కడప వారిచే
సాహిత్య సేవా పురస్కార ప్రదాన సభ
పురస్కార గ్రహీతలు
డా॥ నాగసూరి వేణుగోపాల్ గారు
ప్రముఖ రచయిత మరియు విశ్రాంత సంచాలకులు ఆకాశవాణి
సభాధ్యక్షులు
శ్రీ కరణం సత్యనారాయణరావుగారి రామారావు గారు
కార్యనిర్వహణాధికారి, శ్రీ కనకదుర్గ ఆలయం, విజయవాడ
ముఖ్య అతిథి
గౌ॥ శ్రీ జస్టిస్ ఉపమాక దుర్గా ప్రసాద్ రావు గారు
న్యాయమూర్తులు, ఆం.ప్ర. రాష్ట్ర ఉన్నత న్యాయస్థానం
గౌరవ అతిథులు
శ్రీ ఎం.వి. రామచంద్రారెడ్డి గారు
శాసనమండలి సభ్యులు
ఆచార్య శ్రీ చింతా సుధాకర్ గారు
ఉపకులపతి, యోగి వేమన విశ్వవిద్యాలయం, కడప
డా॥ వై.పి. వెంకటసుబ్బయ్య గారు
కులసచివులు, యోగి వేమన విశ్వవిద్యాలయం, కడప
కీ॥శే॥ డా. జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి 'బ్రౌన్ శాస్త్రి' స్మారక ఉపన్యాసం
అంశం : తెలుగు భాషా ప్రాశస్త్యం - పద్యవైభవం
ప్రధానవక్త : శ్రీ యలమర్తి మధుసూదన
ప్రముఖ కవి, గాయకులు

చరిత్రా రచనకు సజీవ సాక్ష్యం యాత్రా రచనలు

-కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార గ్రహీత డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్.

హైదరాబాద్, అక్టోబర్ 18(నేటినిజం ప్రతినిధి) యాత్రా రచనల్లో సామాజిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ, చారిత్రక అంశాలు పొందుపరచబడి ఉండటం వల్ల అవి చరిత్రా రచనకు దోహదం చేస్తున్నాయని కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీ పురస్కార గ్రహీత డాక్టర్ నలిమెల భాస్కర్ అన్నారు. ప్రముఖ కవి అన్నవరం దేవేందర్ రాసిన సంచారం సాహితీ యాత్రా వ్యాసాల పుస్తకాన్ని సాహితీ సోపతి మంగళవారం ఏర్పాటుచేసిన సమావేశంలో ఆవిష్కరించారు. ఈ సందర్భంగా భాస్కర్ మాట్లాడుతూ మెగస్తనీసు, ఫాహియాన్, హ్యుయాంగ్ త్సంగ్ మొదలైన విదేశీ యాత్రికుల యాత్రా రచనల ఆధారంగా భారతీయ చరిత్రను సుసంపన్నం చేసుకున్నామన్నారు. తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో ఏనుగుల వీరస్వామి రాసిన కాశీ యాత్ర చరిత్ర ఆధునిక వచన సాహిత్యాన్ని మలుపు తెప్పిందన్నారు. అన్నవరం సంచారంలో ముప్పైయేండ్ల సాహితీ యాత్రా విశేషాలు నమోదైనాయన్నారు. రచయితలు సమాజంలో కలియ తిరగాలని, సంచార అనుభవాలను, ఉద్వేగాలను రాయాలని సూచించారు. సంచారం కృతి స్వీకర్త, తెలంగాణ రాష్ట్ర బీసీ కమిషన్ పూర్వ చైర్మన్ బి.ఎస్ రాములు మాట్లాడుతూ భాగ్యనగర్ విజయ్ కుమార్ వెలువరించిన జీవగడ్డ పత్రిక ఎందరో పాత్రికేయులకు జీవం పోసిందని, అందులో నుంచే అన్నవరం దేవేందర్ ఆవిర్భవించాడని గుర్తు చేశారు. దళిత రచయితలు, కళాకారులు, మేధావుల ఐక్య వేదిక తొంబయవ దశకంలో చేసిన కృషిని వివరించారు. కవి అన్నవరం 61వ పుట్టిన రోజున కొత్త పుస్తకం పుట్టినందుకు అభినందనలు తెలియజేశారు. తనకు ఈ పుస్తకాన్ని అంకితం ఇవ్వడం పట్ల ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేశారు. విశిష్ట అతిథిగా హాజరైన సినీనటి రచయిత్రి కిలారి స్వర్ణ మాట్లాడుతూ అన్నవరం దేవేందర్ రచనల్లో తెలంగాణ జీవద్భాష తొనికిసలాడుతుందని పేర్కొన్నారు. రచయితలు చేసిన యాత్రలను అక్షర బద్ధం చేయడం అత్యంత ఆవశ్యకమన్నారు. ఈ కార్యక్రమానికి తెరవే రాష్ట్ర పూర్వ అధ్యక్షులు గాజోజు నాగభూషణం అధ్యక్షత వహించగా, కూకట్ల తిరుపతి సమన్వయం చేశారు. సి వి కుమార్ పుస్తక పరిచయం చేశారు. పొన్నం రవిచంద్ర, నంది శ్రీనివాస్, బూర్ల వెంకటేశ్వర్లు, కందుకూరి అంజయ్య ఆత్మీయ ప్రసంగాలు చేశారు. ఈ పుస్తక ఆవిష్కరణ సమావేశంలో తెరవే బాధ్యులు దామరకుంట శంకరయ్య, బుర్ర తిరుపతి, ఏదునూరి రాజేశ్వరి, వేముల సత్యనారాయణ, నాంపల్లి సుజాత, అన్నవరం శ్రీనివాస్, మాడిశెట్టి గోపాల్, రేగులపాటి విజయలక్ష్మి, బేతి శ్యామల, గజేందర్ రెడ్డి, వైరాగ్యం ప్రభాకర్, రవీందర్, గౌతమ్, స్వాతి, వాణిశ్రీ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

సునందామృతం

గత జల సేతు బంధన న్యాయము

గత/గతం అంటే అయిపోయిన లేదా గతమైన అని అర్థం. జల/ జలం అంటే నీళ్లు. సేతువు అంటే,గట్టు,కట్ట,వంతెన అని అర్థం. బంధనం అంటే బంధించడం లేదా కట్టడం అని అర్థం.

గత జల సేతు బంధనం అంటే నీళు గతమయ్యాకా అంటే పోయిన తరువాత అడ్డుకట్ట కట్టడం అని అర్థం.

అంటే వర్షాలు వచ్చినప్పుడు వాటిని నిల్వ చేసుకోవాలి ఉపయోగించు కోవాలి అనుకున్నప్పుడు ఆ నీళ్ళు వృధాగా పోకుండా అడ్డుకట్ట వేయాలి. జలాశయాలు అన్నీ అడ్డుకట్టలు వేసి నీళ్ళను నిల్వ చేసినవే.

అలా నీళ్ళను పొందే సమయంలో కాకుండా తర్వాత అడ్డుకట్ట వేస్తే ఎలాంటి ప్రయోజనం ఉండదు కదా!.

దానినే మన నిత్య జీవితానికి అన్వయించుకోవచ్చు. జరిగిపోయిన విషయాలను గురించి ఇలా చేస్తే బాగుండు అలా చేస్తే బాగుండు అని వాపోతూ ఉండటం సహజం. కానీ అలా బాధ పడటం వల్ల ఎలాంటి ఉపయోగం ఉండదు.

తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తలు,నిర్ణయాలు కానీ పనులు కానీ సకాలంలో చేస్తే ఫలితం దక్కేది. అంతే కానీ ఆ సమయం మన నుండి చేజారిన తర్వాత ఎంత గింజుకున్నా,బాధ పడినా గతాన్ని వెనక్కి తీసుకుని రాలేము.

ఇలాంటి అనుభవాలు మన జీవితంలో ఎన్నో సార్లు ఎదురవుతుంటాయి.

ఎవరినైనా కలవాలని అనుకున్న వారిని కలవక పోవడం. చేయాలనుకున్నవి చేయకపోవడం. ఏవైనా అపోహలు, పొరపాట్లు ఉంటే తక్షణమే సరిచేసుకోక పోవడం...ఇలా వాటి కలిగిన నష్టాలను, కష్టాలను, బాధలను, వైఫల్యాలను తలుచుకుని కుమిలి పోవడం జరుగుతుంది.

దీని వల్ల మానసిక వేదనే మిగులుతుంది తప్ప ఒరిగేదేమీ లేదు.

అందుకే పెద్దలు, అనుభవజ్ఞులు అలాంటి పరిస్థితులు రాకుండా ఉండేందుకు, తమ అనుభవాలను కూడా దృష్టిలో ఉంచుకుని ఇలా "గత జల సేతు బంధనం న్యాయాన్ని ఉదాహరణగా చెబుతుంటారు.

అలా భవిష్యత్తులో చేయకండని ఓదారుస్తూ ఉంటారు, హితవైన మాటలతో హెచ్చరిస్తూ కూడా ఉంటారు.

-పురిమళ్ల సునంద
9441815722

కణిక

సాహిత్యం, సామాజిక సేవ, విద్యారంగ వేదిక
నిర్వహిస్తున్న
'బుధవారం బాద్షా'
పోటీ ఫలితాలు

అడ్మిన్: రమాదేవి కులకర్ణి
8985613123

నిర్వహణ:
శ్రీమతి సత్య నీలిమ

(ప్రథమ)

అచంచలమైన శ్రద్ధాసక్తులతో ఉండాలి

ఈ జీవితం భగవంతుడిచ్చిన వరం
చావు పుట్టుకలు ఈ లోకంలో సహజం
ప్రతి ఒక్కరూ
ఏదోలా కొనసాగిస్తారు జీవనం
జీవితానికి కొందరే
నెలకొల్పుతారు అర్థం పరమార్థం.
జీవితమంటే అందరిలా
బతికేయడం కాదు
జీవితమంటే గమ్యం లేకుండా
సాగించేది కాదు
జీవితమంటే
లక్ష్యం లేకుండా ఉండేది కాదు
జీవితమంటే నిరర్థకంగా ముగించేది కాదు
తెల్లకాగితంలాంటి
జీవితంలో చరిత్ర రాయాలి
మనం బ్రతికుతూ
ఇతరులను బ్రతక నివ్వాలి
అందరినీ సంతోషపెట్టి
అందులో మనముండాలి
మానవత్వానికి ఊపిరి పోయాలి.
మనమనుకున్నది సాధించాలంటే
మెరుగైన స్థితిలో ఉండాలంటే
ఉన్నతంగా రాణించాలంటే
చంచల మనసుతో ఏదీ సాదినీ
చలేవు.
అచంచలమైన శ్రద్ధాసక్తులతో ఉండాలి
ఏకాగ్రతతో గడపాలి
క్రమశిక్షణతో అడుగులేయాలి
అనునిత్యనీ సాధన చేయాలి
గురి చెదిరి పోకుండా
చూసుకోవాలి
పట్టుదలతో కృషి చేయాలి
అనుకున్నది సాధించే
దాక విశ్రమించకూడదు.

-మండికారి బాలాజీ ఒంటల

(ద్వితీయ)

మనసే గాయమైతే....

ఆశలు పెట్టుకున్న నేను
నొసలు వెక్కిరింతలో మౌనమై
హృదయ శ్వాస ఒక్కసారి
ఆగినంత పనయ్యింది నాలో
జ్ఞాపకాలు నన్ను వెంటాడుతూ
అసలు నేనేనా అన్న సబ్దత
వ్యాపకాలు మదిలో మౌనమై
వరుసలు తప్పి వెదుకులాట
నా మనసులో తెలియని నడక
చూపుల బాణాలు గుచ్చుకొని
మనసంతా ఏదో చెప్పాలని
మనసు గాయమై....
చిరు నవ్వుల హడావిడి
వెక్కిరింతల కలివిడి
మనసంతా ముడివడి
నువ్వే కావాలి అని దిగులుపడి
ఆశలు పెట్టుకున్న నేను కలతపడి
కన్నీరు మున్నీరుగా కంటతడి
ఏమైంది ఆ రోజు హడావిడి
ఎటుపోయింది ఆ నానుడి
ఎటో వెళ్లిపోయింది మనసు పడి
కలతచెంది మది వాకిట్లో సవ్వడి
తలపు మోములో ఒక ఒరవడి
హృదయాన్ని గాయపరిచి....
కోరికలే గుర్రాలై కూని రాగమై
ఆశలే అడియాశల స్వప్నాలై
మెదిలే కొత్త నడకలు మొదలై
కదిలే నవ అడుగులు నెలవై
పిలిచే పిలుపు నిశ్శబ్దమై
తలచే వలపు తప్పిదమై
మాటలే మౌన వ్రతమై
ఊహలే రెక్కలు విప్పి నవ్వమై
దిగులే రగిలే జ్వాలగా మురిపెమై
చూస్తున్నకొద్దీ మనసు గాయమై..
కాలం గడిచే కొద్దీ ఊహలే
కాలం గీసిన కొద్దీ గీతలే
కాలం మాటన వ్రతలే
కాలం విలువ తెలియదులే
కాలం మార్పు మనిషికి సహజమే
ఆలోచించి మనసు గాయమైతే...

-షేక్ రహీమ్ సాహెబ్
7330938773

Printed, Published and own ed by VEENADAS, at Freedom Publications, SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500 020, Telang ana. Published at SRT-74, Jawahar nagar, Ashok nagar, Hyderabad-500020. Telangana. 'Editor: B. Devadas. RNI No.52865/93.
E-mail :netinijam93@gmail.com.